

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO

KULTTUURIALA

MONITILATOIMISTON SUUNNITTELU

Case: Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

TEKIJÄ: Essi Oikari

Koulutusala Kulttuuriala	
Tutkinto-ohjelma Muotoilun tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Essi Oikari	
Työn nimi Monitilatoimiston suunnittelu Case: Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	
Päiväys 15.4.2021	Sivumäärä/Liitteet 69/11
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvailla, millaista tutkimustietoa monitilatyöympäristöistä on saatavilla ja kartoittaa millainen monitilatoimisto vastaisi toimeksiantajan Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin toiveita ja tarpeita. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa konseptiasteinen monitilatoimistosuunnitelma toimeksiantajan hallintokeskuksen rakennuksessa sijaitsevaan kerrokseen. Monitilatoimiston suunnittelemiseksi toimeksiantaja pyysi kartoittamaan monitilatyöympäristöjen tutkimuksia päätöksenteon tueksi. Teoria koostui monitilatoimiston tutkimuksista ja monitilatoimiston suunnittelun teoriasta.</p> <p>Opinnäytetyö oli monimenetelmäinen tapaustutkimus, jossa käytettiin sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista menetelmää. Aineistona käytettiin toimeksiantajan tekemän alkukartoituskyselyn tuloksia. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 170 tutkimusalueen vastaajaa. Alkukartoituskysely sisälsi monivalintakysymyksiä ja avoimia kysymyksiä. Suunnittelua varten aineistoa kerättiin lisäksi haastattelemalla ja havainnoimalla. Avoimien kysymysten vastaukset, haastattelu- ja havainnointiaineisto analysoitiin koodauksella ja siitä muodostettiin teemoja, jotka ohjasivat monitilatoimistokonseptin suunnittelua.</p> <p>Monitilatoimiston tutkimuksista huomattiin, että akustisella suunnittelulla on ollut keskeinen rooli laadukkaan monitilatoimiston toteutuksessa. Monitilatoimiston referensseistä selvisi, että yhdessä sovitut tilan käyttäjä säännöt ovat tärkeä osa toteutusta. Tutkimuksessa selvisi, että onnistuneen monitilatoimiston suunnittelu näyttäisi edellyttävän hankkeelle koordinaattorina toimivaa tiedonkerääjää, joka huolehtii projektin aikana käyttäjien tiedon välittämisen suunnittelijan tietoon. Tiedon kerääminen ei vielä riitä, vaan tiedot ja työn tavoitteet tulisi valjastaa monitilatoimiston suunnittelun lähtökohdiksi. Käyttäjälähtöisen suunnittelun toteutumiseksi suositeltiin opinnäytetyön monitilatoimistosuunnitelman jatkokehittämistä työpajamenetelmän avulla.</p>	
Avainsanat monitilatoimisto, monitilatyöympäristö, sisustusarkkitehtuuri, käyttäjälähtöinen suunnittelu	

Field of Study Culture	
Degree Programme Degree Programme in Design	
Author(s) Essi Oikari	
Title of Thesis Design of a Multi-space Office Case: Pohjois-Savo Hospital District	
Date 15. April 2021	Pages/Appendices 69/11
Client Organisation /Partners Pohjois-Savo Hospital District	
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this thesis was to describe what kind of research information about multi-space work environments is available, and what kind of multi-space office would meet the wishes and needs of the client Pohjois-Savo Hospital District. The aim was to produce a concept-level multi-space office plan for the client's administrative center. The theoretical framework consists of multi-space office research and multi-space office design theory. To plan a multi-space office, the client requested to examine previous literature on multi-space work environments.</p> <p>This thesis was a multi-method case study using both quantitative and qualitative methods. The initial survey was conducted by the client, with total of 170 respondents. The questionnaire included multiple-choice questions and open-ended questions. The qualitative material was collected through interviews and observations. The open-ended questions, interviews and observational data were analyzed using coding, from which themes were formed.</p> <p>The theoretical findings suggest that acoustic design and user perspective are important factors in the implementation of a successful multi-space office. The design of a multi-space office requires a data collector to pass information from users to designer. Both empirical and theoretical findings support the focus on user-centered design. Users' knowledge and work-related requirements should be the starting point in multi-space office planning. This study contributes to recommend a workshop method for Pohjois-Savo Hospital District to further develop the concept-level multi-space office plan with the users of the space.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Multi-space Office, Activity based Office, Interior Architecture, User-centered design</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	6
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE	7
3	TOIMEKSIANTO JA SUUNNITTELUKOHDE	7
4	MONITILATOIMISTO ON MUUNNELTAVA TILAKONSEPTI	9
4.1	Tilasuunnittelun kehittyminen.....	10
4.2	Monitilatoimiston tapaustutkimuksia.....	12
4.3	Monitilatoimiston kolme vyöhykettä ja erilaiset käyttötarkoitukset	16
4.4	Monitilatoimiston sisustusratkaisut	18
5	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN JA MENETELMÄT	21
5.1	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	22
5.2	Tutkimusmenetelmät.....	22
5.2.1	Alkukartoituskysely	23
5.2.2	Haastattelu ja havainnointi	23
5.3	Aineiston keruu	24
5.3.1	Haastattelu ja havainnointi suunnittelukohteessa	24
5.3.2	Havainnointi referenssikohteessa.....	24
5.3.3	Referenssikohteen esittely.....	25
5.4	Aineiston käsittely ja analysointi.....	28
5.5	Alkukartoituskyselyn tulokset	29
5.5.1	Tutkimusalueen tulokset.....	29
5.5.2	Suunnittelukohteen tulokset.....	37
6	TULOKSIEN NELJÄ TEEMAA	39
6.1	Tietosuoja.....	40
6.2	Työkaverit.....	41
6.3	Työvälineet ja ergonomia	42
6.4	Akustiikka	44
7	TOIMEKSIANTAJAN TILAN KONSEPTISUUNNITELMA.....	45
7.1	Monitilatoimiston suunnittelu	45
7.1.1	Ensimmäinen luonnoskatselmus.....	48

7.1.2	Toinen luonnoskatselmus	50
7.1.3	Kolmas luonnoskatselmus.....	53
7.2	Monitilatoimiston vyöhykkeet	54
7.3	Monitilatoimiston kalusteet.....	55
7.4	Visualisointikuvat	57
8	POHDINTA	62
	LÄHTEET.....	65
	KUVALÄHTEET.....	68
	LIITTEET.....	70
	LIITE 1 ALKUKARTOITUSKYSELYLOMAKE	
	LIITE 2 HAVAINNOINTI- JA HAASTATELURUNKO SUUNNITTELUKOHTEESSA	
	LIITE 3 NARRATIIVI-HAVAINNOINTI ITÄ-SUOMEN YLIOPISTON MONITILATOIMISTO	
	LIITE 4 SUUNNITELMAN POHJAPIIRROS 1:100	
	LIITE 5 SUUNNITELMAN KALUSTEPOHJAPIIRROS 1:100	
	LIITE 6 VÄRITETYT VYÖHYKKEET MONITILATOIMISTOSSA	
	LIITE 7 VÄRILLINEN KALUSTEPOHJAPIIRROS 1:100	

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössä kuvaillaan, millaista tutkimustietoa monitilatyöympäristöistä on saatavilla ja kartoitetaan millainen monitilatoimisto vastaisi toimeksiantajan henkilöstön toiveita ja tarpeita. Opinnäytetyössä käytetään aineistona toimeksiantajan teettämän alkukartoituskyselyn tuloksia. Aineistoa kerätään myös haastattelemalla ja havainnoimalla eli kvalitatiivisen tutkimuksen keinoin.

Opinnäytetyössä toimeksiantajalle suunnitellaan alustava pohjapiirros monitilatoimistosta eli tutkimuksen lopputuloksena esitellään konseptiasteinen tilasuunnitelma. Pohjapiirroksen lisäksi tilasta tehdään havainnollistavia visualisointikuvia ja kalustepohjapiirros, jonka kalusteet tyypitetään. Kalustepohjapiirros ja muut piirrokset esitellään liitetiedostoina opinnäytetyön lopussa. Opinnäytetyöstä on työmäärän rajauksen vuoksi jätetty pois värisuunnitelma, valaistussuunnitelma ja materiaalisuunnitelma. Näihin paneudutaan vasta opinnäytetyön jälkeen tulevilla suunnitteluvaiheilla. Visualisointikuvissa esiintyvät materiaalit ja värit ovat suuntaa antavia ja tilaa havainnollistavia.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. Opinnäytetyön aihe lähti rakentumaan, kun keskustelimme sisustusarkkitehtuurin lehtorin kanssa kiinnostuksestani tehdä opinnäytetyötä, joka liittyisi jollain tavalla hoitotiloihin tai aktivoivien tilojen suunnitteluun. Sain lehtorilta yhteystiedot Kuopion yliopistollisen sairaalan Uusi sydän 2025 hankejohtajalle, jonka kanssa sähköpostin vaihdon jälkeen sovimme puhelimitse tapaamisen. KYS Uusi Sydän 2025 -uudistamisohjelmassa peruskorjataan vuosina 2018–2025 Puijon sairaalan vanhimmat rakennusosat. Vanhan vuodeosastotornin yhteyteen rakennetaan 10-kerroksinen uudisrakennus, jonka seitsemään kerrokseen sijoitetaan vuodeosastoja ja poliklinikkatiloja. Samalla hankkeen aikana uudistetaan vanhoja tiloja vastaamaan nykypäivän tarpeita. (PSSHP 2020.)

Monitilatoimiston suunnittelussa opinnäytetyön tekijää kiinnostaa erityisesti aiheen ajankohtaisuus ja tilan kehittäminen tutkimustietoa käyttäen. Kiinnostavaa on myös, miten erilaisten työntekijöiden tarpeet voidaan huomioida tilasuunnittelussa ja miten tutkimusaineistoa ja teoriaa hyödynnetään suunnittelun alusta lähtien. Toimistojen tilasuunnittelu on ajankohtaista, koska etätyö on valitettavan koronapandemian myötä tullut viimeistään monessa työpaikassa osaksi arkipäivää. Monien huonetoimistojen huoneiden tyhjäkäynti on yrityksille kallista ja kannattamatonta. Monissa yrityksissä on jouduttu miettimään uudestaan työskentelytapoja ja etätyön tuomia muutoksia yrityksen tarjoamiin tiloihin.

Monitilatyöympäristön konsepti pyrkii vastaamaan esimerkiksi asiantuntijatyön vaatimiin tarpeisiin tuomalla tilaan erilaisia tila- ja työpistevaihtoehtoja. Näistä vaihtoehtoista käyttäjä voi vapaasti valita sen hetkistä tarvettaan vastaavan tilan. Monitilatyöympäristöstä käytetään myös nimityksiä monitilatoimisto ja monitilaympäristö. Monitilaympäristöjä on esimerkiksi työpaikoilla, kouluissa ja kirjastoissa. Työntekoon tarkoitetuista tiloista käytetään usein termiä monitilatoimisto. Tässä työssä suunnittelukohde esitellään monitilatoimiston ja monitilatyöympäristön käsitteitä yhdistäen.

Englannin kielessä monitilatoimistosta ja monitilatyöympäristöstä käytetään usein nimitystä Activity based Office. Monitilatyöympäristöstä käytetään myös termejä Task facilitating Office, Flexible Office ja Multi-space Office (Nenonen, Hyrkkänen, Rasila, Hongisto, Keränen, Koskela & Sandberg 2012; Suhonen, 2016; Haapakangas, 2017).

Ihmisillä on erilaisia toiveita ja tarpeita toimistotiloille. Ideoiden voidaan olettaa syntyvän helpommin inspiroivassa toimistotilassa. Kannettavat tietokoneet ja muut laitteet eivät välttämättä sido ihmisiä enää aikaan tai paikkaan. Kun työtilassa on aiemman huonetoimiston sijaan tarjolla erilaisia työpistevaihtoehtoja, voi tilalla olla myös aktivoiva ja inspiroiva vaikutus.

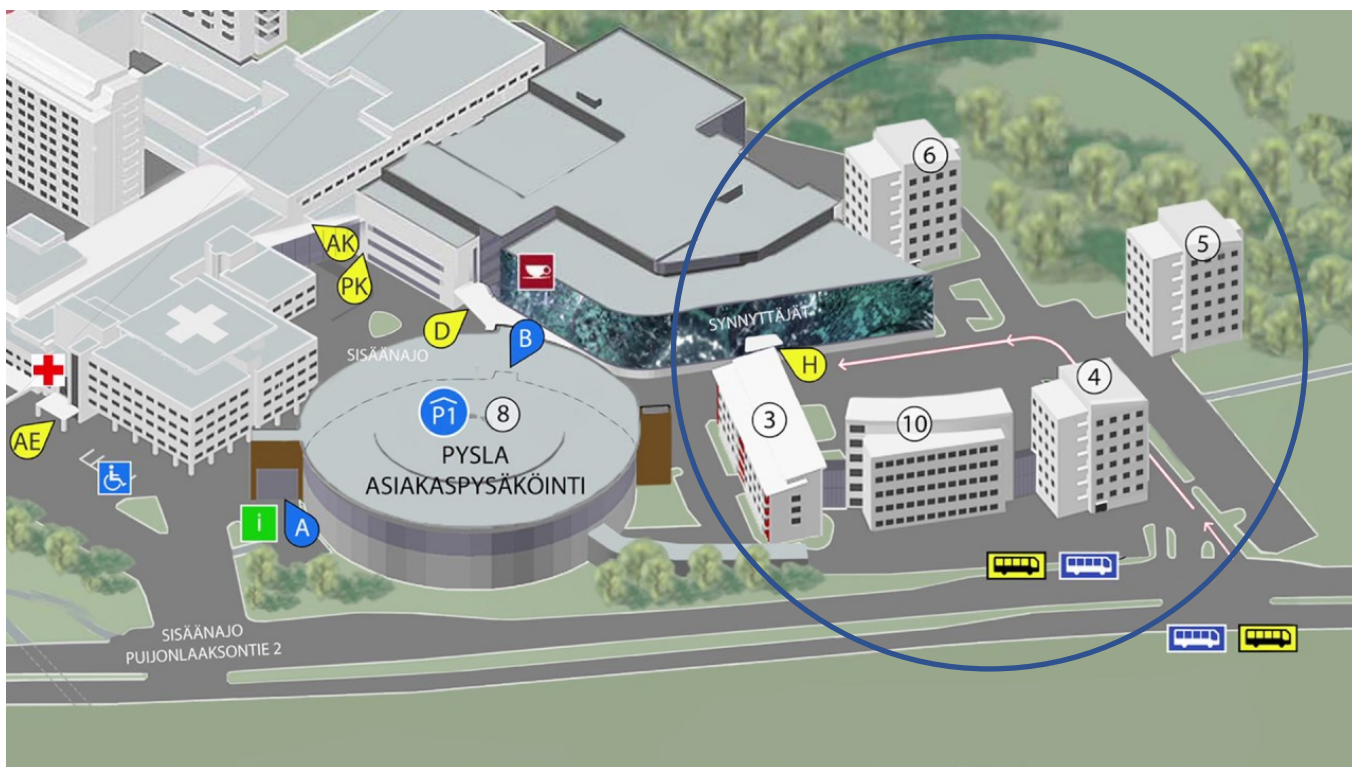
2 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITE

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla, millaista tietoa monitilatoimistoista on saatavilla ja millaisia tapaustutkimuksia siitä on tehty. Työn tarkoituksena on kartoittaa, millainen mielikuva monitilatoimistoista on toimeksiantajan työyhteisössä ja millainen monitilatoimisto tukisi toimeksiantajan henkilökunnan toimintaa. Työssä pyritään selvittämään, millaisin keinoin käyttäjälähtöisyyttä voitaisiin huomioida tilasuunnitteluprosessissa. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa konseptiasteinen monitilatoimistosuunnitelma toimeksiantajan hallintokeskuksen rakennuksessa sijaitsevaan tilaan.

Toimeksiantajalla on jonkin verran tietoa monitilatyöympäristöistä, mutta tällä tapaustutkimuksella tietoa syvennetään ja tuotetaan pohjapiirrosluonnos, joka antaa suuntaviivoja suunnittelulle. Tämän opinnäytetyön tuloksista toimeksiantaja näkee, millaista tutkimustietoa monitilatoimistoista on saatavilla ja mitä tulisi ottaa huomioon organisaation tulevissa suunnittelukohteissa. Työn tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset esitellään luvussa 5.1.

3 TOIMEKSIANTO JA SUUNNITTELUKOHDE

Opinnäytetyön suunnittelukohteeksi tarkentui toimeksiantajan puolesta hallintokeskuksen rakennus 10, kerros 5, jossa työskentelee muun muassa kuntayhtymän johto ja hallinnolliset tukipalvelut. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri oli kartoittanut monitilatoimiston ajatuksia ja etätyöskentelyn määrää ennen tätä opinnäytetyötä alkukartoituskyselyllä. Kysely tehtiin Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin hallinnolle lokakuussa 2020. Alkukartoituskysely toteutettiin Microsoft Teams -alustalla. Kysely lähetettiin sähköpostin välityksellä rakennusten 3, 4, 5, 6 ja 10 työntekijöille (kuva 1). Kyselyn tuloksia käytettiin aineistona tässä opinnäytetyössä. Aineisto esitellään ja analysoidaan kaikkien tutkimusalueen vastaajien osalta sekä kohdennettuna rakennuksen 10. viidenteen kerrokseen.

Kuva 1. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin teettämän alkukartoituskyselytutkimuksen tutkimusalueen rakennukset (PSSHP, 2017).

Opinnäytetyön alussa suunnittelukohteeseen tutustuttiin ja kiinteistönpitopäällikön kanssa käytiin keskustelua projektin toteuttamisesta. Suunniteltavan tilan käyttäjämääräksi mitoitettiin yhteensä 15 työntekijää. (Lahti, 2020.) Monitilatoimiston soveltuvuus suunnittelukohteeseen kiinnostaa toimeksiantajaa. Tiloja halutaan uudistaa muunneltaviksi ja nykyaikaisemmiksi, mutta ennen uudistusta selvitetään, millainen monitilatoimisto palvelisi tätä kohdetta ja henkilöstöä.

Etätö on lisääntynyt koronapandemian seurauksena kasvavasti ja tulee asiantuntija-arvioiden mukaan jäämään aiempaa yleisemmäksi myös kriisin väistyttyä. Tämä lisää yritysten tarvetta tilankäytön tehostamiseen ja korostaa toimiston merkitystä sosiaalisen kohtaamisen paikkana. Etätöihin siirtyneet työntekijät jättävät jälkeensä tyhjää tilaa, joka maksaa yrityksille. (Haapakangas, 2020.)

Opinnäytetyön suunnittelukohteessa työskentelee johtotehtävissä olevia ja erilaista asiantuntijatyötä tekeviä henkilöitä. Tilassa työskentelee esimerkiksi johtajaylilääkäri, johdon assistentti, lakimies, tietosuojavastaava ja asianhallintasihteeri. Tilan huoneistoala on 439 m² ja kerrosala 487 m². Huoneistoalaan lasketaan ulkoseinien sisäpuoli. Kerrosalalla tarkoitetaan puolestaan rakennuksen kerroksen pinta-alaa ulkoseinien ulkopintaa myöten (Suomen virallinen tilasto (SVT)).

Luovan työn näkökulmasta moninainen työympäristö synnyttää uusia ideoita, kun taas kiire ja stressi jarruttavat luovuutta. Tilasuunnittelun yhtenä trendinä Tukiainen (2010, 52–53) kuvaa hidastamisen tarpeen, joka esiintyy toimistomaailmassa elvyttävien tilojen suunnittelussa. Tällaisilla tiloilla tarkoitetaan esimerkiksi meditaatiohuoneita, joogahuoneita ja päiväunen mahdollistavia tiloja. Tilaan luotu tunnelma virittää luovuuden syntymistä. Tämä hyvinvoinnista kumpuava trendi näkyy edelleen tänä päivänä, kun terveys ja hyvinvointi yhdistetään enenevässä määrin myös työmaailmaan ja toimistoihin.

Nenonen, Hyrkkänen, Rasila, Hongisto, Keränen, Koskela & Sandberg (2012, 4) kuvaavat, että monitilatoimisto voidaan käsittää toiminta-alustana lisääntyvälle ja monimuotoistuvalla yhteistyölle. Onnistuneessa monitilatoimistossa on myös huomioitu yksin tehtävä työ ja sen keskittymistä vaativan työn edellytykset, mikäli työn luonne sellaista vaatii.

4.1 TILASUUNNITTELUN KEHITTYMINEN

Käyttäjälähtöisen suunnittelun historiasta Myerson, Bichard & Erlich (2010, 48) kertovat, että suunnittelua ohjasivat aiemmin ihmisen keskimäärämitat. Tällainen ajattelu oli suunnittelussa tavallista etenkin teollistumisen jälkeen. Haluttiin, että yksi koko sopisi kaikille, tämä oli massatuotannon edellytys. Amerikkalainen teollinen muotoilija Henry Dreyfuss kehitti vuonna 1960 järjestelmän *The Measure of Man (Ihmisen mitta)*, mittatietojen oletuksena oli, että keskimittojen ulkopuolella olevien pitäisi mukautua valmistettuun muotoiluun. Järjestelmän katsotaan vaikuttaneen suunnitteluun aina pakkauksista, kodeista ja julkisista rakennuksista huonekaluihin ja ajoneuvoihin. Käyttäjälähtöinen kehittäminen oli muotoilun ajatuksena vielä tuntematon käsite.

Taulukko 1. Toimistojen kehitysvaiheet (Nenonen & Niemi 2013, 99)

Vaihe ja ajankohta	Kehitysjuri	Toimistoratkaisu
1. 1900-luvun alkuvaihe	Tehtaan tuotantolinjaratkaisun soveltaminen toimistotyöhön	Avara avotoimisto, jossa työnjohtaja valvoi työtä joukkojen edessä
2. 1950-luku	Kehittynyt talous sekä rakennustekniikka	Toimistohuone johtajille, avoin tila työntekijöille
3. 1960-luku	Hierarkian madaltaminen ja murtaminen	Maisemakonttori
4. 1970-luku	Työntekijän oikeudet	Kombitoimisto
5. 1980-luku	Taloteknologian kehittyminen	Älykkäät toimistot
6. 1990-luku	Informaatio- ja kommunikaatioteknologian kehittyminen	Fyysiset ja virtuaaliset työympäristöt
7. 2000-luku	Mobiili, liikkuva työ	Monitilatoimistot

Arkkitehtuurissa 1960-luvulla syntynyt saksalainen käsite maisemakonttori oli avarapohjainen toimistomalli. Maisemakonttorin avaralla ratkaisulla haluttiin madaltaa ja murtaa työyhteisön hierarkiaa (Taulukko 1). Näihin aikoihin alettiin arvostamaan vuorovaikutusta sekä kehittämään tiloja yhteiselle työskentelylle (Myerson ym. 2010,

49). Avoimet alueet ja samankaltaiset työpisteet olivat enemmän tehokkuuden ilmentymä kuin sosiaalisen vuoro-vaikutuksen alusta. Näissä ensimmäisissä avokonttoreissa hierarkiasta ei vielä haluttu luopua (Nenonen & Niemi 2013, 99).

Viimeisten 30 vuoden aikana suunnittelussa on tapahtunut muutos käyttäjälähtöiseen suuntaan. Suunnittelusta on tullut empaattisempaa ja siihen sisällytetään ihmisten erilaiset tarpeet. Käyttäjälähtöisyys alkoi näkyä 1990-luvulla ensimmäisenä vanhemmalle väestölle suunnatussa suunnittelussa. Suunnitteluun syntyi uusi ulottuvuus: osallistava suunnittelu, jossa vastuu siirtyi suunnittelutuotteen käyttäjältä suunnitteluprosessiin. (Myerson ym, 2010.) Nenonen ja Niemi (2013, 99) kuvaavat, että 1990-luvulla toimistojen suunnitteluun tuli fyysisen tilan rinnalle uusi virtuaalinen ja digitaalinen toimintaympäristö (taulukko 1). Samanaikaisesti tilan tarve vähentyi ja pohjoismainen tapa suunnitella tiloja useita eri käyttötarkoituksia varten yleistyi. Tilasuunnittelussa kasvoi ajatus toiminta- ja tarkoituksilähtöisestä suunnittelusta. Monipaikkainen työskentely toi myös uusia haasteita suunnittelijalle.

Monissa toimistoissa tilatehokkuutta lasketaan määrittämällä neliömäärä, jonka työntekijä käyttää työpaikan pinta-alasta. Tästä seurasi kehityskaari, jossa neliömäärää vähennettiin ensin hävittämällä väliseinät. Tällöin syntyi avokonttoreita tai monitoimitiloja, joissa samassa tilassa tehtiin montaa eri asiaa. Ratkaisu tehosti tilankäyttöä, mutta toi tullessaan uusia ongelmia, kuten keskittymisvaikeuksia ja työtehokkuuden laskemista. (Ripatti-Jokela 2018.) Yrityksen on tärkeää huomioida, että pelkät toimitilaneliöt tai niiden tehostaminen eivät tuo yrityksille tuottavuutta, vaan niissä työskentelevät ihmiset. Siksi seuraava kehityskaaren askel oli ryhtyä kehittämään toimintiloja, jotka ovat käyttäjälähtöisesti kehitettyjä ja palvelevat työntekijöitä.

Monitilatoimistojen suunnittelussa on välttämätöntä selvittää, millaista työtä toimistossa tehdään. Monitilatoimiston suunnittelu perustuu erilaisten tilojen erilaisiin käyttötarkoituksiin, jonka lisäksi suunnittelun tulisi perustua tilan käyttäjiin. Työntekijä on usein oman työnsä asiantuntija, koska hän tietää millaisia työpäivät ovat ja mihin aika työpäivänä kuluu.

Monitilatoimistoihin liitetään usein paljon odotuksia. Avotoimistoista koetuista ongelmista luvataan päästä eroon, kun monitilatoimisto tukee erilaisia yksilöitä ja työn toimintoja paremmin. Enää työpaikalla ei tarvitse olla pelkääntään yksityistä tilaa huonetoimistoina tai kokonaan avointa tilaa. Avotoimiston ja monitilatoimiston käsitteet on siis syytä erottaa toisistaan. Monitilatoimisto on konsepti avotoimiston ja huonetoimiston väliltä ja pyrkii paremmin tutkimaan tilaa käyttäjien kannalta. (Haapakangas 2017.)

Työterveyslaitoksen johtavan tutkijan Ruuhomäen (2020) mukaan monitilatoimisto on tietotyön murroksen myötä kehittynyt joustavuutta ja muunneltavuutta tavoitteleva tilakonsepti. Monitilatoimiston suunnittelussa tulee ottaa huomioon sekä fyysinen että virtuaalinen työtila ja niiden käyttökulttuuri. Suunniteltaessa monitilaympäristöjä on tärkeää paneutua tarkoin yrityksen toimintatapoihin ja selvittää, minkä tyyppisiä käyttäjiä tiloissa on. Tällöin saadaan tarjottua mahdollisimman monille soveltuvia työtiloja. Tärkeintä on huomioida tilan käyttäjät. (Nenonen ym. 2012, 5.)

Organisaatioiden keskeisiksi menestystekijöiksi ja jopa elinehdoiksi on muodostunut niiden muuntautumis- ja sopeutumiskyky. Työtehtävät ja toimintaympäristöt muuttuvat, ja organisaation tulee pystyä vastaamaan tähän jatkuvaan muutokseen valmiutena oppia uutta. Yritysten tulee pystyä tarjoamaan mahdollisuuksia työntekijöille kehittyä. (Häkkinen & Viteli 2014, 5.) Työssä kehittymisessä tilalla on suuri merkitys. Vietämme pitkiäkin aikoja sisätiloissa, teimme sitten työtä tai vietämme vapaa-aikaa. Organisaation tarjoamien tilojen tulisi siis palvella työntekijöitä parhaansa mukaan, jotta työssä asetetut tavoitteet olisi helpompi saavuttaa.

4.2 MONITILATOIMISTON TAPAUSTUTKIMUKSIA

Ajankohtaisimmat ja tämän opinnäytetyön aiheeseen sopivat lähteet löytyivät pääosin suomalaisista monitilatoimiston tutkimuksista. Suomalaiset ovat tuottaneet myös englannin kielellä tutkimusartikkeleita monitilatoimistoista, kuten esimerkiksi Haapakangas, Hongisto, Varjo ja Lahtinen 2018. Englanninkielisiä lähteitä monitilatoimiston suunnitteluun ja kokemuksiin löytyy myös jonkin verran. Suomalainen tutkimustieto on opinnäytetyön kannalta olennaisinta, koska kyseessä on tapaustutkimus, joka kohdistuu suomalaiseen organisaatioon ja toimistoon. Esimerkiksi Suomessa Työterveyslaitos on julkaissut monitilatoimistoista opastavia artikkeleita ja tutkimustietoa (Ruohomäki 2020).

Monitilatoimiston konsepti pyrkii poistamaan avotoimistoissa koettuja haasteita monipuolisella suunnittelulla ja tarjoamalla erillisiä, hiljaisia työskentelytiloja avoimen vuorovaikutustilan yhteyteen. Haapakangas (2017) kuvaa, että megatrendeinä monitilatoimistoihin siirtymisessä voidaan tunnistaa kolme asiaa. Tiloilta halutaan tehokkuutta ja kustannussäästöjä muun muassa energiakuluissa. Lisäksi halutaan modernisoida työtapoja, mikä tarkoittaa modernin teknologian mahdollistamaa paperitonta ja monipaikkaista työskentelyä. Teknologian mahdollistamana henkilökohtaista työtilaa tarvitaan huomattavasti vähemmän kuin ennen. Kolmanneksi asiantuntija- ja tietotyössä korostetaan nykyään yhä enemmän yhteistyötä. Uskotaan, että yhteistyö lisääntyy, kun työtä tehdään yhteisissä tiloissa. Haapakangas (2017) kuitenkin korostaa, että tutkimusnäyttö siitä on ollut ristiriitaista. Esimerkiksi Käpykangas ym. (2019) tekemän tutkimuksen tulokset osoittavat, että yhteisessä tilassa työskenteleminen ei automaattisesti rakenna yhteisöllisyyttä tai uutta työkuultuuria. Johtamisen ja esimiestyön uudistuminen on yksi muutoksen onnistumisen edellytys.

Historia toimistotilojen kehittämisessä on edennyt huonetoimistoista avotoimistoihin ja jälleen takaisin huonetoimistoihin, koska avotoimistoista on koettu aiheutuneen erilaisia ongelmia. Työympäristöissä, kuten avotoimistossa koettujen ongelmien vähentämiseksi on kehitetty monitilatoimistokonsepti. Haapakankaan (2017) mukaan omien työhuoneiden, avotoimiston ja monitilatoimiston vastakkainasettelulla ei päästä toivottuihin tuloksiin. Eri tilaratkaisuista tulisikin poimia parhaat puolet juuri kyseisen suunnittelukohteen tarpeisiin. Silloin suunnitelma palvelee kohteen työntekijöiden tarpeita.

Yhtä oikeaa toimistomuotoa kaikkien organisaatioiden tarpeisiin on haastavaa löytää. Monitilatoimistoon liittyy usein paljon odotuksia, joiden toivotaan parantavan sekä avotoimistoissa että huonetoimistoissa koettuja ongelmia. (De Croon ym. 2005; Hongisto & Haapakangas 2017; Ruohomäki, Lahtinen & Sirola, 2017.)

Haapakangas, Hongisto, Varjo & Lahtinen (2018) tutkivat kahden julkisen sektorin organisaation tilamuutosprosessia Suomessa. Tutkimus tuotti tietoa monitilatoimiston vaikutuksesta työympäristön kokemiseen ja työhyvinvointiin. Organisaatiot muuttivat huonetoimistosta monitilatoimistoon. Huonetoimistossa useimmilla oli ollut oma huone, monitilatoimistossa heillä oli avotilassa omat, nimetyt työpisteet.

Tutkimuskyselyt tehtiin henkilöstölle ennen ja jälkeen muuton. Kysymyksissä oli kolme keskeistä muuttujaa: työympäristön häiriötekijät, yhteistyön kokeminen ja stressioireet. Haapakangas ym. (2018) kertoo, että kohteessa A uuteen työympäristöön oltiin keskimäärin tyytyväisiä, ja työhyvinvointi parani. Kohteessa B työntekijät kokivat työympäristömuutoksen kielteisesti. Häiriötekijät ja stressioireet lisääntyivät. Samalla tyytyväisyys työympäristöön ja kokemus yhteistyöstä heikentyivät. Ratkaisevaksi eroksi organisaatioiden osalta osoittautui, että kohteessa A hiljaisten tilojen määrä oli suurempi ja niiden saavutettavuus hyvä.

Tutkimuskohteista organisaatiossa A oli runsaasti erilaisia hiljaisen työn tiloja, organisaatiossa B oli yksi 8 hengen hiljainen tila, jonka ryhmittely oli hyvin monotoninen. Tilatehokkuus per henkilö oli organisaatio A:ssa 36 m², kun taas B:ssä se oli 25 m². Huoneakustisten olosuhteiden todettiin olleen huonot molemmissa organisaatioissa.

Haapakankaan ym. (2017) mukaan tutkimuksen hypoteesina oli, että melutaso on sellainen tekijä, jonka eniten uskotaan aiheuttavan ongelmia, kun huonetoimistosta siirrytään monitilatoimistoon. Akustinen suunnittelu onkin ratkaisevassa asemassa monitilatoimiston onnistuneessa suunnittelussa.

Monitilatoimistojen sisäympäristö, käytettävyys ja tilan käyttäjien hyvinvointi -hankkeessa (Lahtinen ym. 2016) tutkittiin monitilatoimistojen sisäympäristöä ja työntekijöiden hyvinvointia Helsingin yliopiston monitilatoimistossa. Tutkimuksessa etsittiin menetelmiä hyvinvoinnin arvioimiseksi. Hankeraportissa Lahtinen ym. (2016, 7) kertovat monitilatoimistoista alkusanoissa yleisellä tasolla. Suunnitteluprosessissa tulee huomioida, että uusista monitilaratkaisuista kehittyä työympäristöjä, jotka ovat terveellisiä ja turvallisia. Työympäristöjen tulisi tukea työprosesseja ja työssä jaksamista. Kestävän kehityksen huomioiminen monitilatoimistosuunnittelussa edellyttää ekologisen ja taloudellisen näkökulman lisäksi ihmisten erilaisten tarpeiden huomioimista.

Lahtinen ym. (2016, 17) kuvaa miten monitilatoimistoon siirtyminen koettiin kuudessa eri Helsingin yliopiston kohteessa. Tutkimushanke tehtiin 2014–2016 välisenä aikana. Viidessä kohteessa oli käytetty monitilatoimistoratkaisuja. Tiloissa tehdään tutkimuksen mukaan mm. tutkimus-, asiantuntija-, asiakaspalvelu ja hallintotyötä ja niissä työskentelee noin 300 henkilöä. Lähtökohtana tilamuutoksille olivat kustannussäästöt ja muuttuviin työskentelytapoihin vastaaminen.

Tutkituissa monitilatoimistoissa oli erilaisia tiloja erityyppisille tehtäville. Tutkittavat olivat työskennelleet uusissa tiloissa tutkimuksen tekemisen aikana vähintään yhden vuoden ajan, ja heillä oli käytössään nimetyt työpisteet. Tutkimustuloksista huomattiin, että hallinto-, asiantuntija- ja asiakaspalvelutyössä korostui useamman kuin yhden asian hoitaminen, koordinointi ja organisointi. Heidän työnkuvaansa kuului myös jatkuvaa vuorovaikutusta joko asiakkaiden tai muiden työntekijöiden kanssa. Näihin työtehtäviin monitilaratkaisut soveltuivat tämän tutkimuksen perusteella parhaiten.

Opetus- ja tutkimustyön työtehtävissä korostui uuden suunnittelu ja ideointi sekä ongelmanratkaisu. Täydellistä keskittymistä vaativat jaksot olivat tavallisia tällaisessa työssä. Tällaiselle työlle oli tärkeää mahdollisuus aikatauluttaa ja suorittaa työtehtävät muita ryhmiä itsenäisemmin. Tutkimuksista huomattiin, että tällaisien työtehtävien työntekijät kokivat, että monitilaratkaisu ei tukenut työn vuorovaikutus- ja yhteistyötarpeita yhtä hyvin kuin muissa tutkituissa tehtävissä. Tutkija Lappalainen (2016) muistuttaa myös, että kerralla monitilatoimistosta ei tule valmista. Tilojen kehittäminen on jatkuva ja seuranta vaativa prosessi, jossa on myös kuunneltava työntekijöitä.

Monitilatoimistolla on myös edellytykset tuoda enemmän liikkuvuutta työhön ja kasvattaa työntekijöiden askelmäärää päivän aikana, millä on todettu olevan edistävää vaikutus terveyteen. Arundell ym. (2018) toteavat tutkimuksessaan, että laadulliset tiedot viittasivat siihen, että monitilatoimiston (activity-based work) työntekijät liittivät monitilatoimistoon suuremmat mahdollisuudet liikkumiseen ja yhteistyöhön. Vastaajilla oli kuitenkin ristiriitainen näkemys monitilatoimiston vaikutuksesta työn tuottavuuteen. Arundell ym. (2018) mukaan, yli 50 prosenttia uskoi olevansa aktiivisempia työssä, koska uusi työympäristö suosi liikkumista. Liikkuvuutta kuvattiin usein satunnaiseksi työpäivän ohessa.

Monitilatoimistojen tutkimuksiin perehtyessä huomaa, että kokemukset monitilatoimistoista ovat sekä negatiivisia että positiivisia. Negatiiviset kokemukset vaikuttavat kertovan siitä, että tilan käyttäjiä ei ole kuultu suunnitelmia tehdessä. Syitä tähän voi olla useita. Yhdeksi syyksi näyttää nousevan taloudelliset syyt ja henkilöstöresurssit. Suunnittelu lähtee liikkeelle liian usein tilatarpeista eikä ihmisistä, ja sama vauhti saattaa säilyä projektin loppuun asti. Tutkimustietoa käyttäjistä ei siirretä aktiivisesti suunnitteluun.

Akustiikka vaikuttaa olevan yleinen tilaa koskeva suunnittelun haaste monitilatoimistoissa. Tilasuunnittelijan olisi tärkeää kiinnittää erityistä huomiota akustiikkaan ja vetäytymistilojen määrään sekä käytettävyyteen. Tutkitusti, jopa työpaikoilla koettujen konfliktien määrä kasvaa, mikäli akustiikkaa ei ole suunniteltu ja toteutettu hyvin. (Bodin ja Danielsson ym. 2015; Haapakangas ja Lappalainen 2017.)

Tutkijat Peteri, Kinnunen & Lempiäinen (2017) tutkivat erilaisia toimistotilakonsepteja. Kinnusella (2017) oli aineistoja 1980–1990-luvun konttoreista ja Peteri (2017) on tutkinut sisustuskonsepteja, kun monitilatoimistoja kehitettiin 2010-luvulla. Lisäksi tutkimukseen oli kerätty tutkimusaineistoja kahdesta organisaatiosta, jossa monitilatoimisto oli otettu käyttöön. Peterin ym. (2017) tutkimuksen mukaan monitilatoimisto soveltuu huonosti yliopistotyöhön. Tutkijat eivät voineet tehdä työtä tehokkaasti monitilatoimistossa, koska tutkija ei sovi siihen malliin, jossa työtä tehdään. Tuloksien mukaan vaikuttaa siltä, että käyttäjälähtöinen kehittäminen ei ole tutkituissa kohteissa toteutunut. Suunnittelussa on selvästi lähdetty liikkeelle eri lähtökohdista kuin käyttäjälähtöisyyden korostamisesta.

Tutkimuksessa mukana olleissa organisaatioissa ei ole onnistuttu tavoittamaan työn luonnetta ja soveltamaan monitilatoimiston konseptia työntekijöiden tarpeisiin. Tämän tutkimuksen kohteissa ihmisiä ei ole kuunneltu tai heidän tietojaan omasta työstä ei ole sovellettu käytäntöön. Peterin (2017) korostaakin, että tilojen käyttäjien osallistaminen on tärkeää. Tärkeintä olisi tutkia työn luonnetta ja kysyä sen tekijöiltä.

Haapakankaan (2014) mukaan monitilatoimistojen tutkiminen on haastavaa paitsi käsitteen monimuotoisuuden vuoksi, myös siksi, että työympäristön vaikutus työhön ja työntekijään syntyy lukuisten tekijöiden yhteisvaikutuksena. Yksittäisten tutkimustulosten yleistämisessä toisenlaiseen työhön tai organisaatioon tulisi olla varovainen.

Käpykangas ym. (2019, 14) mukaan useissa tutkimuksissa myönteisiä puolia monitilatoimistossa ovat olleet tilaan liittyvät tekniset toteutukset, kuten esteettinen sisustus, hyvä tiedonkulku, vuorovaikutus ja yhteisöllisyys. Koetuja ongelmia ovat olleet esimerkiksi riittämättömät työskentely- tai varastotilat, mobiiliteknologian ongelmat tai yksityisyyden puute. Usein ongelmiksi on lueteltu myös keskittymisen vaikeutuminen, keskeytykset ja työntekoa haittaavat turhat puheäänet. (Danielsson ja Bodin 2009; Engelen ym. 2018; Sirola ym. 2017; Käpykangas ym. 2019.)

Engelen ym. (2018) toteavat tutkimuskatsauksessaan, että monitilatoimistossa työskentelevä henkilö saa paremmin hallintaan omaa työskentelyään, mutta sen tueksi tarvitaan ympäristön psykososiaalista ja johtamisen tukea. Pelkät erilaisiin tilanteisiin suunnitellut tilat eivät vielä riitä. Tämäkin tutkimustulos korostaa muutosjohtamisen tärkeyttä osana tilamuutosprosessia.

Monitilatoimistoja on tutkittu usein tapaustutkimuksina, jolloin on saatu käyttäjälähtöistä tietoa. Useissa monitilatoimistoon kohdistuneissa tutkimuksissa tutkittiin myös sisäilmasto-olosuhteita. Tässä opinnäytetyössä ei esitellä sisäilmaan liittyvien tutkimusten tuloksia tarkemmin, mutta sisäilmaston huomioiminen on kuitenkin edellytys onnistuneelle sisustussuunnittelulle. Sisäilmastoluokitus ja hyvän sisäilmaston saavuttaminen esimerkiksi suunnittelun ja vähäpäästöisten rakennustarvikkeiden avulla on esitetty RT-kortissa 07-11299 Sisäilmastoluokitus 2018. Sisäympäristön tavoitearvot, suunnitteluohjeet ja tuotevaatimukset (Rakennustieto Oy, 2018).

Lahtinen, Ruohomäki & Reijula (2015, 76) kertovat, että käytännön tutkimuksiinsa ja kokemuksiin nojaten, strategiaympäristön ja työympäristön muutosprosessit eivät useinkaan kulje käsi kädessä. Toiminnan ja tilojen uudistus-työ toteutetaan useimmiten eri projekteissa ja vuoropuhelu prosessien väliltä voi puuttua kokonaan. Lahtinen ym. (2015) kuvaavat, että osallistuvan suunnittelun toimintatavat ja menetelmät kaipaavat kehittämistä. Käyttäjälähtöinen tieto ei kytkeydy parhaalla mahdollisella tavalla suunnitteluprosessiin ja päätöksentekoon, vaan jää liian usein irralliseksi ja hyödyntämättä. Työympäristömuutoksesta tekee haastavaa myös se, että muutoksessa on mukana suuri määrä ihmisiä erilaisilla näkemyksillä ja työelämän kokemuksilla. Muutosprosessissa onkin kysymyksen yhtäaikaisen elementin johtamisen haasteesta.

Sisustusarkkitehti Meuronen ennustaa, että monitilatoimistojen myötä työpisteiden määrä vähenee entisestään lähivuosina. Hän korostaa samalla, että siihen tarvitaan vankkaa muutosjohtamisen taitoa. Se, että aamun ensimmäiset työntekijät joutuvat juoksemaan varaamaan suosikkipaikkansa, on osoittautunut luottamusta ja yhteishenkeä turmelevaksi järjestelyksi joissain organisaatioissa. Eri organisaatioissa voidaankin sopia työpisteiden nimeämisestä, vaikka tietyille tiimeille. (Salin, 2021.)

4.3 MONITILATOIMISTON KOLME VYÖHYKETTÄ JA ERILAISET KÄYTTÖTARKOITUKSET

Monitilatoimisto on tila, jossa on erilaisia tiloja eri tehtäviä ja tarpeita varten. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi avointa tilaa, sohvaryhmää, hiljaisen työn tiloja ja neuvottelutiloja (kuva 3). Ajatuksena on, että työntekijä voi valita työtilan työtehtävien mukaisesti. Usein monitilatoimistoon siirtymiseen liittyy muutos kohti joustavampaa työskentelyä, joka on ajasta tai paikasta riippumatonta. (Nenonen ym. 2012, 6.) Monitilatoimistoissa voi olla omat nimetyt työpisteet tai nimeämättömät työpisteet. Englanniksi monitilatoimiston käsite Multi-space Office viittaa usein tilaan, jossa ei ole nimettyjä työpisteitä. Monitilatoimisto ei automaattisesti kuitenkaan tarkoita yksityisten tilojen katoamista. (Haapamäki ym. 2011; Nenonen ym. 2012; Lahtinen, Ruohomäki & Reijula 2015; Haapakangas 2017.)

Kuva 3. Esimerkki monitilatoimistosta (Interior Business Association, julkaisuaika tuntematon)

Monitilatoimistoon tarvittavien vyöhykkeiden jäsentämiseksi voidaan käyttää esimerkiksi seuraavaa kolmijakoa, joka löytyy Työterveyslaitoksen *Monitilatoimisto ohjeita käyttöön ja suunnitteluun* -oppaasta. Kolmeen vyöhykkeeseen jakaminen perustuu tilan luonteeseen ja käyttöoikeuksiin (Nenonen ym. 2012).

1. **Julkinen vyöhyke** on kaikille avoin vyöhyke, jossa olevat tilat ja palvelut ovat kaikkien käytössä sovittujen toimintatapojen mukaan. Julkinen vyöhyke on usein luonteeltaan asiakaspalvelutila joko ulkoisille tai sisäisille asiakkaille.

2. **Puolijulkinen vyöhyke** on osittain avoin alue. Puolijulkinen tila muodostuu usein erilaisista kokous ja neuvottelutiloista. Sen toimintaperiaatteeseen kuuluu, että vyöhykkeellä sijaitsevat tilat ja palvelut ovat niiden henkilöiden käytössä, joilla on pääsy sinne. Puolijulkista tilaa käyttävät kutsutut vieraat sekä organisaation omat käyttäjät. Puolijulkinen tila on omalta osaltaan edustustilaa.

3. **Yksityinen vyöhyke** tai sisäinen vyöhyke on alue, jossa liikkuvat työpaikan henkilöstö ja siellä sijaitsee henkilöstön sisäisessä yhteiskäytössä olevat tilat. Vieraat eivät pääse tälle alueelle.

Tila voidaan määritellä vyöhykkeisiin myös käyttötarkoituksensa mukaan (Nenonen ym. 2012, 6). Jaottelu on tehty sekä suhteessa työhön, että suhteessa toisiin työntekijöihin. Tässä jaottelussa vyöhykkeitä ovat: avoimen vuorovaikutuksen vyöhyke, intensiivisen yhteistyön vyöhyke, intensiivisen yksilötyön vyöhyke ja lyhytaikaisen pistäytymisen vyöhyke.

1. **Avoimen vuorovaikutuksen** vyöhykkeellä tehdään yhteistyötä. Keskittyminen sekä yhteistyöhön, että yksilötyöhön on tällä alueella heikompi. Yhteisten tilojen lisäksi tilassa voi olla kasvokkaista asiakaspalvelua vaativia työpisteitä. Tämä alue on luonteeltaan myös julkista vyöhykettä. Näitä tiloja ovat esim. aula, näyttelytila ja kahvila.

2. **Intensiivisen yhteistyön** vyöhykkeellä voidaan keskittyä erityisesti yhteistyöhön tai suorittaa niitä yksityisiä tehtäviä, joissa toisten ihmisten läheisyydestä on hyötyä. Tällaiset työpistealueet muodostavat ns. perinteisen avotoimistovyöhykkeen. Tällä vyöhykkeellä sijaitsevat erilaiset neuvottelu- ja projektitilat.

3. **Intensiivisen yksilötyön** vyöhyke mahdollistaa eriasteisen keskittävän ja yksintehtävän työn. Tällä vyöhykkeellä voi olla hiljaisia huoneita sekä työhön että virkistämiseen. Tämä alue muodostaa ns. yksityisen vyöhykkeen. Tällä vyöhykkeellä voi olla esim. suljetut toimistohuoneet, taukotilat ja sosiaalitilat.

4. **Lyhytaikaisen pistäytymisen** vyöhykkeeseen kuuluvat ne tilat ja paikat, joissa pääsääntöisesti organisaatioon kuuluvat henkilöt ja osittain myös vierailijat viettivät lyhyitä aikoja. Tällä vyöhykkeellä ovat tilat, joista haetaan esimerkiksi kahvia tai käydään kopioimassa papereita. Tähän alueeseen lukeutuu myös kulkureitit ja varasto tai arkisto.

Monitilatoimisto on käsitteenä laaja, sillä eri monitilatyöympäristöt saattavat erota toisistaan suuresti. Eroavaisuuksina voi olla esimerkiksi tilan käyttötapa tai käytettävyyys. Käyttäjälähtöisessä monitilatoimistossa työntekijällä on käytettävissään valikoima erilaisia työtiloja, joita hän pystyy hyödyntämään työtehtävien vaihtuessa. Haapakangas (2014, 1582) kuvaa, että toisaalta myös avotoimistoa, jonka yhteydessä on puhelinkoppi tai vetäytymistila, voidaan käsitteellisesti pitää monitilatoimistona. Työolosuhteiltaan tila todennäköisesti muistuttaa enemmän avotoimistoa. Monitilatoimistot eroavat toisistaan myös nimettyjen tai nimeämättömien työpisteiden osalta. Nimeämättömiin eli kaikkien yhteiskäytössä oleviin työpisteisiin voidaan päätyä esimerkiksi silloin, kun henkilökohtaisen työpisteen käyttöaste on vähäinen työtehtävien vaihtelevuuden tai työn liikkuvuuden vuoksi.

4.4 MONITILATOIMISTON SISUSTUSRATKAISUT

Työn tekeminen on jatkuvassa murroksessa. Sähköisiin asiakirjoihin ja erilaisiin verkkoympäristöihin siirrytään eri yrityksissä eri tahdilla. Kehitys on kuitenkin havaittavissa monessa yrityksessä. Pandemian myötä etätyö tuli viimeistään osaksi arkea niillä aloilla, joissa etätyön tekeminen on mahdollista. Tämä asettaa omat vaatimukset työympäristöjen kehittämiseksi.

Työpisteiden käyttöasteen mittaaminen erilaisilla antureilla voi esimerkiksi kertoa kiinnostavaa tietoa siitä, minkä verran työpisteellä ollaan paikalla. Tällainen datan kerääminen voi auttaa tilasuunnittelijaa ja yritystä pysymään kartalla, mitkä tilat tai työpöydät ovat varatuimpia, ja missä mahdollisesti on usein käyttämätöntä tilaa.

Elisa Oyj:llä on kehitetty työympäristöä ja modernisoitu työtiloja vastaamaan työn muuttuvaa luonnetta (Kuva 4 & 5). Kokemukset uusista tiloista ovat olleet positiivisia. Tiloja mitataan säännöllisesti, mikä koetaan tärkeäksi tavaksi pysyä ajan tasalla tilojen käyttöasteesta ja toimivuudesta. (Elisa Oyj, 2016.)

Kuva 4. Elisa Oyj:n co-creation-tilan sijaintia on ajateltu ulkoisien sidosryhmien kannalta. Tilan erottaa pääaulasta lasi-liukuovet (Kohina, 2016).

Kuva 5. Elisa Oyj:n tilassa on nimetty istuinryhmiä osana sisustusta (Kohina, 2016).

Elisa Oyj:n (2016) julkaisemassa verkkoartikkelissa on haastateltu Leena Alankoa, joka tutkii asumisen ja työnteon muutoksia ajatushautomo Demos Helsingissä. Alangon mukaan seuraava askel työtilojen kehityksessä on työtilojen tuominen osaksi asuintaloja. Alangon (2016) kuvaamat ennusteet ovat hyvin ajankohtaisia tänä päivänä, kun etätyö on nyt arkipäivää. Asuintaloihin sijoitetut tai yhdistetyt toimistot voivat näkyä tulevaisuuden suunnittelussa.

Kodinomainen sisustaminen julkitiloissa on ollut pinnalla jo jonkin aikaa. Vuoden 2019 Habitaressa puhuttiin yritysten kodinomaisesta sisustusilmeestä. Sen kuvataan lisäävän rauhallisuutta ja poistavan stressiä työympäristöstä. (Itkonen, 2019.) Liian kodinomainen ilme saattaa kuitenkin syödä yrityksen uskottavuutta. Tukiainen (2010) kuvaa kodinomaisen toimiston sisältävän moniaistillisuutta ja epämuodollisia elementtejä. Kun riveissä olevat työpisteet onkin aseteltu epämuodollisemmin, on sillä todettu olevan positiivinen vaikutus ihmisten viihtyvyyteen työympäristössä. Tukiainen (2010) korostaa, että kiinteiden seinä- tai kalusteratkaisujen sijaan tulisi suosia tilojen muunneltavuutta ja joustavuutta.

Liiketoiminnan näkökulmasta yrityksen sisustus on ennen kaikkea lähdettävä halutusta brändi-ilmeestä ja brändin tuntemisesta. Brändin johdonmukaisuus on tärkeää, koska brändi rakentuu muun muassa ihmisten mielikuvista ja kokemuksista. (Kotler & Keller, 2019). Ihanteellista olisi, että työpaikan sisustus tukee yrityksen brändiä ja tulevaisuuden visiota.

Monella alalla työtä ei enää tehdä työpaikan tiloissa eikä perinteiseen työaikaan. Jo ennen koronapandemiaa yhä useampi yrittäjä ja freelancer teki töitä kotona tai muissa tiloissa. Myös ne, jotka työskentelevät työnantajan palveluksessa, tekevät työtään yhä itsenäisemmin (Airaskorpi, 2016).

Tilat eivät enää rajoitu yrityksen omistamiin tai vuokrattuihin toimistoihin. Suomessa Senaatti-kiinteistöillä (2018) on useita vapaasti vuokrattavia työskentelytiloja valtion työntekijöille. Näissä tiloissa on huomioitu erilaiset tarpeet ja ohjeistukset tilojen käytölle (kuva 6).

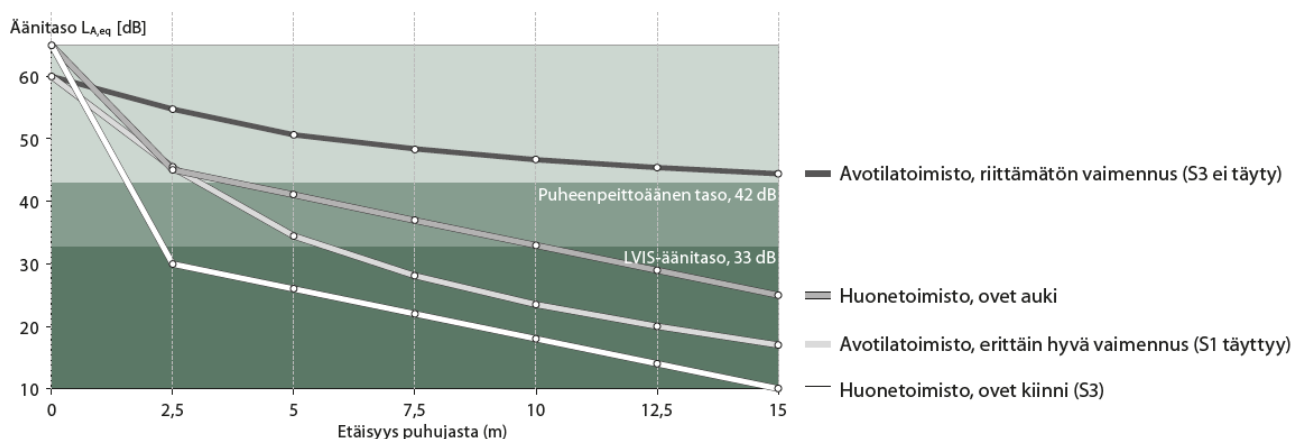
Kuva 6. Rauhaa monitilaympäristössä tarjoaa kirjastotyypinen tila, jossa keskustelu on kielletty ja kännykät pidetään äänettömällä. Tilojen ohjeistus voidaan toteuttaa esimerkiksi kuvilla ja nimeämällä tiloja kuvaavasti. Kuva on Senaatin Sesam-monitilatoimiston työtiloista. (Senaatti, 2018)

Senaatin Sesam -työskentelytila Helsingissä on monitilaympäristöstä oiva esimerkki. Tilan kuvataan vapauttavan työntekijän työpöytänsä ääreltä. Tilassa ei ole omaa työpistettä, joten työpöydän ääneen ei myöskään jumiudu. Monitilaympäristössä tilat ovat samalla tapaa työväline kuin vaikka tietokone. Paikkaa vaihdetaan sen mukaan, mitä kulloinkin tekee. Siirtyminen työtilasta toiseen lisää myös liikkumista ja edistää terveyttä. (Ripatti-Jokela, 2019.)

Monitilatyöympäristöön siirtyminen edellyttääkin usein kehitysharppausta myös sähköisten ympäristöjen parissa. Sähköiset järjestelmät mahdollistavat liikkuvampaa työtä. Enenevässä määrin virtuaalinen vuorovaikutus ja tiedonhallinta yleistyvät ja työprosessit siirtyvät virtuaalisille alustoille. Monipaikkainen työskentely vaatii sitä tukevaa teknologiaa ja toimintatapoja. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi paperittomampaa työtapaa ja teknisten laitteiden huomioimista suunnittelussa. Työpisteiden kalusteiden ja tekniikan tulisi olla helppokäyttöisiä käyttäjien vaihtuessa. (Hallman 2018; Haapakangas, 2020).

Akustiikan suunnitteluun tulee monitilatoimistossa kiinnittää erityistä huomiota (kuva 7). Avoin tila sopii myös keskittymistä vaativaan työhön, jos tilan käyttöön ja keskustelujen käymiseen on selvät toimintaohjeet. Tilassa on

varattu erillistä tilaa puheluille, keskusteluille ja erityistä keskittymistä vaativille hetkille. Opinnäytetyössä ei paneuduta vielä tarkemmin akustiseen suunnitteluun toimeksiantajan kohteessa, vaan esitellään vaihtoehtoja ja teoriaa.

Kuva 7. Puheäänien kantautuminen toimistotiloissa erilaisilla tilankäyttö- ja ääneneristysratkaisulla. Jos vaimennus ei riitä (ylin käyrä), puheäänien taso on taustäänien tasoa korkeampi vielä 20 metrin päässä puhujasta (RT-kortti 95-11153 Toimistotilat, työpistesuunnittelu 2014, 3).

RT-kortissa 95–11153 Toimistotilat, työpistesuunnittelu (2014, 3) esitetyn mukaan, monitilatoimiston suunnittelussa huomioidaan samat tekijät kuin yhden hengen huoneessa. Korkeiden seinäkkeiden turhaa käyttämistä työpisteiden välissä tulisi välttää, koska ne eivät tutkitusti auta hallitsemaan ääntä riittävästi verrattuna hyvien toimintaohjeiden noudattamiseen ja vetäytymistilojen käyttämiseen. Jos visuaalisia häiriöitä työpisteellä halutaan ehkäistä, viereisen työpisteen henkilön katsekontaktin estävä seinäke tai muu elementti on riittävä.

Akustiikassa S1 tai S2 tavoitetasoon voidaan päästä vain, kun otetaan huomioon yhtä aikaa RT-kortin 95–11153 Toimistotilat, työpistesuunnittelu (2014, 3) kuvaamat kolme tekijää: suuri absorptiomateriaalin määrä katossa, lattiassa, seinissä ja kalusteissa, korkeat toimistoseinäkkeet ja asianmukainen puheenpeittoääni (kuva 7).

Erilaiset akustiikkalevyt ja näistä tehdyt seinäteokset ovat yksi ratkaisu akustisen materiaalin käyttöön. Tekstiilillä vuoratut seinäkkeet voivat olla esimerkiksi pyörillä liikuteltavissa, jolloin ne toimivat liikkuvina seininä ja myös näköesteinä. Kokolattiamatto tai muut vähän ääntä tuottavat materiaalit lattiassa olisi myös hyvä huomioida.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN JA MENETELMÄT

Tutkimusaiheen esittelyn jälkeen käsitellään tutkimusongelmaa, rajouksia ja ongelmasta johdettuja tutkimuskysymyksiä. Opinnäytetyön tutkimus oli työelämälähtöinen case- eli tapaustutkimus. Tapaustutkimuksen yksi tunnetuimmista tutkijoista on Robert K. Yin (2014, 4), jonka mukaan tapaustutkimus on empiirinen eli kokemuseräinen tutkimus, jossa käytetään eri tavoin hankittua tietoa analysoimaan jotain nykyhetken tapahtumaa tai toimintaa

tietyyssä rajatussa ympäristössä. Tässä opinnäytetyössä tutkittiin monimenetelmäisesti toimeksiantajan osoittaman tutkimusalueen henkilöstön käsityksiä ja odotuksia monitilatoimistosta. Tutkimuskohteena oli myös suunnittelukohteen toimistotila, johon monitilatoimistosuunnitelma tehtiin.

Monitilatoimistojen tutkimukset, referenssit ja artikkelit sekä käyttäjälähtöiseen kehittämiseen nojaava kirjallisuus muodostivat opinnäytetyön teoreettisen viitekehyksen. Tutkimus lähti liikkeelle alkukartoituskyselyllä. Alkukartoituskyselyn sisällön ja kysymykset laati toimeksiantaja, koska kysely tehtiin ennen tämän opinnäytetyön aloittamista lokakuussa 2020. Alkukartoituskyselyllä kartoitettiin henkilöstön käsityksiä ja toiveita monitilatyöympäristöön ja etätyöskentelyyn liittyen (Lahti, 2020).

Opinnäytetyön alussa alkukartoituskyselyn aineisto analysoitiin ja aineistosta esiin nousseet asiat ohjasivat seuraavien tutkimusmenetelmien valintaa. Aineiston analysoinnissa huomio kiinnitettiin etenkin monitilatyöympäristöön liittyviin vastauksiin ja avoimien kysymysten vastauksiin, koska ne antavat tilasuunnittelun kannalta eniten tietoa. Alkukartoituskyselyn tulokset esitellään opinnäytetyössä pylvädiagrammeina ja piirakkakaavioina.

5.1 TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Saaranen-Kauppinen & Puusniekan (2006) mukaan opinnäytetyön ongelmanasettelussa on keskeistä pohtia, millaista tietoa ilmiöstä on tutkimuksessa tavoitteena tuottaa. Nämä tavoitteet ohjaavat kysymysten laadintaan tutkittavasta ilmiöstä. Ongelmanasettelu voi pilkkoutua pienemmiksi ongelmiksi ja konkretisoitua tarkoiksi tutkimuskysymyksiksi tutkimuksen edetessä.

Opinnäytetyön tutkimusongelma oli, millainen monitilatyöympäristö vastaisi toimeksiantajayrityksen ja henkilöstön tarpeita.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset:

Millaista tutkimustietoa monitilatoimistoista on saatavilla?

Millainen mielikuva monitilatoimistoista on työyhteisössä?

Millainen monitilatoimisto tukisi toimeksiantajan henkilökunnan toimintaa?

Miten käyttäjälähtöisyys huomioidaan toimeksiantajan tilasuunnitteluprosessissa tulevaisuudessa?

Näihin tutkimuskysymyksiin haettiin vastauksia monitilatyöympäristöön kytkeytyvällä teorialla ja tutkimusmenetelmiä käyttäen. Opinnäytetyön tutkimusmenetelmät esitellään seuraavassa osiossa.

5.2 TUTKIMUSMENETELMÄT

Opinnäytetyössä tutkimuskysymyksiin etsittiin vastauksia monimenetelmäisesti. Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi käytettiin sekä kvantitatiivista että kvalitatiivista menetelmää. Menetelmätriangulaatio tarkoittaa, että tutkimusaineiston hankinnassa käytetään useita tiedonhankintamenetelmiä (Eskola & Suoranta 1998, 69–70.) Tässä opinnäytetyössä käytettiin tiedon keräämiseen kyselyä, havainnointia ja haastattelua.

5.2.1 Alkukartoituskysely

Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus on tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntaus, jonka yleisin tiedonkeruumenetelmä on kyselylomake. Kvantitatiivisella tutkimuksella pyritään kuvaamaan ilmiötä tilastojen ja numeroiden avulla (Kananen 2011, 12-13). Kvantitatiivisen menetelmän valitsi toimeksiantaja, joka teki alkukartoituskyselyn henkilöstölleen lokakuussa 2020.

Kyselyn aineisto esitellään ja analysoidaan tässä opinnäytetyössä. Kyselyn perusteella saatiin kuvaa siitä, mitä menetelmiä seuraavaksi tarvittaisiin tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi. Kananen (2011, 133) toteaaakin, että menetelmät saattavat tarkentua opinnäytetyöprosessin edetessä ja tämä kuuluu tutkimusprosessin luonteeseen. Alkukartoituskyselyn avoimien kysymysten vastauksista saatiin arvokasta käyttäjälähtöistä tietoa suunnittelun tueksi, kun vastaaja sai kuvata vapaasti ajatuksiaan.

5.2.2 Haastattelu ja havainnointi

Monimenetelmäisyydellä pyritään tuomaan lisää vastauksia tutkimuskysymyksiin. Saaranen-Kauppinen & Puusniekan (2006) mukaan otteen tai menetelmän valitseminen ei sulje pois sitä, että menetelmiä voitaisiin käyttää rinnakkain. Se, mitä työkaluja milloinkin valitaan, riippuu tutkimustehtävistä ja -ongelmista.

Opinnäytetyön toimeksiantajan ohjaajaa haastateltiin opinnäytetyön alkumetreillä kokonaiskuvan ja tutkimusongelman määrittämiseksi. Haastattelun runkona käytettiin tilaa kartoitettavia kysymyksiä (Liite 2). Haastattelussa selvitettiin esimerkiksi mihin tilaa käytetään, mitä tilalta halutaan ja mitä siellä tehdään. Tämän tueksi tehtiin havainnointitutkimusta suunnittelukohteessa, tila valokuvattiin ja videoitiin sekä siellä tehtiin mittauksia.

Alkukartoituskyselyn avoimien kysymysten vastaukset ja perustelut antoivat sekä opinnäytetyön tekijälle että toimeksiantajalle viitteitä siitä, että laadullisella tutkimusmenetelmällä voitaisiin täydentää kyselystä saatuja vastauksia. Suunnittelukohteen työntekijöille päätettiin esitellä monitilatoimistoreferenssi. Referenssikohteena toimi Itä-Suomen yliopiston monitilatyöympäristö. Tilaan menttiin yhdessä suunnittelukohteen työntekijöiden kanssa ja oppaana tiloissa toimi Suomen yliopistokiinteistöjen asiakkuuspäällikkö, joka oli ollut mukana tilojen kehittämisessä. Kyselyn lisäksi opinnäytetyössä käytettiin kvalitatiivisia menetelmiä havainnointia ja haastattelua. Opinnäytetyössä tehtiin havainnointia kahdessa eri kohteessa: suunnittelukohteessa eli toimeksiantajan työympäristössä ja referenssiksi valikoidussa Itä-Suomen yliopiston monitilatoimistossa.

Vilka (2006, 44) kuvaa, että havainnointitavat on jaettu sen mukaan, missä suhteessa tutkija toimii tutkimuskohteeseensa. Opinnäytetyössä tehdään osallistuvaa, vapaata havainnointia. Referenssikohteessa työntekijöiden toimimiseen ei pyritty vaikuttamaan esittämällä ennalta määriteltyjä kysymyksiä, mutta tutkija oli tutustunut tätä ennen kyselyn aineistoon, joka antoi kehukset havainnoimiselle.

Suunnittelukohteessa havainnoinnin yhteydessä haastateltiin strukturoimattomasti henkilöitä, joita tapasin toimistolla. Tätä varten ei tehty valmista haastattelurunkoa, koska tutkijalla ei vielä ollut tietoa millaista työtä tarkalleen tilassa tehdään. Paikalla olevat työntekijät saivat kertoa vapaasti työnkuvastaan ja ajatuksistaan monitilatoimistosta. Koronapandemian tuomana haasteena tutkimukselle oli, että useat työskentelevät etätöissä, eikä voitu olettaa monen henkilön olevan toimistolla havainnoinnin aikana.

5.3 AINEISTON KERUU

Teoriaa kerättiin kirjoista, ajankohtaisista blogikirjoituksista, tutkimusartikkeleista ja videoista. Videoiden huomattiin olevan lähteenä toimivia, koska monitilaympäristöjen referenssivideot kertovat tilasta usein enemmän kuin kirjoitettu teksti. Monitilatyöympäristön referenssejä oli esitelty videoina esimerkiksi Senaatti-kiinteistöjen tiloista.

Kysely tehtiin toimeksiantajan toimesta noin kaksi viikkoa ennen tämän opinnäytetyön aloittamista. Aineistosta saatiin kartoitusta varten vastauksia, mitä tilalta halutaan. Kysely oli ensimmäinen monitilatoimistoa ja etätyöskentelyä kartoittava tutkimus. Alkukartoituksen kysely lähetettiin otsikolla: *Tulevaisuuden tilaratkaisut*. Kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa henkilökunnan näkemyksiä uusiin mahdollisiin tilaratkaisuihin ja etätyön sekä lähityön tekemiseen. Kyselyn saateteksti ja kysely löytyvät liitteestä 1. (Liite 1).

Maran (2020, 83) mukaan käyttäjälähtöisen suunnittelun tarkoituksena on ymmärtää käyttäjää ja päästä vuorovaikutukseen käyttäjän kanssa. Suunnittelun tulee lähteä liikkeelle käyttäjän hyvinvoinnin huomioimisesta ja olisi tärkeää kerätä sellaisia tietoja, joiden avulla voidaan priorisoida käyttäjien tarpeet ja toiveet.

5.3.1 Haastattelu ja havainnointi suunnittelukohteessa

Havainnointiaineisto kirjattiin puhelimen muistiinpanoihin, tila valokuvattiin ja videokuvattiin. Tilan mitat ja pohjapiirroksiset saatiin toimeksiantajalta. Salassapitosyistä tilasta ei esitetä valokuvia tai videoita (Lahti, 2020). Tilaa havainnoitiin vapaasti, jotta saavutettiin kokonaiskuva tilasta ja sen toiminnoista. Tilasta saadun pohjapiirroksen perusteella ja toimeksiantajan haastattelulla hahmotettiin, mitä tilassa ei esimerkiksi voida siirtää tai muuttaa. Tilan kantaviin rakenteisiin ei tehty suunnitelmassa muutoksia.

5.3.2 Havainnointi referenssikohteessa

Työntekijöiden toimintaa ja kommentteja havainnoitiin ja kirjattiin ylös referenssitilassa. Kirjauksia tehtiin viikkoon. Tieteellisyyden vaatimukset havainnoinnin aineistonkeruun suhteen täyttyvät, kun aineisto dokumentoidaan (Kananen, 2015). Tilassa tehtiin strukturoimatonta kirjaamista. Strukturoimatonta havainnointia käytetään silloin, kun halutaan mahdollisimman paljon monipuolista tietoa asiasta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

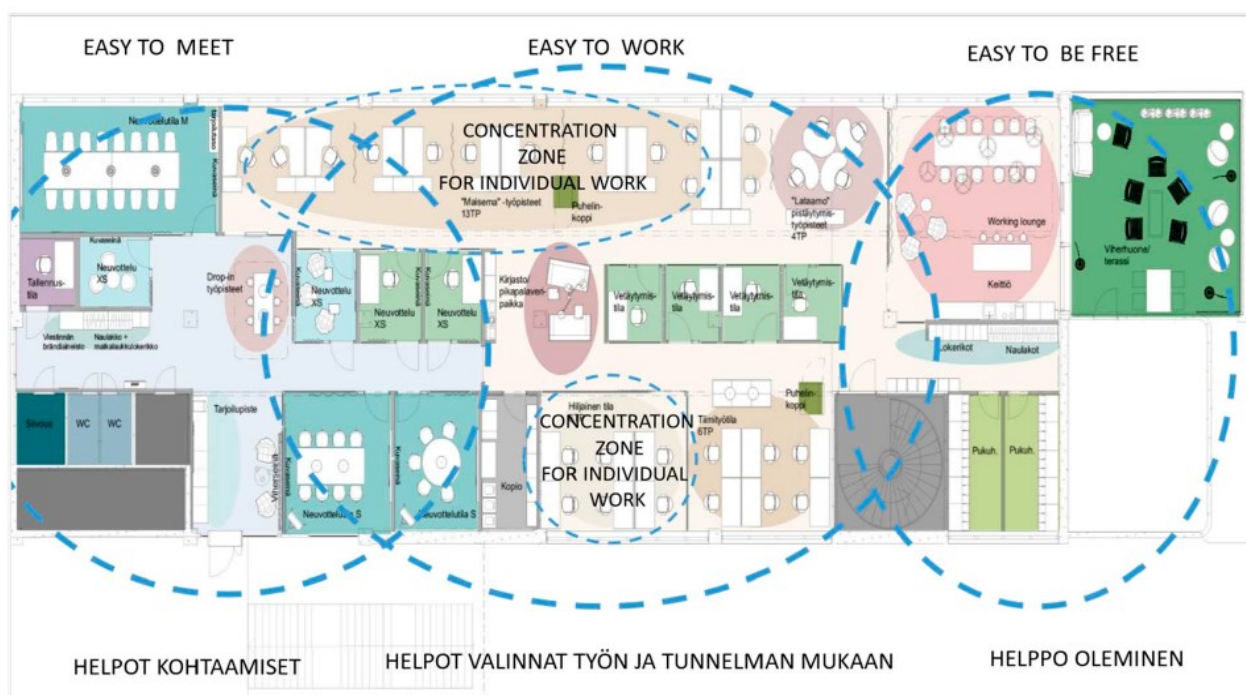
Havainnointitutkimus toteutettiin neljästä työntekijästä koostuvan ryhmän voimin. Tilaan tutustuttiin kiinteistöpäällikön johdolla. Tutkittaville kerrottiin ennalta opinnäytetyön tekijän osallistumisesta tutustumiskierrokselle.

Videolta tilaa oli jälkikäteen helpompi havainnoida, koska video näyttää usein enemmän kuin pelkkä valokuva. Tilassa ei keskitytty pelkästään videokuvaamiseen, koska ei haluttu vaikuttaa työntekijöiden kommentointiin tilasta. Valokuvausta tehtiin opinnäytetyötä varten, koska yliopiston tilat oli hyvä esitellä referenssinä opinnäytetyössä. Alkukartoituskyselyn vastauksia käytiin läpi ennen havainnointia. Aineistosta esiin nousseet kommentit ohjasivat mielenkiintoa havainnointitilanteessa.

5.3.3 Referenssikohteen esittely

Havainnointia varten referenssiksi valikoitui Itä-Suomen yliopiston monitilatoimisto toimeksiantajan ehdotuksesta. Tilassa oli toimeksiantajan kehotuksesta käyty vierailemassa muutaman osallistujan voimin ennen tämän opinnäytetyön aloittamista, ja tilat olivat herättäneet positiivista keskustelua monitilatoimistoihin liittyen. Referenssitalassa työskentelee noin 30 henkilöä. Tilassa sijaitsee yliopiston hallintopalvelut ja siellä tehdään asiantuntijatyötä ja hallintoon liittyvää työtä.

Referenssikohteen pohjapiirroksesta nähdään erilaisten vyöhykkeiden muodostamat alueet (kuva 8). Easy to meet on varattu alueena neuvotteluihin ja tapaamisiin. Easy to work on työskentelylle varattua tilaa ja Easy to be free tuo hengähdystauon työstä taukotilana ja tällä alueella sijaitsee myös pukuhuoneet ja naulakot.

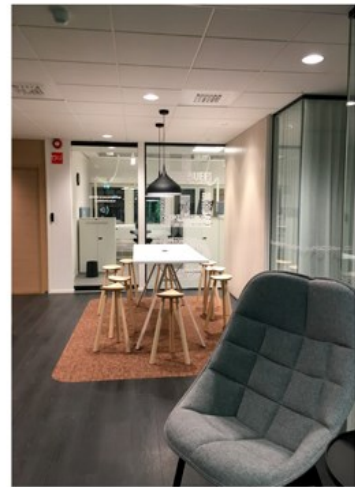
Kuva 8. Itä-Suomen yliopiston hallintopalveluiden monitilatyöympäristön selittävä pohjapiirros (Suomen yliopistokiinteistöt Oy, 2016).

Alueet on suunniteltu erilaisten työtehtävien luonteiden mukaisesti esimerkiksi huomioiden keskittymistä vaativan työn tilat (Nenonen ym. 2012). Vetäytymistilat ovat pääasiassa esimerkiksi videoneuvotteluita varten varattuja tiloja, jotka näkyvät referenssikohteen pohjapiirroksessa keskellä vihreällä (kuva 8). Työympäristöstä löytyy myös neuvottelutilaa (kuva 8. turkoosit/vaaleansiniset alueet pohjapiirroksessa). Taukotila ja lasitettu sisäparveke muodostavat tilan lounastaukoja ja vapaampia palavereja sekä tilaisuuksia varten. Tilassa on huomioitu myös kaappitilat ja pukuhuoneet. Työympäristössä on käytäntönä, että työpisteitä ei ole nimetty ja tavaroita säilytetään lukitussa kaapissa. Kaapista tavarat ja paperit voi kerätä toimistoreppuun ja liikkua repun kanssa omalle työlle soveltuvaan tilaan.

Kuva 9. Näkymä sisääntuloaulasta Itä-Suomen yliopiston hallintopalveluiden monitilatyöympäristössä (Suomen yliopistokiinteistöt Oy, 2016).

Sisääntuloaulassa tunnelma oli tervetullut. Huomio kiinnittyi heti Naavan viherseinään ja kutsuviin nojatuoleihin. Tilassa oli selvästi panostettu myös akustiikkaan, koska tilassa puheääni kantautuu pehmeästi, eikä kaiunaa esiinny. Neuvottelutila on rajattu lasiseinällä, jonka eteen on sijoitettu myöhemmin kuvan ottamisen jälkeen myös kevyet verhot estämään suora näkymä neuvottelutilaan (kuva 9). Monitilaympäristö oli kaikin puolin tasapainoinen kokonaisuus. Poinin opinnäytetyöhön mukaan kuvia ja huomioita referenssikohteesta, jotka herättivät mielenkiintoa havainnoitsijassa ja muussa ryhmässä (kuva 10, 11).

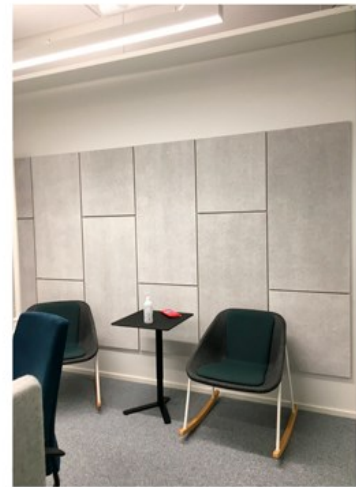
Sisääntuloaula

Näkymä vetäytymistila "Argumentin" kohdalta

Näkymä yhden hengen vetäytymistilaan

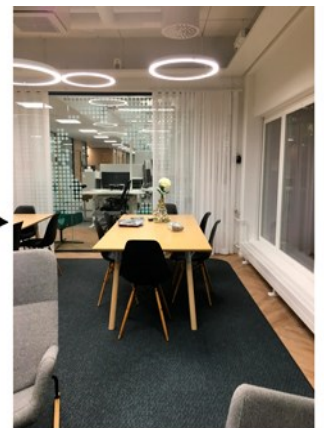
Akustiikkalevyt toistuvat eri tiloissa ja tuovat yhtenäisyyttä

Kuva 10. Paimintoja referenssi kohteesta (Oikari, 2020)

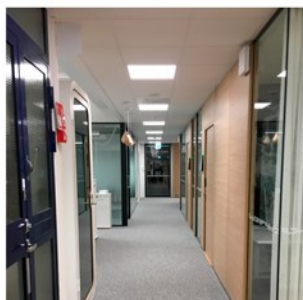

Lukittavat kaapit säilytykseen

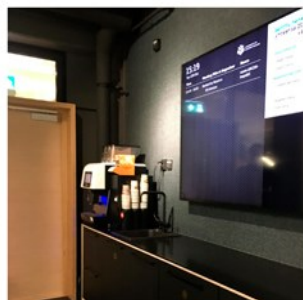
Puu luo tilaan viihtyisyyttä ja tummat tekstiilit kontrastia

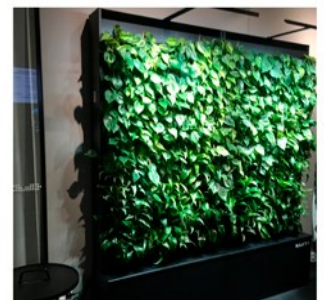
Käytävällä kokolattiamatto

Tilavaraukset näytöllä

Naavan viherseinä aulassa

Kuva 11. Paimintoja referenssi kohteesta (Oikari 2020)

5.4 AINEISTON KÄSITTELY JA ANALYSOINTI

Alkukartoituksen kyselyn aineisto saatiin toimeksiantajalta Excel-tiedostona. Kysely lähetettiin yhteensä 823 sähköpostiin henkilöstöjärjestelmästä saadun datan perusteella. Joukossa oli järjestelmällisistä syistä myös muita kuin tutkimusalueen vastaajia. Syynä tähän oli esimerkiksi vanhentuneet toimipaikkatiedot, jotka eivät olleet päivityneet henkilöstöjärjestelmään. Kyselyssä kysyttiin työpisteen sijaintia ja tämän tiedon perusteella tutkimusaineistosta suodatettiin pois kaikki muut vastaajat kuin tutkimusalueen eli 3, 4, 5, 6 ja 10 rakennusten henkilöstö (Kuva 1). Näin toimittiin toimeksiantajan ohjeen mukaan.

Kyselyn aineistosta pyrittiin löytämään vastauksia tilasuunnittelua ajatellen. Kyselyn aineisto kuvataan opinnäytetyössä graafisesti kuvioina. Ensimmäiseksi kuvataan kaikkien tutkimusalueen henkilöiden vastaukset. Vastaajia tutkimusalueelta oli yhteensä 170 (n=170). Jonka jälkeen kuvataan suunnittelukohteen vastaukset kuvaajina, vastaajia oli 11 (n=11). Kuviot aineistosta esitetään pääasiassa pylväsdigrammeina, joka koettiin selkeimmäksi tavaksi.

Kyselyn avoimet vastaukset analysoitiin tuomalla vastaukset tekstinkäsittelyohjelmaan. Teksti muutettiin taulukkomuotoon. Kanasen (2011) mukaan sarakkeiden määrä muotoutuu, kun kunkin vastauksen alkuperäisestä tekstistä katsotaan, mitä vastauksessa lukee. Avointa vastausta pyritään koodaamaan ja kuvaamaan yhdellä tai kahdella sanalla sekä väreillä. Avoimien kysymysten aineistosta nostettiin opinnäytetyöhön sitaatteja kuvaamaan tutkimusaineistoa. Sitaateissa esiintyvät kirjoitusvirheet jätettiin korjaamatta, jolloin vastaus säilyy sellaisena kuin vastaaja on sen kirjoittanut.

Suunnittelua varten koko kvalitatiivisesta tutkimusaineistosta muodostettiin teemat. Teemat syntyivät tarkastelemalla alkukartoituskyselyn avoimien kysymysten vastauksia, haastatteluaineistoa ja havainnointiaineistoa. Kyselyn tuottama kvantitatiivinen aineisto tuki myös suunnittelua, mutta kvalitatiivisen menetelmän avoimet vastaukset selittivät tarkemmin vastaajien toiveita ja tarpeita suunnittelua varten.

Kallisen ja Kinnusen (2021) mukaan teemoittelu on yksi laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmistä ja sitä voidaan pitää yhtenä sisällönanalyysin muotona. Eskolan ja Suorannan (2008, 174-180) mukaan teemoittelussa on kyse siitä, että aineistosta paikannetaan tutkimusongelman kannalta olennaiset aiheet eli teemat. Koodauksella voidaan jäsenellä tekstiä teemoittelua varten. Teemoittelussa aineistosta nostetaan esiin tutkimustehtävän kannalta keskeisiä asiakokonaisuuksia ja usein esiintyviä aiheita.

Opinnäytetyön alkukartoituskyselyssä oli kaksi avoimen kysymyksen vastauskenttää, joihin saadut vastaukset tuotiin tekstinkäsittelyohjelmaan ja sieltä pyrittiin löytämään toistuvia sanoja ja aiheita. Analyysi rakentui aineistolähtöisesti. Aineistolle tehtiin koodausta väreillä ja etsien toistuvia sanoja aineistosta. Havainnointiaineiston narratiiville tehtiin samanlainen analyysi. Teemojen avulla vastauksia voidaan kuvata ja esittää kuviona.

Havainnointi kirjoitettiin tarinan muotoon. Havainnoinnilla pyrittiin selvittämään, mihin kohteen työntekijät kiinnittävät huomiota monitilatyöympäristössä ja mikä herättää keskustelua. Anttilan (1996, 218–219) mukaan tutki-

musaineisto paljastaa vasta toistuvan tarkastelun avulla havaintojen säännönmukaisuuden ja poikkeavat havainnot tutkimusaineistossa. Havainnointimateriaalista tehtiin luokitteluja ja katsottiin vastaavatko havainnointitulokset kyselystä saatuja tuloksia. Havainnointi tuotti arvokasta tietoa suunnittelijalle, kun kohteen käyttäjien kanssa päästiin tarkastelemaan yhtä esimerkkiä monitilatoimistosta.

Tila mallinnettiin ArchiCAD 23 -ohjelmalla ja toimeksiantoon sisältyi kaksi luonnoskatselmusta, joiden kommenttien jälkeen tehtiin monitilatoimistokonsepti. Tilasta ei tehdä värisuunnitelmaa, vaan visualisointikuviissa esitetyt värit ja materiaalit ovat tilaa havainnollistavia.

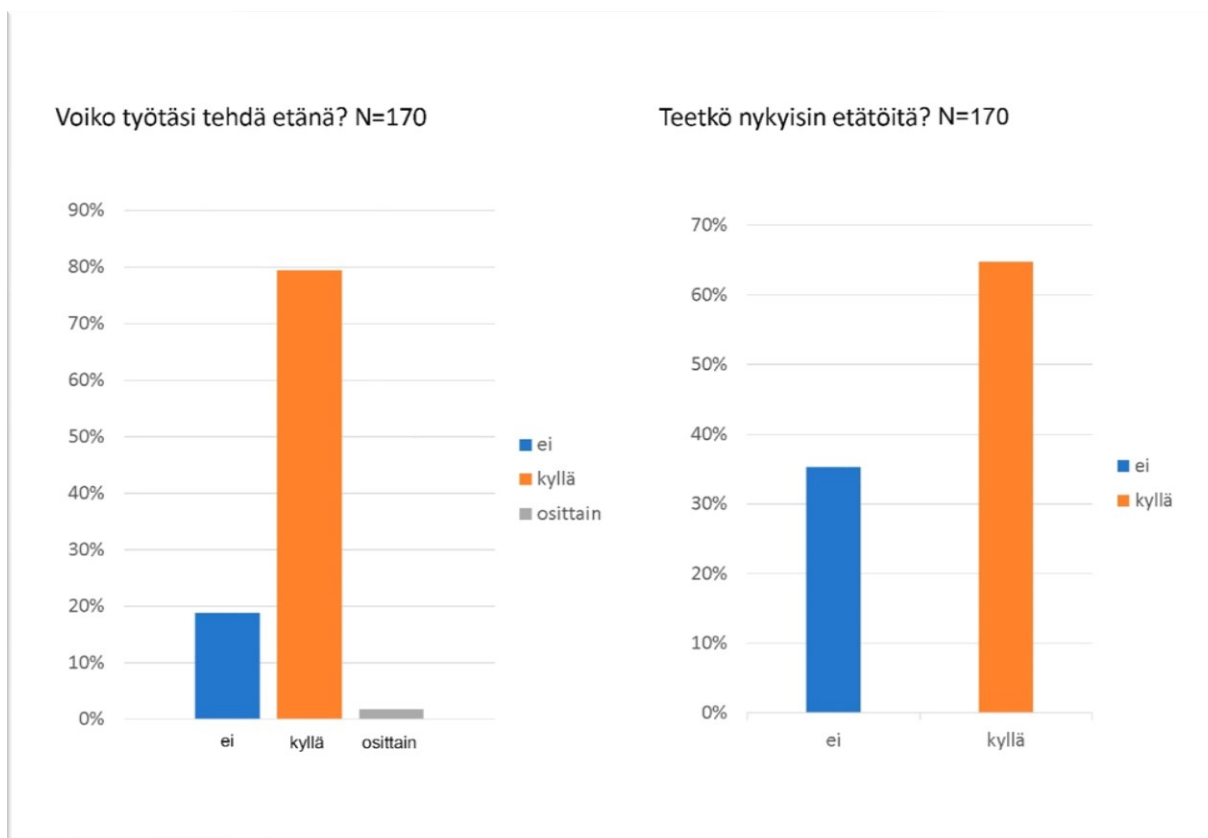
5.5 ALKUKARTOITUSKYSELYN TULOKSET

Tulokset esitetään pylväsdiagrammeina ja piirakkakuvaajina. Kuvat muodostettiin Excel-ohjelmaa ja Powerpoint-ohjelmaa käyttäen. Alkukartoituskyselyyn vastasi yhteensä 170 vastaajaa. Kysely lähetettiin yhteensä 825 sähköpostiin. Vastausprosentti oli 21 prosenttia. Kaikki kysymykset eivät olleet pakollisia, koska mukana oli myös jatkokysymyksiä edelliseen vastaukseen pohjautuen. Tämän takia vastaajia ei ole saman verran jokaisessa vastauksista muodostetussa pylväsdiagrammissa. Tulokset esitellään prosentteina ja lukumäärinä.

5.5.1 Tutkimusalueen tulokset

Ensimmäiseksi vastaajia pyydettiin kertomaan tietoa työpisteen sijainnista, jotta tutkimustulokset voidaan kohdentaa halutulle tutkimusalueelle. Muita yksilöiviä tietoja ei kysytty. Tutkimusalueen eli 3, 4, 5, 6, 10 (kuva 1) rakennuksista vastaajia oli yhteensä 170. Näiden vastaajien tuloksia esitellään seuraavaksi.

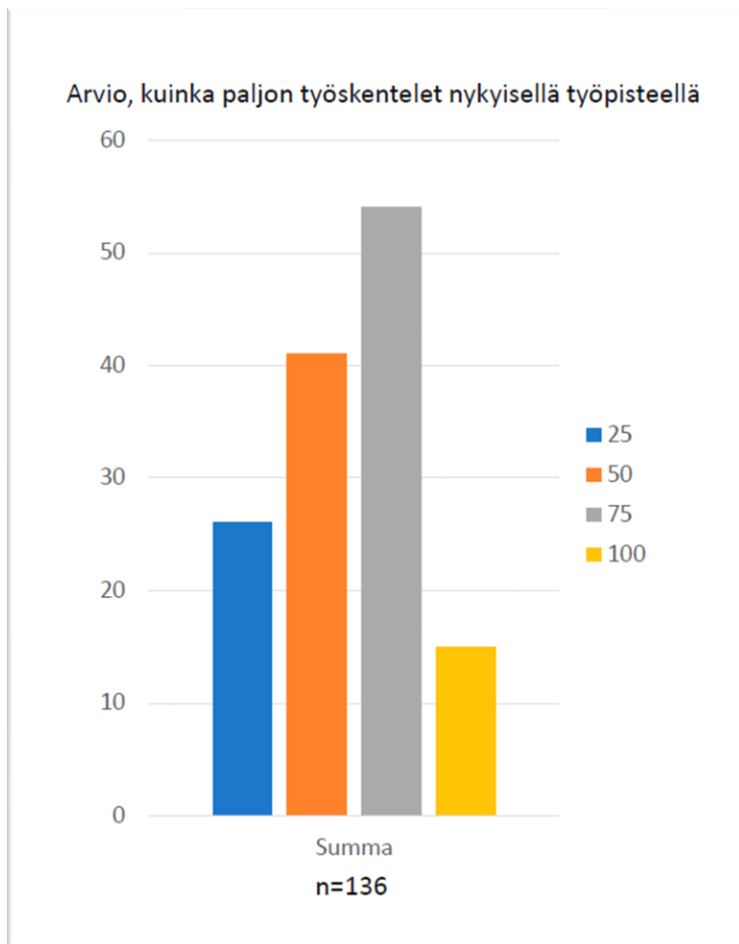
Etätöiden määrän ja toimistotilan tarpeiden kartoittamiseksi kysyttiin kysymyksiä etätöihin liittyen. Vastaajia pyydettiin arvioimaan, voiko työtä tehdä etänä ja kertomaan tekeekö nykyisin etätöitä (kuva 12). Tällä haluttiin saada käsitystä etätöihin suhtautumisesta ja kuinka paljon etätöitä ylipäänsä tehdään.

Kuva 12. Vastaukset kuvaajassa, voiko työtäsi tehdä etänä ja teetkö nykyisin etätöitä n=170

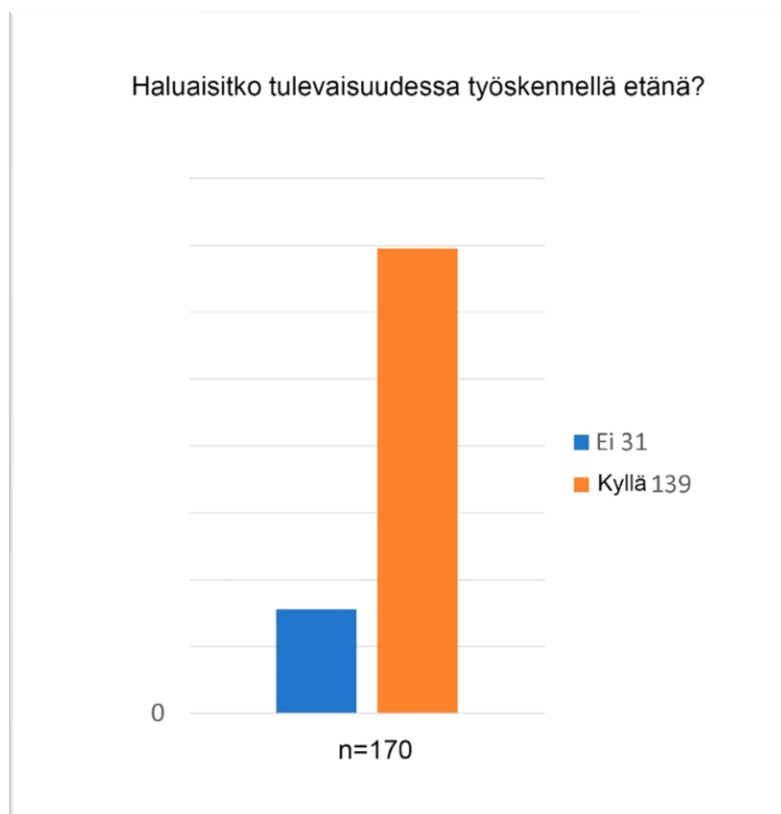
Vastaajista 79 prosenttia kertoi, että työtä voi tehdä etänä. 19 prosenttia kertoi, että työtä ei voi tehdä etänä ja osittain etätöitä voi tehdä 2 prosenttia vastaajista. Etätöiden määrän arvioimiseksi, kysyttiin *teetkö nykyisin etätöitä*, jonka vastaajista 35 prosenttia vastasi, että ei tee tällä hetkellä töitä etänä. Vastaajista 65 prosenttia kertoi työskentelevänsä etätöissä.

Kyselyssä oli myös jatkokysymyksiä. Mikäli vastasi kyllä, kysymykseen: *teetkö nykyisin etätöitä*, pyydettiin vielä arvioimaan, kuinka paljon työskentelet nykyisellä työpisteelläsi (kuva 13). Vastaajia oli yhteensä 136. 26 vastaajaa eli 19 prosenttia vastaajista kertoi, että arvioi työskentelevänsä työpisteellään 25 prosenttia työajastaan tällä hetkellä.

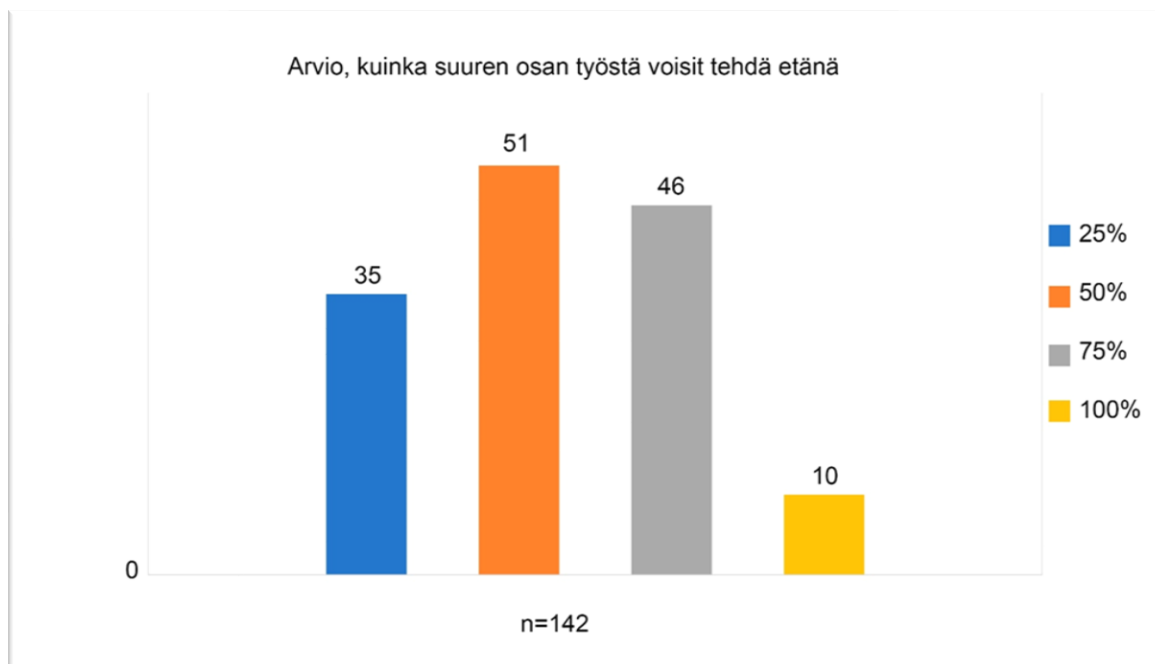
Kuva 13. Kysely: jatkokysymys, kuinka paljon työskentelet nykyisellä työpisteellä?

42 vastaajaa kertoi, että työskentelee puolet työajastaan työpisteellään ja puolet muualla. Enemmistö eli lähes 40 prosenttia (54 kpl) vastaajista kertoi työskentelevänsä työpisteellään 75 prosenttia työajastaan. 15 vastaajaa eli 10 prosenttia kertoi, että työskentelee tällä hetkellä kokoaikaisesti työpisteellään.

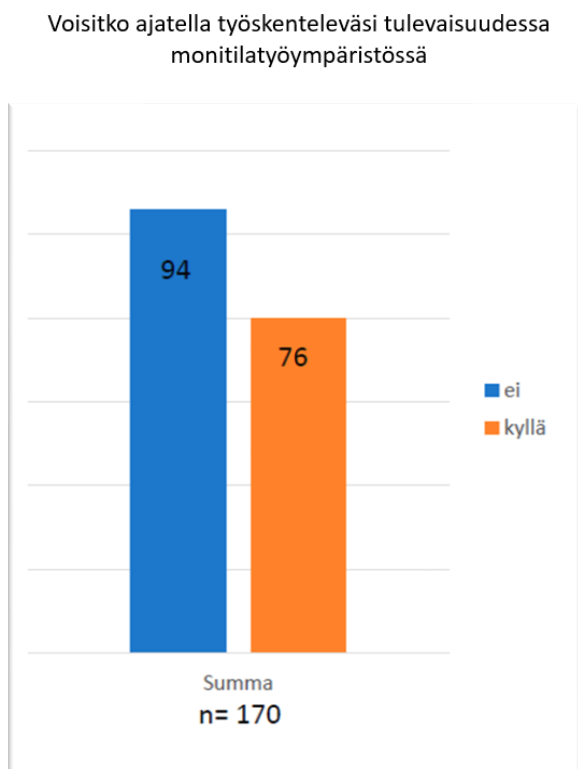
Kuva 14. Haluaisitko tulevaisuudessa työskennellä etänä?

Vastaajia pyydettiin kertomaan, haluaisivatko he tulevaisuudessa työskennellä etänä (kuva 14). Vastaajista 18 prosenttia vastasi etätöille ei ja 82 prosenttia halusi työskennellä etänä.

Kuva 15. Jatkokysymys, vastaajia n=142. Arvio, kuinka suuren osan työstä voisit tehdä etänä.

Jos vastasi kyllä, kysymykseen: *haluaisitko tulevaisuudessa työskennellä etänä*, pyydettiin vielä arvioimaan, kuinka suuren osan työstä voisi tehdä etänä (kuva 15). 35 vastaajaa arvioi, että voisi työskennellä etänä 25 prosenttia työajastaan. 51 vastaajaa kertoi, että työskentelisi etänä puolet työajasta. 75 prosenttia työajasta vastasi 46 vastaajaa ja 10 vastaajaa kertoi, että voisi työskennellä kokonaan etänä.

Kuva 16. Voisitko ajatella työskenteleväsi tulevaisuudessa monitilatyöympäristössä?

Vastaajista 76 eli 45 prosenttia voisi ajatella työskentelevänsä tulevaisuudessa monitilatyöympäristössä (kuva 16). Vastaajista 55 prosenttia vastaajista kertoi, että ei voi ajatella työskentelevänsä tulevaisuudessa monitilaympäristössä. Tätä seurasi jatkokysymys, jossa pyydettiin vielä perustelevaan avoimella vastauksella. Avoimien kysymysten vastaukset esitellään seuraavassa osiossa.

Vastaajat, jotka kertoivat, että eivät voi ajatella työskentelevänsä monitilaympäristössä perustelivat vastauksiaan. Avoin kysymys keräsi yhteensä 72 perustelua. Vastauksissa monitilatyöympäristöön liittyen nostettiin esiin huoli ja kokemuksia huonosta akustiikasta. Käsitteinä avotoimistoa ja monitilaympäristöä käytetään kommentoissa usein synonyymeinä, mikä johtaa siihen, että kysymykseen on vastattu myös avotoimiston mielikuvan mukaan.

Monitilatyöympäristö koetaan vieraana asiana. Sen pelätään vaikuttavan esimerkiksi omaan työhön niin, että siirtyminen eri työtilojen välillä vie aikaa ja työrauha häiriintyy. Monitilatyöympäristöä kuvaillaan myös sokkelona, josta ei löydä työkavereita tai tarvittavia työvälineitä.

Vastauksissa korostuu myös pelko tietoturvallisuuden menettämisestä. Ne, jotka tekevät työtä potilasasiakirjojen tai potilaiden kanssa, kertovat huolenaiheeksi salaisten papereiden säilyttämisen. Heidän vastauksissaan korostui

myös huoli monitilaympäristön mahdollisesti tuomista ongelmista oman työn suorittamiseen. Potilaiden vastaanottaminen olisi haastavaa, jos tila pitäisi esimerkiksi osata varata hyvissä ajoin etukäteen.

"Minusta sähköisessä ympäristössä jo niin paljon "monitiloja" joten oma fyysinen tila tarpeen."

"Työpiste olisi kuitenkin hyvä olla oma/sama paikka. Luo jatkuvuutta/turvallisuutta. Työkaverit lähellä auttaa työtehtävien jakamisessa/tekemisessä."

Huolenaiheeksi vastauksissa nousee melu ja akustiikka. Sekä oman työn häiriintyminen että omalla työllä muiden häiritseminen nostetaan esille. Monitilaympäristöä kuvaillaan monissa kommentteissa liian monimutkaiseksi. Usein vastauksissa toistuu monitilaympäristön kuvaileminen avotoimiston kaltaiseksi, suureksi tilaksi, jossa liikkuminen ja työn tekeminen on stressaavaa.

"Keskittyminen, etäpalaverien toteutus - kaikki tämä menee hässäköksi, jos ollaan jonkinlaisessa epämääräisessä yhteiskonttorissa kaikki."

"Olen ollut töissä avokonttoreissa ja niissä työrauhan saaminen on usein ollut mahdotonta. Jatkuva hälinä aiheuttaa stressiä ja vaikeuttaa keskittymistä. En ole avokonttoreiden kannalla."

Avokonttorin ja monitilatyöympäristön käsitteitä käytetään synonyymeina tai niiden eroa ei vastauksissa ilmene. Vastauksissa näkyy myös, että monitilatoimistoa haluttiin kehittää omaa työtä vastaavaksi. Työympäristön pelisäännöistä on myös kommentoitu. Etätyön mahdollistaminen ja sen lisääminen nostetaan yhdeksi kehitysaikaksi, mikäli monitilatyöympäristöön siirrytään. Työpäivän ajanhallintaan toivottiin lisää vapautta.

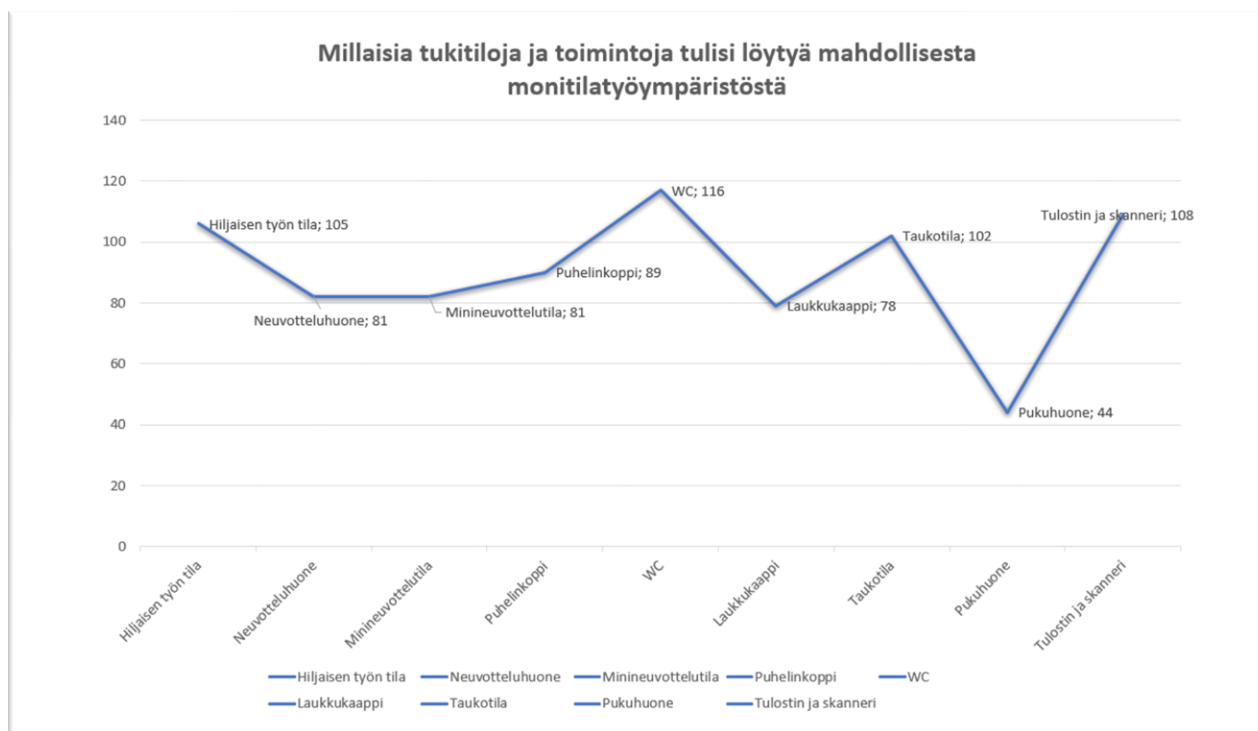
"Monitilatyöympäristössä työntekijällä tulisi olla mahdollisuus itse vapaasti päättää miten paljon ja milloin on lähityössä ja milloin etänä, jotta malli toimisi."

"- - Toisaalta jos työskentelyllä monitilatyöympäristössä on selkeät pelisäännöt (esim. kokoukset/palaverit hoidetaan jossain muualla ja tarpeettomat keskeytykset minimoidaan), voisin koittaa harkita tätä työskentelymahdollisuutta."

Vastauksista voi huomata, että vastaajilla on huoli oman työyhteisön menettämisestä fyysisesti liian kauas ja huoli siitä, että monitilatyöympäristöä joutuu paeta etätöihin.

”- työskentelen mielelläni hallinnon väen kanssa, samoissa työtiloissa. Sitä ei korvaa mikään monitilaympäristö, josta puuttuvat johtajat ja ylihoitajat. Tehtäväksiannot, suunnittelut ja neuvottelut käydään kasvotusten.”

”Työntekoa varten tarvittava materiaali pitäisi kuljettaa mukana ja minne ne varastoidaan, kun ei olla työpaikalla? Työpisteiden vaihtaminen tehtävien mukaan kuulostaa paikasta toiseen valssamiselta.”

Kuva 17. Vastaajia pyydettiin kertomaan, mitä tukitiloja ja toimintoja tulisi löytyä monitilatyöympäristöstä. (n=170)

Vastaajat vastasivat monivalintakysymykseen, johon oli valmiiksi listattu yhdeksän vaihtoehtoa, mitä toimintoja he valitsisivat monitilatyöympäristöön (kuva 17). Vastaaja pystyi valitsemaan niin monta vaihtoehtoa kuin halusi. Kysymyksessä oli myös lopussa vapaa tekstikenttä muulle vastaukselle.

Hiljaisen työn tilan haluaisi 105 vastaajaa. Neuvotteluhuone ja minineuvottelutila sai molemmat 81 ääntä. Puhelinkoppia toivoi 89 vastaajaa. Wc-vaihtoehdon valitsi 116. Laukkukaapin toivoi 78 vastaajaa. Taukotilan 102. Pukuhuone ei saanut paljoa kannatusta, sen valitsi 44 vastaajaa. Tulostin ja skanneri saivat yhtä paljon kannatusta 108 valinnalla.

Muu -vastaukseen tuli vastauksia, kuten: *oma työhuone, en voi työskennellä monitilassa, säilytystila salaisille papereille, omille työvälineille kaivataan oma säilytystila, ergonomiset kalusteet ja välineet, vastamelukuulokkeet.* Myös hiljaisen työtilan varaamista ja useita hiljaisia työtiloja toivottiin. Taukotilaan toivottiin ovea, jotta melu ei kantaudu muualle toimistoon. Päällysvaatteiden säilyttämisestä mainittiin, että liian pienet kaapit tekevät säilyttämisestä haastavaa. Naulakoita toivottiin myös lisää. Omalle työpisteelle toivottiin myös kahta tietokoneen näyttöä.

Potilastyötä tekevät kertoivat, että toivovat omaa tilaa potilaan vastaanottamista varten ja säilytystilaa omille tutkimustarvikkeille. Vastauksista välittyi huoli ja toive potilastyön laadusta. Tämä on tärkeää huomata, kun näitä tutkimustuloksia käydään läpi.

Kaikkiaan 95 vastaajaa vastasi vielä lopuksi avoimeen kysymykseen, ”*Kommentteja esim. kokemuksia työskentelystä monitilaympäristöstä tai etätyöstä.*” Etätyötä koskevat kommentit nostavat esiin etätyön olevan tärkeää, mutta etätyöskentelyn ergonomia nousee huolenaiheeksi. Etätyön lisääntymisen kuvataan vievän pois sosiaalista kanssakäymistä ja kasvokkain käytävien keskustelun määrän väheneminen nähdään pääosin negatiivisena asiana.

Vastaajat kuvaavat, että vanhanaikaiset työtavat joillakin työntekijöillä ylläpitävät vanhoja käytäntöjä. Näiden vanhojen käytäntöjen kuvataan esiintyvän esimerkiksi kirjallisesti vaadittuina allekirjoituksina ja paperisten versioiden toimittamisina.

”Etätyö onnistuisi 100 %:sti, ellei tarvitsisi huolehtia paperisiin sopimuksiin allekirjoituksia ja toimittaa niitä kirjaamoon.”

Monitilatyöympäristöä kommentoidaan sekä positiivisesti että negatiivisesti, mutta vastauksissa korostuu huoli työn laadun kärsimisestä sekä akustiikasta. Toiveista nousee esille myös tarvittava määrä neuvottelutiloja ja muita vetäytymistiloja.

”Toimii hyvin, tahaton tiedonsiirto toimii erittäin hyvin. Ihmiset pysyvät paremmin ajan tasalla työyhteisönsä menosta.”

”- - Myös työnlaatu kärsii tuollaisissa monitilaratkaisuisissa. On paljon parempi antaa henkilöstön tehdä työnsä rauhassa kunnolla kuin juokuttaa heitä huoneista toisiin paperikasat kainaloissa milloin mihinkin.”

”Monitilaympäristöt ovat toimivia, jos vapaasti käytössä olevia minineuvottelutiloja on tarjolla riittävästi.”

Vastauksista huomataan, että kehitysehdotuksia annetaan ja oman työpaikan tilojen kehittämistä ollaan kiinnostuneita. Siisteyteen halutaan esimerkiksi kiinnitettävän huomiota sopivan kokoisilla säilytystiloilla. Yhteisöllisyyttäkin tiloilta toivotaan.

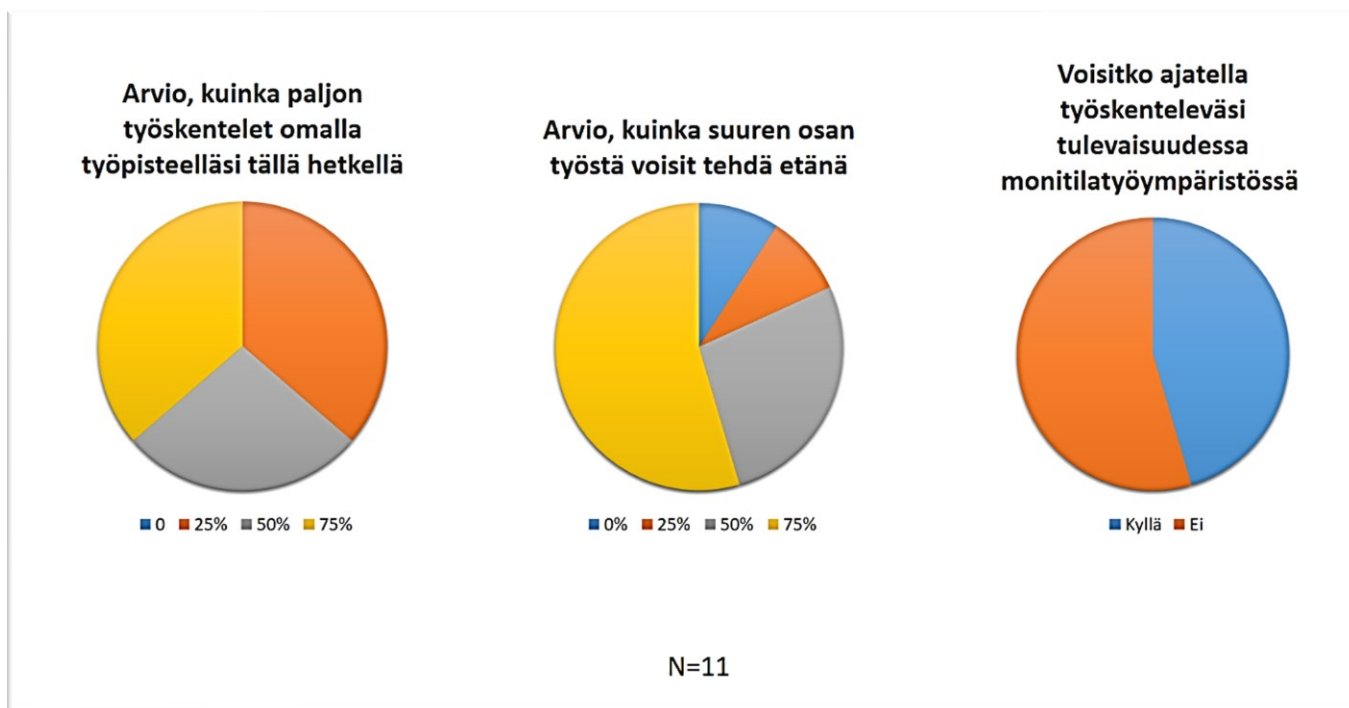
”- - Taukotilat voisivat olla sellaisia useamman kerroksen käytössä olevia, jossa on vesipisteet, mikrot ja jääkaappitilat mitoitettu riittävästi suurellekin porukalle. Taukotilassa olisi siististi henkilökohtaiset lokerot...”

5.5.2 Suunnittelukohteen tulokset

Tilasuunnittelun kohteessa työskenteli kyselyn tekemisen aikaan yhteensä 14 henkilöä, henkilömäärä kasvaa tämän vuoden puolella 15 henkilöön. 11 henkilöä vastasi kyselyyn, joten vastausprosentti oli 79 prosenttia. Kyselyssä kysyttiin ensin työskentelytilaa, jossa oma työpiste sijaitsee. Suunnittelukohteen tulokset saatiin opinnäyte-työtä varten esille, suodattamalla kyselystä vastaajat, jotka mainitsivat työskentelytilaksi rakennus 10. ja kerros 5.

Kyselyssä kaikki vastasivat, että heidän työtään voi tehdä etänä ja he tekevät nykyisin etätöitä. Siihen, haluaako jatkossakin tai tulevaisuudessa työskennellä etänä, vastaajista 1 kertoi ettei halua työskennellä jatkossa etänä. 10 vastaajaa vastasi etätöille kyllä.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan, kuinka paljon työskentelet nykyisellä työpisteelläsi. Näissä vastauksissa esiintyi hajontaa (kuva 18). Kolme vastaajista arvioi, että työajasta puolet kuluu työpisteellä. Neljä vastaajista vastasi arvioksi 25 prosenttia ja loput neljä arvioi läsnä olevansa työpisteellään 75 prosenttia työajasta.

Kuva 18. Kyselytutkimuksen tuloksia kohdennettuna suunnittelukohteeseen (n=11)

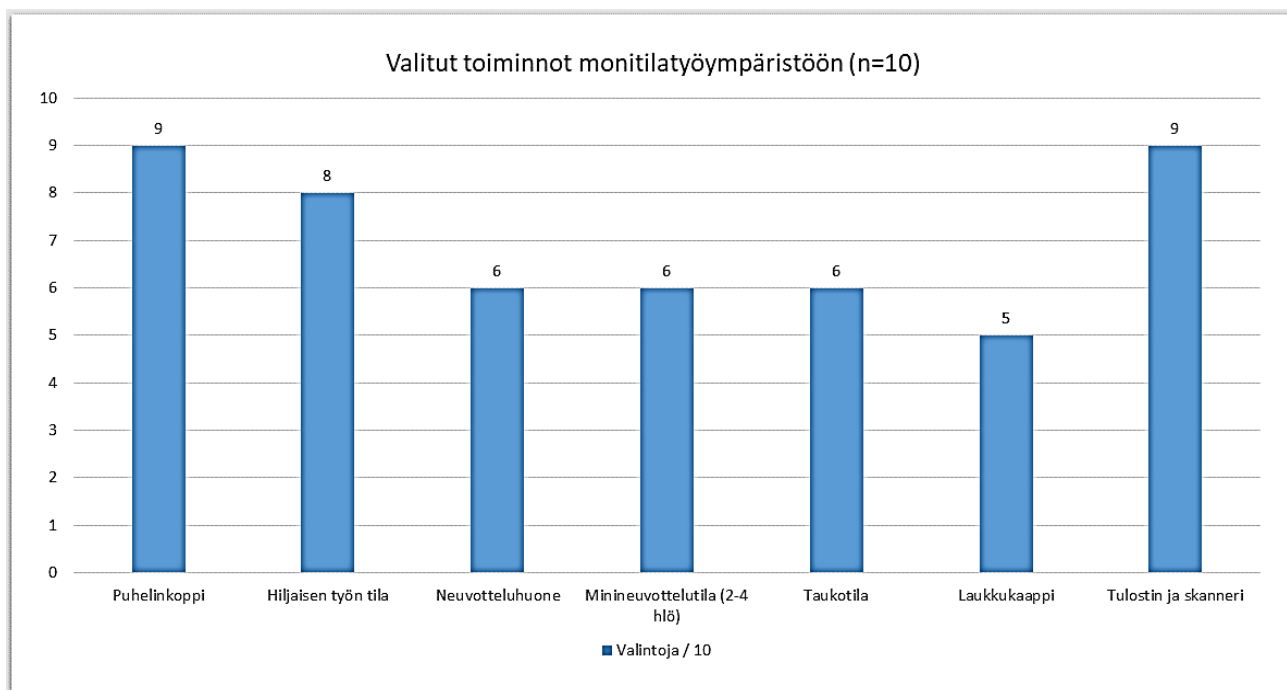
Vastaajat jakaantuivat, kun kysyttiin, voisitko ajatella työskenteleväsi tulevaisuudessa monitilaympäristössä (kuva 18). Kuusi vastaajaa vastasi ei ja viisi vastasi kyllä. Mikäli vastasi kysymykseen ei, pyydettiin vielä tarkentamaan ja perustelemaan vastaustaan. Perustelut liittyivät salassapitovelvoitteisiin, meluun, keskittymisongelmiin ja tavaroiden säilyttämiseen.

”Työn luonteen ja salassapitovelvoitteiden vuoksi olisi nähdäkseni käytännössä hankalaa.”

Sähköisiä asiakirjoja kuvataan edellytykseksi monitilatyöympäristön toiminnalle. Vastauksissa korostuu tavaroiden tai papereiden säilyttämisen koettu haaste. Myös oman puhelimessa puhumisen pelätään häiritsevän työkavereita.

”Kun joskus tulevaisuudessa suurin osa on sähköisiä asiakirjoja, niin sitten monitilatyöympäristökin voisi toimia.”

”Keskittyminen työtehtäviin häiriintyy, puhelintyöskentely voi häiritä työtovereita.”

Kuva 19. Valitut tukitilat ja toiminnot monivalintakysymykseen, kohdennettu suunnittelukohteeseen. (n=10)

Vastaajilta kysyttiin, millaisia tukitiloja ja välineitä toivoisit löytyvän työpisteen kerroksesta (kuva 19). Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 10 henkilöä. Yhdeksän vastaajaa toivoi puhelinkoppia, tulostinta ja skanneria. Kahdeksan henkilöä toivoi hiljaisen työn tilaa. Kuusi toivoi neuvotteluhuonetta, minineuvottelutilaa ja taukotilaa sekä viisi henkilöä valitsi laukkukaapin. Pukuhuonetta ei valinnut kukaan vastaajista. Muu-kohtaan vastattiin seuraavia asioita: *lukittava säilytystila salaisille papereille (mainittiin kolmessa eri vastauksessa), valkotalu, kaksoisnäyttö ja tilava pöytätaaso.*

Suunnittelukohteeseen kohdennettuna avoimien kysymysten vastauksissa oli kuvattu kehitysehdotuksia ja omia tarpeita sekä kokemuksia monitilatoimistosta ja etätyöstä. Avoimien kysymysten vastauksista nähdään, että ehdotuksia oman työtilan kehittämiseen löytyy. Työtilojen kehittämisen osana kuvataan myös tilojen pelisääntöjen tärkeyttä.

”Työetiketti ja yhteiset pelisäännöt ovat tärkeitä ts. puhelimen käyttö, käytäväneuvottelut, ihmisten sijoittaminen, äänimaailma (rauha työpisteissä, häiritseviä ääniä aiheuttavat laitteet/paikat erillisinä/eristettyinä) jne.”

Yksi vastaaja nostaa myös esille työkavereiden tavoitettavuuden etätöiden yleistyessä ja ehdottaa kalenterijärjestelmää, josta näkisi kuka on etätöissä. Toivottiin myös, että esimiehen työpiste olisi monitilatoimistossa lähellä omaa työpistettä. Tällä haluttiin varmistaa työtehtävien sujuvuutta.

”- - Olisi hyvä yleensäkin, että etätöiden tekijöillä olisi ilmoitettuna tai kalenterissa merkittyinä säännöllisesti päiviä/aikoja, jolloin ovat KYSillä.”

Työnkuvan kerrottiin myös sisältävän paljon paperitöitä. Näille toivottiin säilytystiloja, mutta ne nähtiin myös esteenä monitilatoimistoon siirtymiselle. Puhelimessa tehtävän työn ajateltiin häiritsevän työkavereita monitilatoimistossa. Salassapitovelvoitteiden kuvattiin olevan este ja salaisten työasioiden pelätään kantautuvan väärille henkilöille.

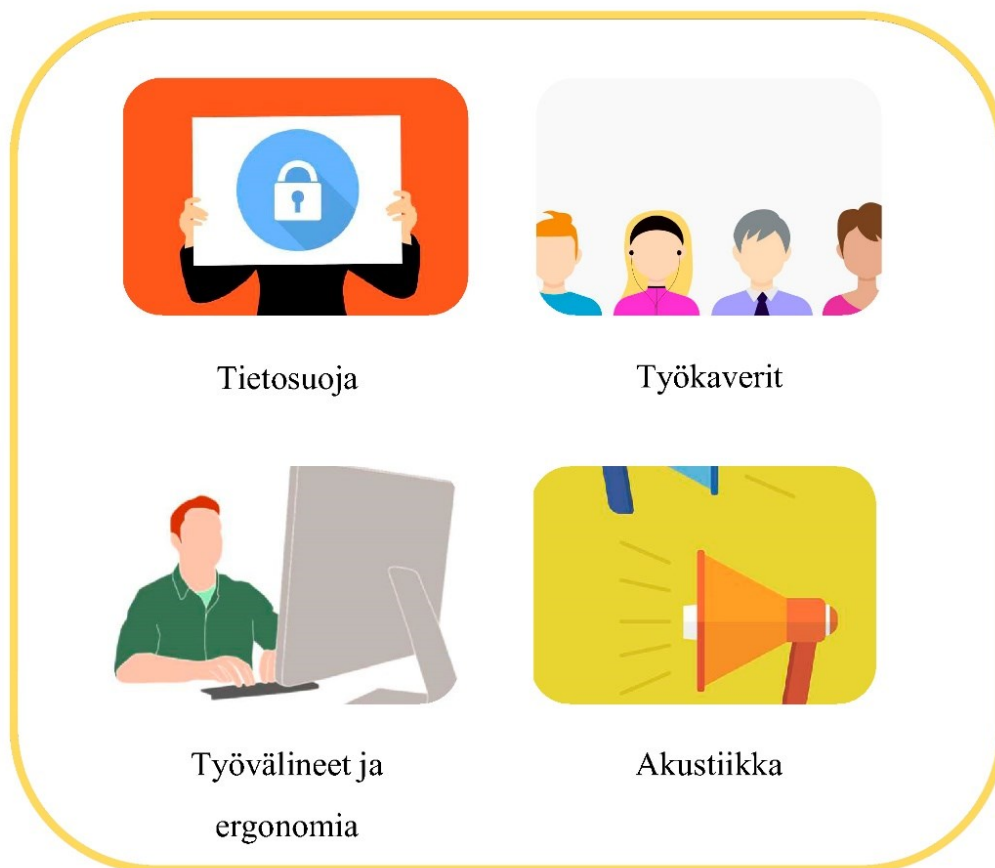
”Keskittyminen työtehtäviin häiriintyy, puhelintyöskentely (neuvontatehtävät) voi häiritä työtovereita.”

”Kun joskus tulevaisuudessa suurin osa on sähköisiä asiakirjoja, niin sitten monitilatyöympäristökin voisi toimia.”

6 TULOKSIEN NELJÄ TEEMAA

Teemoittelun avulla pyritään kuvaamaan keskeisiä aiheita, jotka nousevat esiin tutkimustuloksista. Teemat on koostettu käymällä tutkimustuloksia läpi tekstinkäsittelyohjelmassa ja Excel-tietojenkäsittelyohjelmassa. Alkukartoituskyselyn kaikki avoimien kysymysten vastaukset olivat mukana analyysissä. Tästä kyselyaineistosta syntyneitä teemoja verrattiin havainnoinnista ja haastattelusta esiin nousseisiin aiheisiin ja huomattiin, että nämä samat teemat löytyivät molemmista aineistoista. Alkukartoituskyselyn vastaajia oli yhteensä 170 (n=170) ja suunnittelukohteessa 11 (n=11). Havainnointiin osallistui neljä henkilöä, joista kaksi työskentelee suunnittelukohteessa ja kaksi osallistujaa oli referenssikohteen Itä-Suomen yliopiston edustajia.

Havainnoinnista Itä-Suomen yliopiston hallintopalveluiden monitilatyöympäristössä kirjoitettiin narratiivi eli tarinallinen kerronta (Liite 3). Havainnoinnin narratiivista ja alkukartoituskyselyn avoimien kysymysten vastauksista etsittiin samankaltaisuuksia.

Kuva 20. Teemat, jotka nousivat esiin analyysistä. Huolenaiheina monitilatoimistosta korostuivat tietosuoja, työkaverit, työvälineet ja ergonomia sekä akustiikka.

Teemoja verrattiin vielä kohdistetusti suunnittelukohteen (rakennus 10. kerros 5.) alkukartoituskyselyn tuloksiin, jossa vastaajia oli yhteensä 11. Huomattiin, että myös suunnittelukohteessa korostuivat samat teemat kuin koko alkukartoituskyselyn tuloksissa. Salassapitovelvoitteiden ja asiakirjojen säilyttämisen huoli sekä melun lisääntymisen huoli korostuivat suunnittelukohteen vastauksissa. Voidaan tehdä yhteenveto, että samat teemat toistuivat alkukartoituskyselyn avoimissa vastauksissa, havainnointiaineistossa ja haastatteluissa.

Teemat ovat tietosuoja, työkaverit, työvälineet ja ergonomia sekä akustiikka (kuva 20). Näihin teemoihin olisi hyvä kiinnittää erityisesti huomiota, kun tilasuunnitelmaa lähdetään työstämään edelleen. Näiden teemojen sisältö esitellään seuraavaksi tarkemmin ja mitä ne tarkoittaisivat tilasuunnittelun kannalta.

6.1 TIETOSUOJA

Vastauksista tietosuojan huoli monitilaympäristössä oli ilmeinen. Huoli kohdistui paitsi potilaiden tietosuojan säilyttämiseen, myös muiden työpapereiden ja tavaroiden päätymiseen ”väärin käsiin”. Osa vastasi, että ei voi nähdä työskentelevänsä monitilatoimistossa juuri tietosuojan menettämisen takia. Myös kasvojen käytävät keskustelut ja puhelimessa puhumisen äänen pelätään päätyvän ulkopuolisille kuulijoille.

”Tietosuojaan liittyvät asiat; puheluita potilaalle ja verkostoille, jos niihin asiallinen tila niin osittain onnistuneet.”

”Työssäni joudun käymään luottamuksellisia keskusteluja face-to-face sekä puhelimesta useita kertoja päivässä.”

Vastaajista ne, jotka kuvasivat tekevänsä potilastyötä, nostivat esille huolenaiheita potilastyötä koskien. Näiden huomioiminen suunnittelussa on tärkeää, koska asiat ovat usein arkaluonteisia ja potilaiden tietosuoja täytyy säilyttää hoidon turvaamiseksi.

”Pelkään, että avotilassa on liikaa ärsykeitä, jolloin näiden tekeminen keskeytyy jatkuvasti, jolloin työt valmistuvat hitaammin, eikä aika sitten meinaa riittää. Entä miten on potilaan yksityisyyden suoja, jos potilastietoja ja henkilökohtaisia asioita sisältäviä kommunikoinnin apuvälineitä käsitellään avotilassa ilman, että niiden sisältö on alttiina muiden työntekijöiden katseille ja korville?”

”Töiden tekeminen omassa työhuoneessa ja vastaanottotilassa onnistuu tällä hetkellä loistavasti, ja melkein mikä tahansa muutos olisi muutos huonompaa. Tämä lienee helppo kuitata muutosvastarinnalla.”

”- Käsitellään henkilötietoja yms. salaista aineistoa, joten monitilaympäristössä salassa pidettävät asiat eivät välttämättä pysy salassa (vaikka olemme vaitiolovelvollisia, ei meidän tietoomme tarvitse/saa tulla salassa pidettäviä asioita, jotka eivät kuulu työtehtäviimme). Lisäksi puheluita tulee niin paljon ja puhelimesta käsiteltävät asiat tarvitsevat usein tarkastamista tietokoneelta eri ohjelmista tietoja, ei onnistu puhelinkopissa.”

6.2 TYÖKAVERIT

Työkaverien lähellä pitäminen koettiin tärkeäksi. Monitilaympäristö muodosti joillekin vastaajille käsityksen ”labyrintista”, jossa ei löydä kollegaa, kun tarvitsee. Huolta aiheutti esimerkiksi kysymys, onko johtaja lähellä vai kaukana jossain eri kerroksessa, tavoitanko hänet, kun tarvitsee kysyä jotain?

Kysymys kollegan löytämisestä nousi myös esiin muutamassa vastauksessa. Mistä näen missä kollega on, kun hän ei enää ole siellä tietyssä huoneessa? Monitilatoimistoon siirtymiseen kohdistuu myös huoli, että tilaratkaisu ajaa henkilöt etätöihin tai kollegat sijoitetaan uusiin paikkoihin rakennuksessa. Tuntemattomia ja uusia työkavereita jännitetään ja tätä perustellaan myös tietoturvalta.

Positiivisissa kokemuksissa monitilaympäristöstä kuvattiin, että tiedonsiirto toimii paremmin. Positiivinen kokemus monitilaympäristöstä liittyi tahattomaan tiedonsiirtoon ja yhteisöllisyyden lisääntymiseen.

”Toimii hyvin, tahaton tiedon siirto toimii erittäin hyvin. Ihmiset pysyvät paremmin ajan tasalla työyhteisönsä menosta.”

Etätö on koettu hyväksi tavaksi tehdä työtä, tämä jakaa kumminkin vastaajia. Monet vastaajista nostavat esiin, että etätöitä voisi tehdä enemmänkin. Mutta kaikilla ei ole mahdollisuutta tehdä etätöitä jatkuvasti. Myös hallinnollisia haasteita kuvattiin etätöitä estäviksi.

”Etätö sopii minulle hyvin, koska työmatkani on pitkä. Johtamis/asiiantuntijatyötä ei voi kuitenkaan tehdä täysin etänä, sillä tarvitaan myös ihmisten kohtaamista ja keskustelua.”

Monitilatoimistosta herää joillekin vastaajille ajatus, että rakennuksesta pitäisi liikkua toiseen. Tämä aiheuttaisi sen, että tiimin jäsenet eivät ole fyysisesti samassa paikassa. Työkavereiden eri rakennuksessa työskentely koetaan negatiivisena asiana.

”Kun työskentelen toimistolla, on hyvä että läsnä on saman tiimin jäseniä. Vaikka etänä yhteisten asioiden hoitaminen sujuu hyvin, on hyvä että toimistopäivinä on tiimin tuki eikä aikaa mene rakennuksesta toiseen vaeltamiseen, mikäli osa työntekijöistä työskentelisi esim. eri rakennuksessa.”

Myös koronaan tai muihin tarttuviin tauteihin viitataan muutamassa vastauksessa, kuten tässä sitaatissa: *”Monitoimityötilassa työskennellessä influenssat, flunssat yms. tarttuvat helpommin työkaveriin.”*

Osa näkee uusien ihmisten tapaamisen ja sosiaaliset kontaktit positiivisessa valossa. Nämä vastaajat kertovatkin usein olevansa sosiaalisia tai kaipaavansa sosiaalista kanssakäymistä etätöaikaana.

”Olen työskennellyt monitilaympäristössä ja omat kokemukseni ovat siitä vain positiivisia. Kunhan vain otetaan työergonomia huomioon ja on olemassa hlökohtaiset mm vastamelukuulokkeet ja pisteillä työskentelevien pitää ymmärtää puhdistaa työpiste käytön jälkeen. Tämä myös ”sekoittaa” pakkaa, eli et olekaan enää vain oman tiimin kanssa tekemisissä, joka tuo oikeasti esille myös ihmisten persoonallisuutta ja yhteistyökykyä.”

6.3 TYÖVÄLINEET JA ERGONOMIA

Työvälineet ja ergonomia käsittää vastauksista nousseita asioita liittyen omien työvälineiden ja ergonomisten välineiden ja/tai kalusteiden käyttöön. Vastauksista nähdään, että langallisia toimintoja käytetään edelleen ja näiden liikuttaminen päivän aikana ei ole järkevää. Ergonomiasta ollaan huolissaan, jos käytetään samaa pöytää ja tuolia muiden kanssa, koska säätöjä joutuu tekemään ja tähän menee työaika. Oman tilan puute koetaan kuormittavana ja pelottavana ajatuksena. Huoneesta toiseen siirtyminen kuvataan joissain vastauksissa aiheuttavan todennäköisesti päänvaivaa.

”--työnlaatu kärsii tuollaisissa monitilatratkaisuissa. On paljon parempi antaa henkilöstön tehdä työnsä rauhassa kunnolla kuin juoksuttaa heitä huoneista toisiin paperikasat kainaloissa, milloin mihinkin.”

Osa toivoi työvälineiksi myös vastamelukuulokkeita, jotta pystyy työskentelemään avoimessa tilassa muiden kanssa. Jotkut tarvitsevat enemmän ergonomisia laitteita ja toiset eivät juuri mitään. Tällaisia ergonomisia laitteita voivat olla esimerkiksi erilaiset hiirikäden tuet, rullahiiri ja työpöytään kiinnitettävä kyynärtuki.

”Kaikille avotiloissa työskenteleville kannattaa hankkia (vastamelu)kuulokkeet, sillä viihtyisyys paranee, kun saa kuunnella joko hiljaisuutta tai musiikkia oman valinnan mukaan.”

Vastaajista on tärkeä nostaa esille potilastyötä tekevät henkilöt, jotka esimerkiksi vastaanottavat potilaita huoneessaan. Tässä opinnäytetyössä keskitytään tarkastelemaan hallintotehtäviä tekevien monitilatoimiston suunnittelua, mutta vastauksista huomataan, että tutkimusalueella työskentelee myös potilastyötä tekeviä. Potilastyössä on omat erityispiirteensä, jotka tulee ottaa suunnittelussa huomioon. Useissa potilastyötä tekevien vastauksissa näkyy huoli potilastyön laadusta, kun kysytään monitilaympäristöön siirtymisestä. Potilastyön edellytykset monitilatoimistossa tulisi tutkia erikseen. Työtehtävät ovat kuitenkin tällaisessa työssä hyvin erilaisia kuin muussa asi-
antuntijatyössä.

*”--Jatkuvaluontoinen potilastyö on selkeintä ja miellyttävintä tehdä samassa huoneessa, jossa on helposti saatavilla myös kaikki työssä tarvittavat materiaalit. Omassa työhuoneessa on mahdollista rytmittää potilas- ja kirjaa-
mis- ym. paperityöt työssäjaksamista tukevalla tavalla. Yksilöllinen toimistoergonomia on tärkeää. Oma työrauha on erittäin tärkeää. Terapiatilan pysyvyydellä ja jatkuvuudella on arvoa myös potilaille.”*

*”--Nykyisten ns. henkilökohtaisten työhuoneiden työpisteet on kaikille asennettu ergonomisesti sopiviksi työfy-
sioterapeutin avulla, joten monitoimityötilassa ergonomia-asiat eivät toteudu, kun työpisteitä vaihdetaan. Esimer-
kiksi työtuoli on osalle jopa juurikin vaikkapa selkä- tms. vaivojen vuoksi tietynlainen. Osa henkilöistä soveltuu pa-
remmin monitoimityötilaan ja osa ei sovellu koskaan, joka vaikeuttaa työskentelyä. --”*

*”En pidä monitilatyöympäristöä toivottavana, jos etätyömahdollisuutta ei merkittävästi laajenneta nykyisestä
enintään 4 etäpäivää kuukaudessa -laajuudesta. Monitilatyöympäristö on levoton ja ergonomisesti ongelmallinen,
jos toteutus esimerkiksi kustannussyistä jää puolitiehen. Monitilatyöympäristössä työntekijällä tulisi olla mahdolli-
suus itse vapaasti päättää miten paljon ja milloin on lähityössä ja milloin etänä, jotta malli toimisi.”*

Etätyön määrä on osalle vastaajista tärkeä edellytys monitilatoimistolle. Jotkut kuvaavat tekevänsä vapaammin etätyötä, joillain etätyöpäivien määrä on säännösteltyä. Kotona kuitenkin ergonominen välineistö ei ole aina saatavilla. Yhteenvetona voidaan todeta, että ergonomia koetaan vaikeaksi toteuttaa sekä kotona etätöissä että monitilatyöympäristössä.

*”Työtehtävistä suurin osa on yksilötyötä ja vaatii keskittymistä, joten rauhallisen ja hiljaisen tilan tarve on säännöllinen. Monitilatyöympäristössä ei myöskään olisi mahdollista hyödyntää oman työpisteen työskentelyer-
gonomiaa parantavia apuvälineitä riittävän kattavasti.”*

*”--Niin moni etätöissä, ettei omia paikkoja välttämättä tarvita. Mutta ne paikat mitä siellä on täytyy olla er-
gonomisia mm.sähköpöydät, sopivat ja helposti säädettävät työtuolit (ei kaikille sovi satulatuolit). Vaihtoehtoja
hyvä olla.”*

6.4 AKUSTIIKKA

Akustiikkaan liittyvä huoli ilmeni vastauksissa usein sanalla ”melu”. Vastajaat kokivat, että monitilatoimiston yhtenäinen tila tai avoin tila, jossa työskennellään, aiheuttaa keskittymisvaikeuksia. Näistä vastauksista ei aina selvinnyt onko henkilö työskennellyt monitilatoimistossa vai avotoimistossa. Käsitteitä käytettiin usein synonyymeinä.

Yksi asia mikä herätti huolta, oli puhelujen vastaanottaminen. Kun puhelu tulee ja tietokone on saatava mukaan, kuvattiin esimerkiksi, että liikkumiseen menee työaika hukkaan. Usein monitilatoimistoissa puheluun vastaamiseen sovitaan pelisäännöt. Esimerkiksi lyhyet puhelut saa hoitaa paikaltaan ja pitkät puhelut mennään hoitamaan rauhalliseen siihen soveltuvaan tilaan.

”monitilaympäristöistä ja avokonttoreista on tehty tutkimuksia, jotka kertovat niiden tuovan kuormitusta työhön ja lisäävän sairauspoissaoloja. On otettava huomioon myös ihmisten erilaisuus: jotkin ihmiset nauttivat sosiaalisuudesta ja tilojen jakamisesta, toisille se on pahinta mahdollista ja työssä jaksaminen vaikeutuu.”

On totta, että tutkimuksissa (esim. Haapakangas, Hongisto, Varjo & Lahtinen 2018) on huomattu työtyytyväisyyden laskeneen joissain monitilatoimistoissa. Tässäkin tutkimuksessa kuitenkin kahta kohdetta tutkittaessa toisessa kohteessa työtyytyväisyys säilyi samalla tasolla, eikä muutosta koettu negatiivisesti. Näiden kahden kohteen erotti esimerkiksi akustinen suunnittelu ja hiljaisten tilojen saavutettavuus. Akustiikalla ja hiljaisten tilojen riittävyydellä on siis merkittävä osa onnistuneen monitilatoimiston suunnittelussa.

Kyselyn vastauksista välittyi ihmisten erilaisuus, osa viihtyy etätöissä, toinen haluaa tehdä puoliksi kotona ja puolet ajasta toimistolla, ja kolmas toivoo, että saisi tehdä vain toimistolla, koska esimerkiksi pystyy keskittymään työtehtäviin parhaiten kodin ulkopuolella. Vastaja, joka kertoi työskentelevänsä 50 prosenttia työajastaan etätöissä kuvasi omaa kokemustaan: *”Etätö on tehokkaampaa kuin toimistolla, jotkut haluavat vielä tavata kasvoitusten.”* Tästä voidaan päätellä, että jotkut kokevat etätöiden tehokkaammaksi kotona, kun esimerkiksi työkaveri ei keskeytä työskentelyä. Kasvoitusten tehtäviä palaverieja edelleen tarvitaan, mutta niiden määrän vähentyessä voisi olettaa, että niiden laatu paranee. Turhia tapaamisia ei enää sovita, vaan tapaamista valmistellaan ja sen odotusarvo kasvaa.

Jotkut vastaajat ovat kiinnostuneita kehittämään työympäristöään ja vastauksista huomataan pohdiskeleva ote tulevia tilaratkaisuja ajatellen. Täysin tyrmääviä vastauksia on joukossa myös, mutta vastauksista nähdään, että tilojen kehittäminen ja työssä jaksamisen lisääminen tilaratkaisuilla kiinnostaa.

”Monitilaympäristöt ovat toimivia, jos vapaasti käytössä olevia minineuvottelutiloja on tarjolla riittävästi. Jos ei ole, palaverit puhutaan työpisteeltä ja ympäristö muuttuu meluisaksi. - - Myös akustiset levyt ja riittävä äänieristys seinissä tärkeitä. Avotiloihin siirtymistä pelätään usein, mutta etätöitä ja toimistotyötä yhdistäessä on teho- tonta pitää kokonaisia työhuoneita tyhjillään ison osan ajasta.”

Kun kysyttiin halusta työskennellä monitilatyöympäristössä, vastaajat kertoivat, että jos akustiikka huomioidaan, he voivat ajatella työskentelevänsä myös avoimessa tilassa. Suunnittelussa tulee siis kiinnittää erityistä huomiota akustiikkaan.

”Riippuu tilan toimivuudesta. Jos äänimelua on liikaa - kuormitun siitä.”

Teemat kuvaavat kaikkien alkukartoituskyselyyn vastanneiden ajatuksia ja esiin nousseita aiheita. Teemoista päärooliin nousee kuitenkin akustiikka, koska melu nostetaan useimmiten vastauksissa esteeksi monitilatoimistossa työskentelylle. ”Avotila” sanaa käytetään usein vastauksissa, mutta uusissa tutkimuksissa tässä kohtaa olisikin hyvä erottaa käsitteet toisistaan. Avotoimiston ja toimivan monitilatoimiston ero tulee näkyviin hyvässä akustisessa suunnittelussa ja hiljaiselle työlle sekä muille erilaisille työtehtäville varatuissa tiloissa.

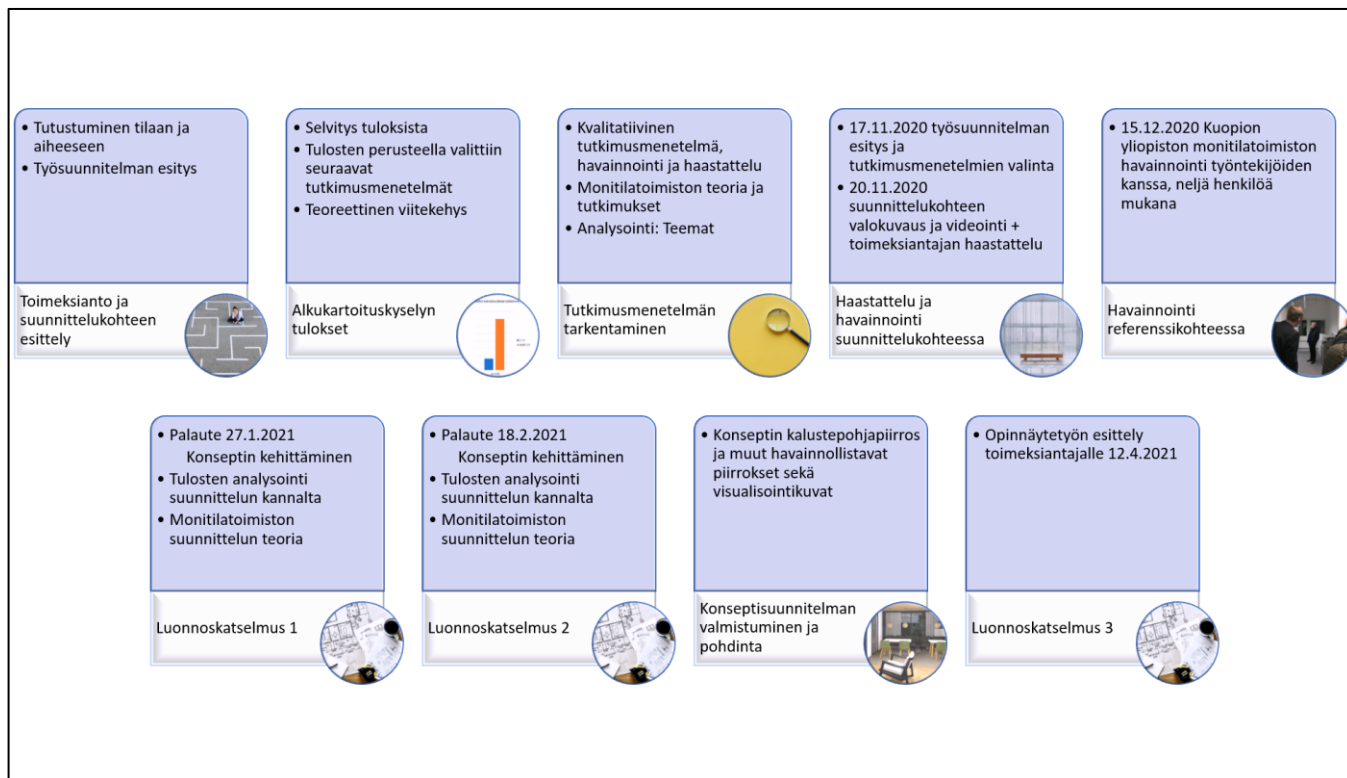
7 TOIMEKSIANTAJAN TILAN KONSEPTISUUNNITELMA

Ihmisten tieto ja taito oman työn kuvasta on arvokasta tietoa suunnittelijalle. Työpaikan sisällä on usein sellaista tietoa, jota ei nähdä pohjapiirroksista tai huonekorkeuden mittaamisesta. Tämä sisäinen tieto on arvokasta sisustusarkkitehdille onnistuneen sisustussuunnitelman laatimiseksi. Monitilatyöympäristön käyttäjälähtöinen kehittäminen vaatii kuitenkin paitsi sisustusarkkitehdin aikaa, niin myös organisaation henkilöiden mielenkiintoa toimintakulttuurin muuttamiseksi. Vaikuttaa myös siltä, että muutosjohtamisella on keskeinen rooli laadukkaan monitilatyöympäristön toteutuksessa. Kuten havainnointikohteessa Itä-Suomen yliopiston henkilö sanoi: ”tilamuutos on enemmän toimintatapamuutos.”

Luvussa 3. on esitelty tarkemmin tämän opinnäytetyön suunnittelukohde ja alkuperäinen pohjapiirros. Tässä suunnitteluprosessissa tuotetaan toimeksiantajan tilauksesta konseptiasteinen pohjapiirros, kalustepohjapiirros ja visualisointikuvia. Yhteensä tehdään kolme luonnoskatselmusta, joista viimeinen on opinnäytetyön palautustilaisuus toimeksiantajan kanssa 12.4.2021. Toimeksiantaja voi käyttää konseptiasteista suunnitelmaa kokonaisuutena tai osittain.

7.1 MONITILATOIMISTON SUUNNITTELU

Tuloksien koonnin ja analysoinnin jälkeen lähdin tarkastelemaan hallintokeskuksen tilaa tarkemmin. Tilan muotoa ja mahdollisuuksia lähdin pohtimaan tutkimalla pohjapiirrosta. Suunnitteluprosessi rakentui luonnoskatselmusten aikatauluttamisen mukaan. Suunnitteluprosessia kuvaavaan kaavioon kokosin vaiheet, joista opinnäytetyö rakentui. (kuva 21.) Luonnoskatselmuksissa esitin toimeksiantajalle pohjapiirroksista eri versioita ja tilaa havainnollistavia visualisointikuvia sekä 3D-mallinnusta. Luonnoskatselmuksissa ohjaaja kommentoi suunnitelmaa ja antoi kommentteja, joiden avulla kehitin työtä eteenpäin.

Kuva 21. Prosessikaavio, jossa kuvataan miten suunnitteluprosessi rakentui (Oikari 2021).

Ensimmäistä luonnoskatselmusta ajatellen tein nopeita luonnoksia pohjasta. Pohjaa tutkittiin ja sen luonnetta havainnoitiin vierailemalla tilassa. Tutkin tilassa esimerkiksi mistä tilaan tullaan ja mihin liikutaan usein. Tila näytti rakentuvan selvästi käytävästä, jonka varrella on huonetoimistoja sekä taukotilat ja wc-tilat. Olin ennen ensimmäistä luonnosta analysoinut tutkimusaineiston ja havainnoinut tilaa, sekä haastatellut satunnaisia tilassa olleita työntekijöitä. Toimeksiantajan opinnäytetyöohjaajan kanssa kävimme tilassa ja valokuvasin sekä videoin tilaa. Tila alkoi hahmottua haluttujen toimintojen asettelulla. Listasin tilaan haluttuja toimintoja tutkimusaineistosta. Tutkimusaineistosta nähtiin, että tilaan toivottiin useita hiljaista työskentelyä tarjoavia tiloja. Analyysin perusteella tilaan ei kuitenkaan toivottu useita puhelinkoppimoduuleja vaan työn luonne viittasi siihen, että ergonominen työpöytä ja työtuoli ovat tärkeämpiä. Lähdin siis hahmottelemaan hiljaisia työtiloja, joissa hyvä ergonomia toteutuisi. Inspiroiduin referenssikohteen tiloista, jossa hiljaiset työtilat olivat koppimaisia, mutta materiaalivalinnoilla niistä oli saatu moderneja, eikä yhtään ahtaan tuntuisia (kuva 22).

Kuva 22. Referenssi kohteen Itä-Suomen yliopiston hiljaiset työtilat oli nimetty työryhmän kanssa varausjärjestelmää varten. Niiden ulko- ja sisäpuoli olivat harmoniset (Oikari 2020).

Luonnosteluvaiheessa lähdin kokeilemaan eri työtehtäviä ajatellen erilaisia tiloja. Mallinsin alkuperäisestä pohjapiirroksessa tilan ArchiCadiin. Piirsin tilan pohjapiirroksen myös käsin ja tein skissauksia läpikuultavalle skissipaperille. Skissauksilla eli nopeilla käsipiirroksilla pääsin tutkimaan tilaa eri tavalla kuin mallinnusohjelmassa.

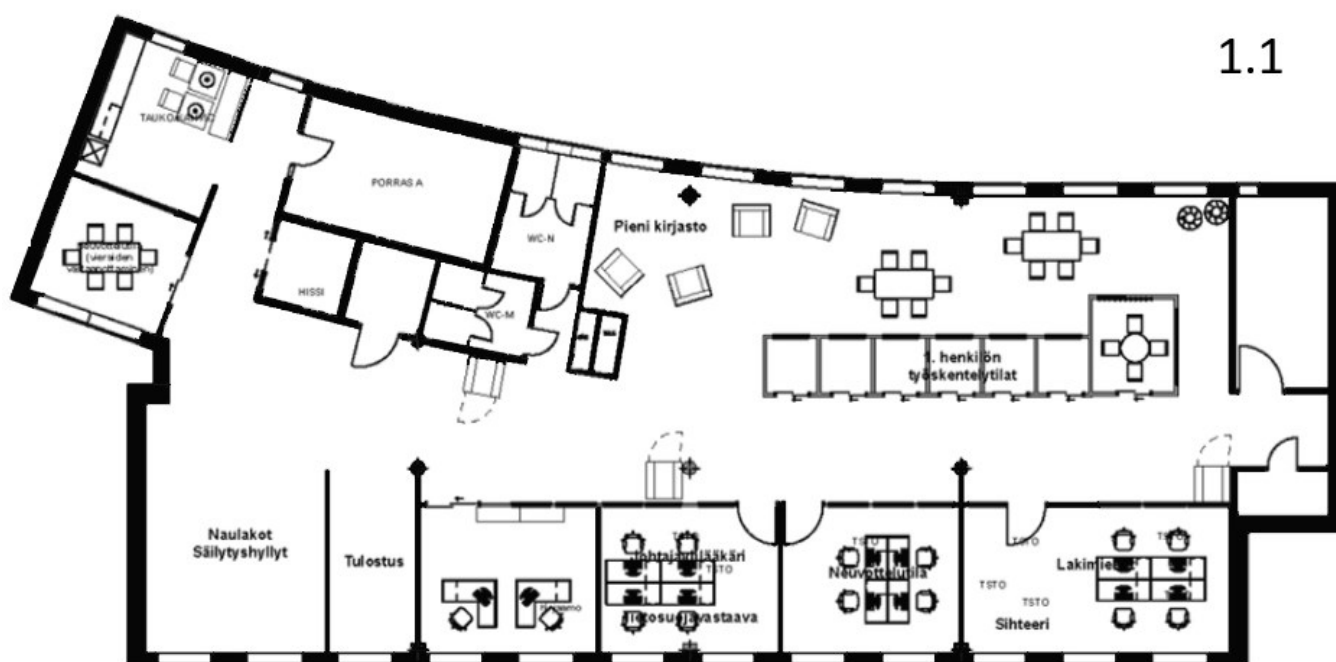
Mittoja pidin mielessä karkeasti, jotta ne eivät vielä asettaisi liian tarkkoja raameja suunnittelulle, mutta vähimmäismitoitukset oli hyvä pitää mielessä. Palasin useita kertoja RT-kortteihin katsomaan mittoja, jotta tässä kohtaa jo voisi varmistua tilan mitoituksesta.

Lähdin työstämään pohjapiirrosta eteenpäin tarkastellen tilaa kolmiulotteisena. Kolmiulotteisesta mallinnuksesta pystyy hahmottamaan monesti asioita, joita ei pohjapiirroksista näe. Huonekorkeus vaihtelee tilassa, mutta sovimme toimeksiantajan kanssa käytettäväksi huonekorkeudeksi käytäväkorkeuden eli 2500 mm.

Sain huomata aiempien suunnitteluprojektien mukaisesti, että luovassa työssä prosessi ei kulje alkupisteestä loppupisteeseen. Prosessissa osa ajatustyöstä on tiedostamatonta ja osa tiedostettua. Ensimmäisiin pohjapiirroksiin lähdin karkeasti sijoittamaan eri toimintoja ja tiloja, joita tilasta tulisi tutkimuksen mukaan löytyä. Luonnoskatselmuksiin valmistelin tilan pohjapiirroksia ja esitin toisessa luonnoskatselmuksessa 3D-mallinnettua tilaa ja kalusteita ohjaajalle tarkemmin. Kolmas ja viimeinen luonnoskatselmukseni oli opinnäytetyön palautustilaisuus.

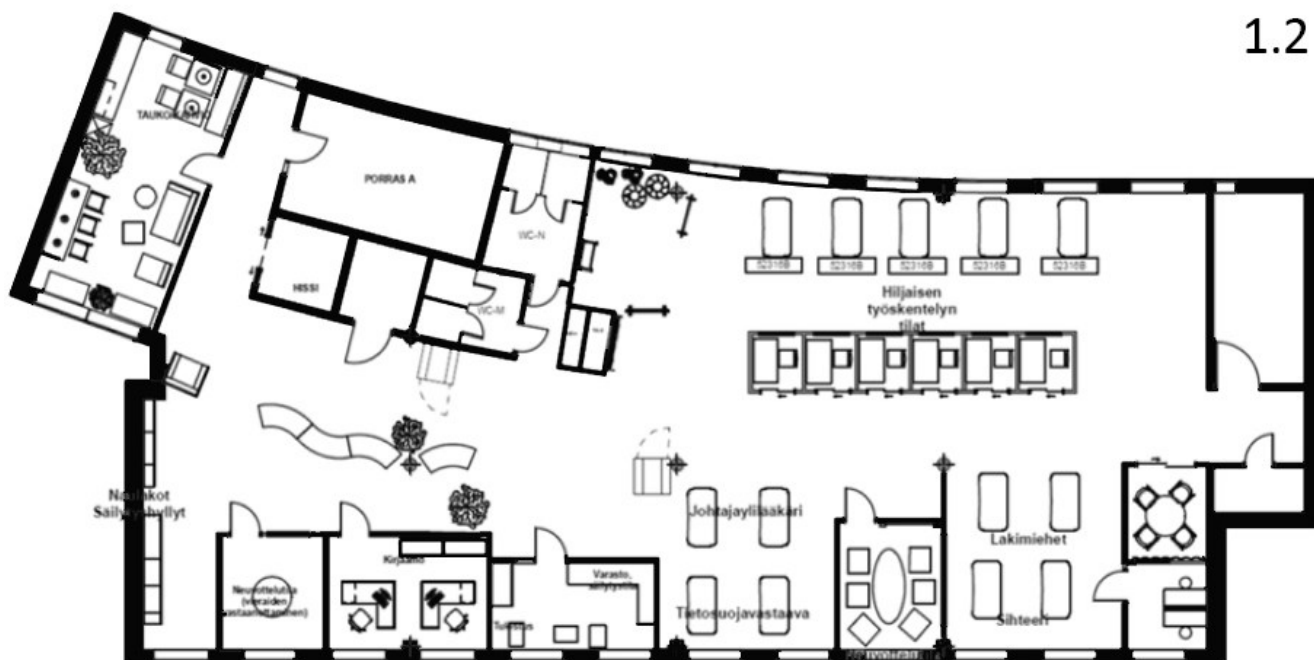
7.1.1 Ensimmäinen luonnoskatselmus

Ensimmäinen luonnoskatselmus tehtiin 27.1.2021. Tuolloin sain hyviä huomioita ja toiveita toimeksiantajalta. Kommentoijana oli toimeksiantajan opinnäytetyön ohjaaja. Pohjapiirroksen oli karkeasti sijoitettu eri toimintoja ja huoneita, joita tilasta tulisi löytyä (kuva 23). Tarkkaan mitoittukseen ei vielä käytetty aikaa, koska tilan tutkiminen aloitettiin seinien ja kalusteiden sijoittelulla ja tutkimalla pohjaa niiden kautta. Mitoittukseen alettiin kiinnittämään tarkempaa huomiota toista luonnoskatselmusta ajatellen. Ensimmäisiin luonnoksiin ei kannata käyttää liikaa aika mitoittamiseen, koska on todennäköistä, että pohjapiirros muuttuu hyvin paljon ensimmäisistä luonnoksista. Aikaa käytettiin tässä vaiheessa siis enemmän tilan käyttötarkoitusten hahmottamiseen ja seinien sijoitteluun. Käytin tässä kohtaa tilan tutkimiseen sekä ArchiCadin kirjaston kalusteita, että Martelan ja Iskun kalusteita.

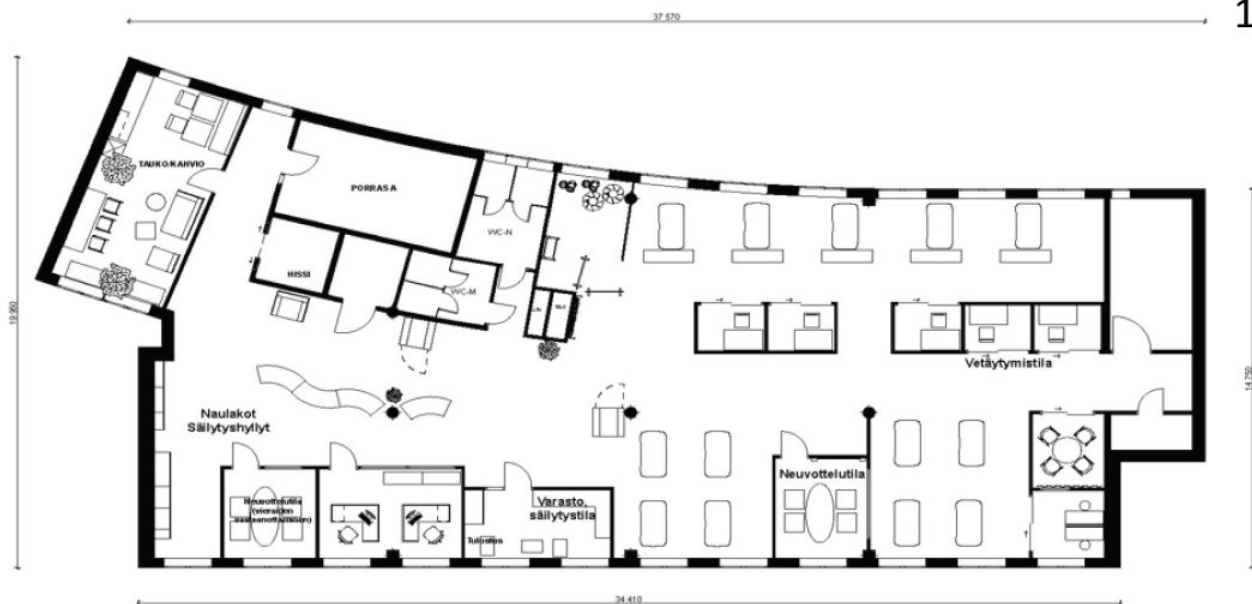
Kuva 23. Luonnos 1.1 pohjapiirroksesta (Oikari 2020).

1.2

Kuva 24. Luonnos 1.2 pohjapiirroksesta (Oikari 2020).

1.3

Kuva 25. Luonnos 1.3 pohjapiirroksesta (Oikari 2020).

Ensimmäisessä luonnoskatselmuksessa esittelin luonnoksen 1.1 (kuva 23), josta todettiin, että pohjapiirrosta oli hyvä vielä käydä läpi ja tutkia tilojen ja väliseinien sijoittelua uudelleen. Taukotilan sijainti oli hyvä, se jäisi nykyiselle paikalleen. Kirjastonurkkaus ei ollut toimeksiantajan mukaan olennainen, vaikka sellainenkin toive tuloksista nousi esille. Tässä kohtaa alkoi hahmottua, että istuimia voisi asettaa ryhmäksi lähemmäs hissiä. Kun esimerkiksi vierailijoita saapuu, heillä olisi paikka missä odottaa.

Olin ryhmitellyt tilaan samankaltaisten työtehtävien pohjalta huoneita, joissa olisi useampi työpiste. Tässä kohtaa toimeksiantaja kannusti katsomaan ratkaisua, jossa seiiniä ja huoneita ei ole näin paljon. Siitä jatkojalostui pohjapiirros 1.2 (kuva 24), jossa on avoimempaa tilaa ja enemmän neuvottelutiloja.

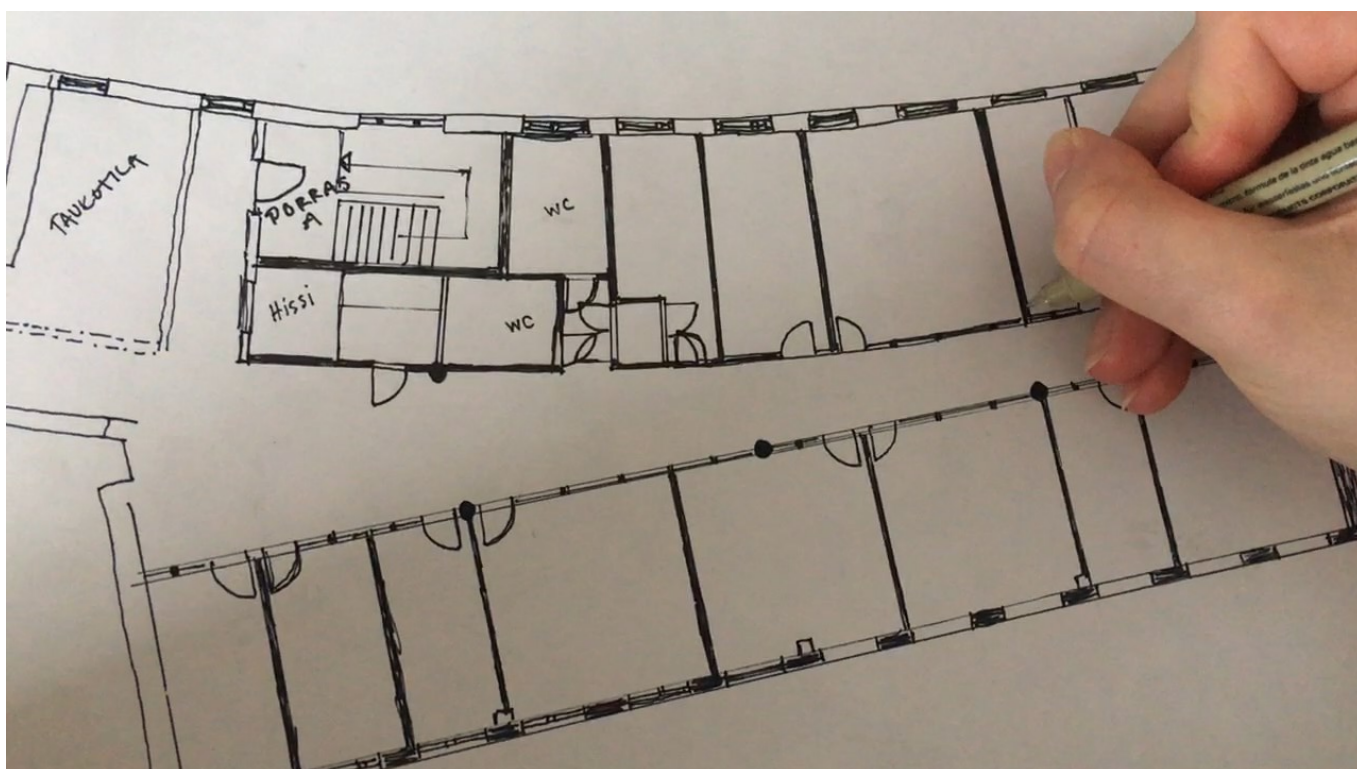
Neuvotteluhuoneiden sijaintia ja kokoa piti muokata vielä. Tässä kohtaa ei vielä tiedetty montako neuvotteluhuonetta tarvitaan ja millainen tilavaraus niille tehtäisiin. Ryhmätyöskentelyä varten varatut isot pöydät saivat väistyä (kuva 23), koska tilassa ei työskennellä yleisesti ryhmissä. Neuvotteluhuoneita sen sijaan kaivattiin useampi kappaale.

Versioissa 1.2 ja 1.3 (kuvat 24, 25) on nähtävissä Wellness-nurkkaus eli hyvinvointitila, jossa voisi pitää töiden välissä pienen jumppataun. Vielä pitäisi muuttaa neuvotteluhuoneiden kokoa, jotta tuolit mahtuvat kunnolla liikkumaan. Huomasin, että hiljaisten tilojen sijoitteluun ja kalustukseen pitäisi vielä käyttää aikaa.

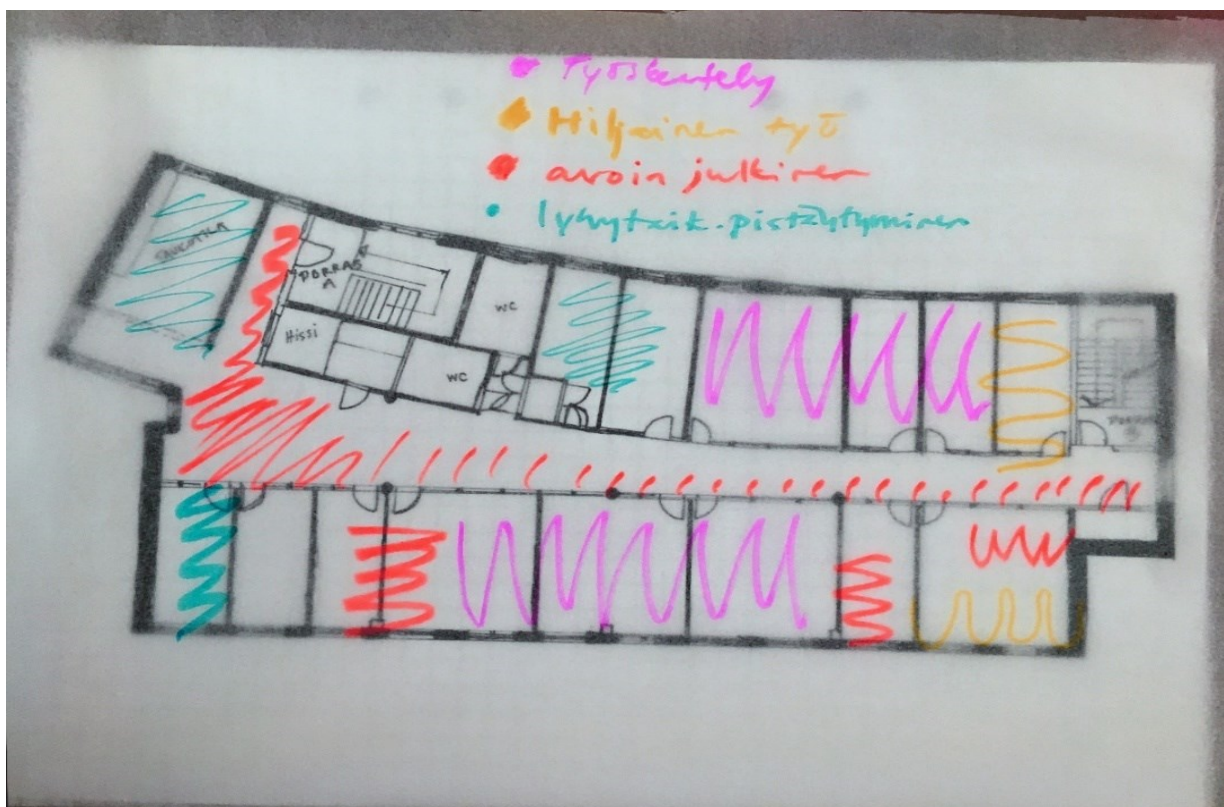
7.1.2 Toinen luonnoskatselmus

Lähdin työstämään seuraavaa luonnosta ja tässä kohtaa työstin skissauksia myös käsin (kuva 26). Sovelsin, tutkimusaineistoon nojaten, tähän kohteeseen Nenonen ym. (2012, 6) määritelmää jakaa monitilatoimisto vyöhykkeisiin erilaisten käyttötarkoitustensa mukaan. Pidin myös mielessä tilajaon, jossa tilan eri vyöhykkeet on jaettu käyttöoikeuksien mukaan. Skissauksia syntyi näitä molempia jaottelutapoja yhdistellen vanhan pohjapiirroksen päälle.

Koska tilassa ei toimeksiantajan mukaan tehdä ryhmätyöskentelyä, vaan yhteiset palaverit tapahtuvat neuvottelutiloissa, katsoin että tilasta löytyy useampi neuvottelutila. Varsinaista ryhmätyöskentelyyn varattua pöytäryhmää ei tilaan vaadittu. Punaisella on merkattu ”avoin julkinen tila”, jonka ajattelin sisältävän sekä neuvottelutilat että tilan käytävän (kuva 27). Tässä ajatuksessa neuvottelutiloja voisi varata myös muut kuin tietyn kerroksen henkilöt.

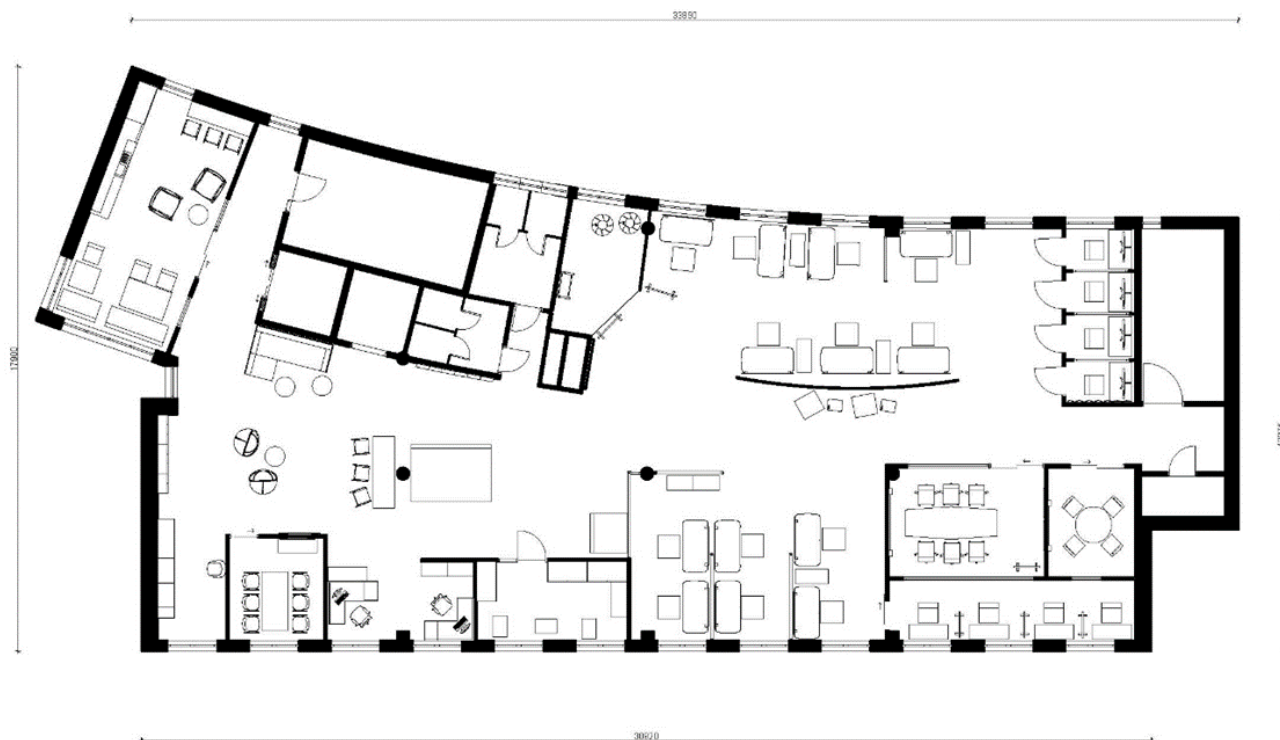
Kuva 26. Piirsin alkuperäisen pohjapiirroksen käsin tilan tutkimiseksi (Oikari 2021).

Kuva 27. Yksi luonnos tilan eri vyöhykkeiden sommittelusta, työn luonteen ja käyttöoikeuden mukaan jaoteltuna (Oikari 2021).

Skissasin tilaan tarvittavia vyöhykkeitä hahmottaakseni tilassa liikkumista ja tilaan tarvittavia kalusteita. Skissa-
tessa erilaisilla väreillä pyrin hahmottamaan, minkä verran todellisuudessa tilan pinta-alasta on varattu millekin
vyöhykkeelle (kuva 27). Värien käytöstä suunnittelussa oli hyötyä, sain uutta näkökulmaa pohjaan, kun tein no-
peita hahmotteluja skissipapereille käsin.

Pohjapiirros muotoutui kuvassa 28. nähtävään muotoon muutaman pyörittelyn jälkeen. Tilaan tuotiin useampi
neuvottelutila sekä vetäytymistilat sijoitettiin seinän viereen. Tilaan tuotiin myös kasveja ja eteisaulan sohvaryh-
mät muokkautuivat edelleen. Kalusteiden valinta oli tässä kohtaa vielä osittain tilaa tutkivaa.

Kuva 29. Toisen luonnoskatselmuksen jälkeen edelleen muokattu pohjapiirros (Oikari 2021).

Kuvan 29. luonnos pohjapiirroksesta on tämänhetkinen pohjapiirros (kuva 29). Tila on muokkautunut eteenpäin ja esimerkiksi väliseinät saivat yksinkertaisempaa muotoa. Samoin kaarevat sohvakalusteet vaihtoivat muotoaan yksinkertaisempaan. Tilaan tuotiin yksi isompi hiljaiseen työskentelyyn varattu kaluste. Kalustevaihtoehdot on listattu kalustepohjapiirroksen (liite 5). Kalusteet ovat esimerkinomaisia, koska työ on luonnosvaiheessa ja jalostuu vielä opinnäytetyön palauttamisen jälkeen. Pohjapiirroksen tarkemmat kuvat ovat katsottavissa liitteessä (Liite 4, 5, 6 ja 7).

7.1.3 Kolmas luonnoskatselmus

Kolmatta luonnoskatselmusta varten tein visualisointikuvia, pohjapiirroksen, kalustepohjapiirroksen ja väritetyt vyöhykkeet pohjapiirroksen. Kolmas luonnoskatselmus on samalla palautustilaisuus, johon osallistuu toimeksiantajan puolelta useampi henkilö. Kokosin esityksen Powerpoint-ohjelmalla, johon pyrin tiivistämään olennaisimmat tutkimuslöydökset. Kalustepohjapiirroksen havainnollistamiseksi liitin esitykseen mukaan myös kuvia mahdollisista kalusteista.

Palaute on ollut tähän mennessä hyvää, työn kuvattiin olevan erilainen kuin mitä toimeksiantaja olisi lähtenyt hakemaan ja uskon tämän herättävän keskustelua, jota suunnitteluprosessissa tarvitaan. Suunnitelman kuvattiin olevan monipuolinen ja monitiloimiston ajatuksen toteutuvan tilassa hyvin.

7.2 MONITILATOIMISTON VYÖHYKKEET

Pyrin havainnollistamaan ja luokittelemaan tilaa värikoodauksella, josta kerron seuraavaksi. Pohjapiirroksen väritetyistä vyöhykkeistä nähdään tilojen eri käyttötarkoitukset (kuva 30). Tilassa on kevyttä liikkumista varten varattu nurkkaus, josta voisi löytyä esimerkiksi puolapuut, peili, kuminauhoja ja jumppapalloja (kuva 30. vihreä alue, keskellä). Taukotila on samalla paikalla kuin alkuperäisessä pohjapiirroksessa, mutta sitä on jatkettu seinällä ja siihen on lisätty ovi, jotta äänet eivät kantautuisi työskentelytilaan (kuva 30. mintunvihreä, vasen ylänurkka).

Kuva 30. Väritetyt vyöhykkeet monitilatoimistossa. Pohjapiirros hallintokeskus rakennus 10. kerros 5. (Oikari 2021).

Säilytystilat on merkattu pohjaan korallinpunaisella. Kaapit saa lukittua henkilökohtaiseen käyttöön. Tällä vyöhykkeellä on myös liukuovikaappi ulkovaatteiden säilytystä varten. WC-tilojen edustalta löytyy lähtevän ja saapuvan postin piste. Neuvottelutiloja on kolme (keltainen), yksi lähempänä hissiä ja kaksi sijoitettuna toiseen päähän tilaa. Kaksi näistä on mitoitettu kuudelle hengelle ja yksi on minineuvottelutila neljälle hengelle. Tilassa on 15 sähköpöydällistä työpistettä (violetti). Jokaisella työpisteellä voisi olla kaareva suuri tietokonenäyttö ja telakka, tämä oli todettu hyväksi tekniseksi ratkaisuksi referenssikohteessa, jossa vierailimme Itä-Suomen yliopistolla. Työpisteillä voisi myös olla tarvittaessa vastamelukuulokkeet, joita tutkimuksen vastauksissa osa toivoi. Jokaiselta työpisteeltä löytyisi myös tilan pelisäännöt, jotka olisi yhdessä työyhteisössä sovittu.

Lähempää hissiä löytyy kirjaamo (violetti), jossa on kaksi työpistettä. Kirjaamossa tarvitaan tutkimuksen mukaan langallisia puhelimia sekä työpöydän pinta-alaa paperien läpikäymistä varten, joten kirjaamoon on sijoitettu kaksi

kulmatyöpöytä. Muut työpisteet on sijoitettu kahdelle eri puolelle tilaa. Välissä on kaksi lasielementtiä, toinen näistä on pohjassa näkyvä kaareva seinäke, joka myötäilee rakennuksen ulkomuotoa (kuva 32). Lasiset väliseinät ovat kevyitä ja vähän tilaa vieviä, mutta hyvin ääntä eristäviä ratkaisuja.

Vaaleanpunaisella on merkattu tulostus ja varastointitilat, josta löytyisi myös kierrätyspiste. Turkoosilla on merkattu hiljaisen työskentelyn tilat. Näistä toinen tila on mitoitettu neljälle työpisteelle, jossa toimisi pelisääntönä esimerkiksi sellainen, että ei tarvitse tervehtiä tilaan saavuttaessa vaan tila on täysin hiljainen. Toiset hiljaiset työskentelytilat on sijoitettu omiksi pieniksi huoneiksi. Näistä löytyisi sähkösäätöiset pienet työpöydät sekä kaarevat suuret näytöt. Hiljaisiin tiloihin on sijoitettu satulatuolit, mutta muunlaiset istuimetkin mahtuvat tilaan.

Hiljaisten tilojen ja neuvottelutilojen (kuva 30. turkoosi ja keltainen) ulkopuolelta löytyisi seinästä tablettitietokone, jolta tilan voi varata tai tarkistaa varaustilanteen. Varauksen voisi tehdä esimerkiksi organisaation sähköpostisovelluksella. Näitä tilavarauksia varten tulisi myös sopia yhteiset ohjeet ja säännöt. Voisiko tilan varata esimerkiksi pidemmäksi aikaa, esimerkiksi kahdeksi työpäiväksi, jos tietää työstävänsä jotain missä tarvitaan samoja mappeja tai papereita ja työ vie kaksi työpäivää.

7.3 MONITILATOIMISTON KALUSTEET

Kalusteet valikoituivat pääosin Martelan ja Iskun valikoimasta. Osa kalusteista ja väliseinäratkaisuista on suunnittelijan omaa kädenjälkeä. Seuraavassa esitellään tilan värillinen kalustepohjapiirros ja tilaan tyyhitetyt kalusteet niiltä osin kuin toimeksiantajan kanssa on katsottu tarpeelliseksi. Tässä suunnitelmassa tehdään havainnollistavaa värisuunnittelua, materiaalivalintoja ei esitellä tarkemmin tuotetiedoin.

Kuva 31. Värillinen kalustepohjapiirros 1:100. Nähtävissä myös liitteenä, Liite 7 (Oikari 2021).

Värillinen pohjapiirros havainnollistaa tilan toimintoja ja kertoo katsojalle monesti enemmän kuin pelkkä mustavalkoinen kuva (kuva 31). Tilassa on pyritty huomioimaan akustiikkaa koko tilan kattavalla koolattiamatolla.

Matto estää esimerkiksi kenkien kopinan äänet. Koko kerroksessa yksi mattomateriaali on yksitoikkoinen, joten suunnitelmassa ehdotetaan tilaan myös vinyylilattiaa tai muuta puuta imitoivaa materiaalia taukotilaan ja wellness-nurkkaukseen. Tilaan on jaoteltu eteisaulassa vinyylilattialla ja tulostushuoneesta löytyy sama puumateriaali.

Seinille on lisätty akustiikkalevyjä vaimentamaan ääntä. Yksi vaihtoehto akustiikkalevyjen käytöstä on nähtävissä visualisointikuvissa (kuva 33.) Akustiikkalevyt ovat paitsi käytännöllisiä juuri äänen hallintaa ajatellen, mutta myös sisustuselementtinä ne tuovat seinille mielenkiintoa ja viihtyisyyttä. Akustiikkaseinälevyjen yhteyteen olen lisännyt vielä tekokasvilevyjä, jotka yhdistävät seinäakustiikan tilassa oleviin viherkasveihin (kuva 33). Hiljaisien tilojen lisäksi tarjolla on puhelinkoppi ja isompi äänieristetty neuvottelu- ja työtila 1-6 henkilölle. Esimerkiksi Martelan PodBooth Meeting toimii siirrettävänä palaverihuoneena.

Työpöydät ovat sähkösäädettäviä pöytiä, joiden käyttömukavuus ja muunneltavuus on parempi kuin pöydän, jossa ei ole säätömahdollisuutta. Sähköpöytiin on kiinnitetty akustoivat sermit. Eri pituisille käyttäjille löytyy haluttu sermin korkeus, kun pöytäsermi myös nousee ja laskeutuu haluttuun korkeuteen. Vuorovaikutuksen helpottamiseksi seinäke voidaan jättää myös kokonaan pois.

Tilaan on sijoitettu lasipintaisia väliseinäratkaisuja, jotka jakavat tilaa ja eristävät ääntä hyvin. Ne kuitenkin jättävät tilan avaran tuntuiseksi ja kollega on helpompi löytää tilasta. Tilassa on hyvinvointinurkkauksen edessä pyörillä liikkuvia sermejä, jotka voi asettaa haluamaansa kohtaan, mikäli tarvitsee esimerkiksi lisää näkösuojaa. Viihtyisyyden lisäämiseksi tilaan on tuotu työtuolien ja istuinten lisäksi kaksi riipputuolia eteisaulaan sekä keinutuolit taukotilaan. Hiljaisiin tiloihin on sijoitettu satulatuolit. Tarkemmat kalustetiedot ovat nähtävissä kalustepohjapiirroksista. (Liite 5.)

7.4 VISUALISOINTIKUVAT

Seuraavaksi esitellään kuvasarja tilasta visualisointikuvina. Kuvien renderöintiin on käytetty ArchiCad 23, Maxonin CineRenderiä. Kuvien yhteyteen on merkattu pohjapiirrokseen, mitä tilan aluetta kuvassa esitellään ja nuoli osoittaa katselusuuntaa.

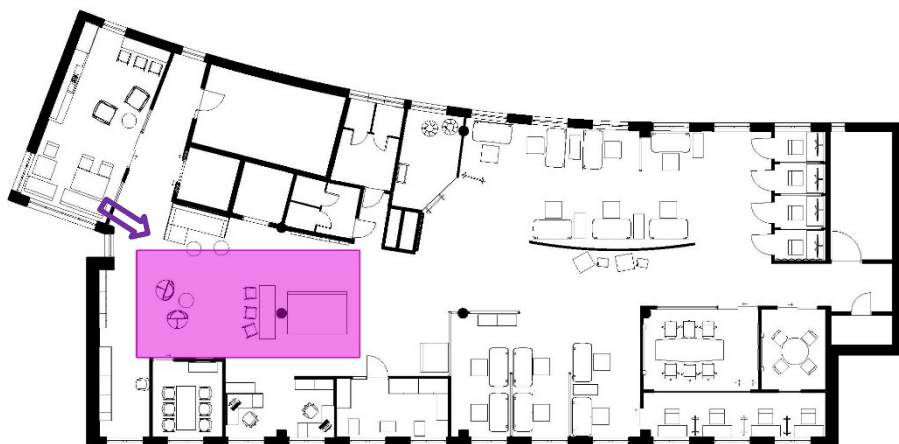
Kuva 32. Näkymä monitilatoimistoon (Oikari 2021)

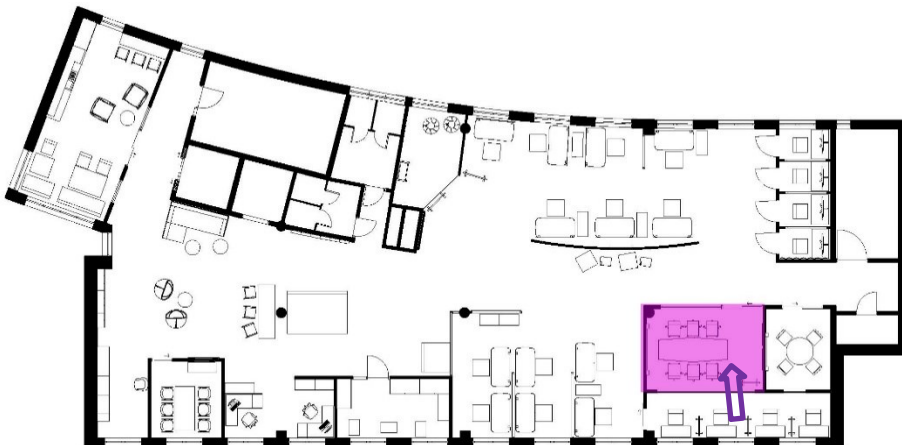
Kuva 33. Näkymä monitalotoimistoon (Oikari 2021)

Kuva 34. Näkymä monitilatoimistoon (Oikari 2021)

Kuva 35. Näkymä monitilatoimistoon (Oikari 2021)

Kuva 36. Visualisointikuva neuvotteluhuoneesta, jossa akustiikkaseinä. (Oikari 2021)

8 POHDINTA

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millaisia tuloksia monitilatoimiston ja siihen siirtymistä seuranneista tutkimuksista on saatu. Tarkoituksena oli tuottaa konseptitasoinen pohjapiirros uudesta tilasuunnitelmasta. Tilaa havainnollistettiin erilaisilla piirroksilla, kuten kalustepohjapiirroksella ja ottamalla visualisointikuvia mallinnetusta tilasta. Alkukartoituskyselyn tulokset esiteltiin ja niihin perehdyttiin opinnäytetyössä.

Alkukartoituskyselyn vastauksien läpikäynnin jälkeen saatiin tietoa, millaisia käsityksiä organisaatiossa on monitilatoimistosta ja miten aihetta voisi selvittää lisää konseptin luomiseksi. Kyselyn vastausten perusteella päädyttiin tekemään havainnointia referenssikohteessa, jossa oli siirrytty monitilatoimistoon. Referenssikohteeksi valikoitui Itä-Suomen yliopiston hallintopalvelut. Tätä ehdotti toimeksiantajan työntekijä. Tila oli jo tullut tutuksi joillekin työntekijöille.

Tuloksia analysoitiin koodauksen ja tämän jälkeen teemoittelun avulla. Aineistosta siivilöityi neljä isoa teemaa, jotka toistuivat alkukartoituskyselyn avoimissa vastauksissa, referenssin havainnoinnissa ja haastatteluissa. Teemat ja alkukartoituskyselyn määrälliset vastaukset toimivat pohjana suunnitteluprosessille. Myös monitilatoimiston suunnittelun teoriaa ja ohjeistusta käytiin läpi.

Tila mallinnettiin ArchiCad 23-ohjelmalla. Kalusteina käytettiin pääasiassa Iskun ja Martelan julkisen tilan kalusteita, koska näiltä valmistajilta löytyi tähän monitilatoimistoon sopivia kalusteita. Aineistoa oli paljon ja sen esittäminen graafisesti ja tulosten läpikäyminen veivät aikaa. Työn rajaukseen käytinkin aikaa ja se oli tärkeä osa työn onnistumista.

Ajatus käyttäjien osallistamisesta työpajamenetelmällä heräsi jo työn alkumetreillä, kun työtä täytyi rajata eikä tarkentavia haastatteluja tai fokusryhmähaastatteluja ehdittäisi tekemään tämän opinnäytetyön puitteissa. Tulevissa työpajoissa pohjapiirros toimisi työkaluna tilan kehittämisen apuna. Ajatus työpajoista vahvistui, kun tutustuin opinnäytetyön aiheen teoriaan ja referenssikohteeseen Itä-Suomen yliopistolla, jossa työpajamalli oli ollut käytössä suunnitteluprosessin aikana. Sen oli todettu olleen yksi ratkaiseva tekijä projektin onnistumisen kannalta (Liite 3).

Aiemmissä tutkimuksissa monitilatoimiston suunnittelun tärkeimmäksi tekijäksi osoittautuivat henkilöstön osallistaminen ja käyttäjäkoordinaattorin rooli. Kun tilasuunnittelua käynnistetään, on tärkeää, että tieto välitetään käyttäjiltä suunnittelijalle. Pelkkä tiedon kerääminen ei vielä riitä, jos sitä ei aiota hyödyntää. Kun perehdyin opinnäytetyössä monitilatoimistojen tutkimuksiin ja suunnittelua koskeviin ohjeisiin, lähes kaikissa onnistuneissa ja hyvää palautetta saaneissa monitilatoimistoissa oli ollut käytössä tilasuunnitteluhankkeelle nimetty käyttäjäkoordinaattori. Tämä sama havainto tehtiin referenssikohteen projektista Itä-Suomen yliopistolla. Projektin onnistumiselle edellyttävänä asiana voisi myös lisätä sen, että käyttäjäkoordinaattori olisi hyvä valita käyttäjäkunnan sisältä.

Opinnäytetyön aiheen valintaan olen tyytyväinen. Valitsin aiheen, joka on ajankohtainen monessa työyhteisössä. Korona ja etätyön lisääntyminen ovat tuoneet valtavan muutospaineen moneen organisaatioon, kun huoneita on

toimistossa tyhjillään. Aihe oli kiinnostava, koska opinnoissani olen päässyt suunnittelemaan monitilatyöympäristöjä ja nyt pääsin syventämään opittuja asioita käytännössä.

Suunnitteluprosessissa huomioin toimeksiantajan antamat tiedot, hallintokeskuksen vastaajien (n=11) vastaukset ja havainnointimateriaalin (Liite 3). Huomioin myös teemat, jotka nousivat esiin koko tutkimusaineiston analyysistä. Opinnäytetyön parasta antia oli, että sain suunnitella konseptin suureen toimistotilaan, koska mahdollisuuksia oli niin paljon. Tämä oli myös haastavaa, koska erilaisia vaihtoehtoja oli niin monia, mutta työ jalostui mielestäni hyvään suuntaan. Oli inspiroivaa päästä tekemään konseptisuunnitelma isolle organisaatiolle. Opinnäytetyön aiheissa sivuttiin myös muutosjohtamista ja työkuultuurin merkitystä tilasuunnittelun kannalta. Aineisto oli mielenkiintoista ja monitilatoimisto herättää selvästi tunteita puolesta ja vastaan.

Alussa työn rajaaminen tuntui haastavalta. Minulta toivottiin valmista suunnitelmaa, mutta huomasin että aika ei riittäisi laadukkaan täysin valmiin suunnitelman tekemiseen, koska käyttäjiä olisi hyvä osallistaa prosessiin vielä lisää. Koin, että valmista suunnitelmaa varten työpajamenettely olisi kullannarvoista toteuttaa, mutta tässä opinnäytetyön työmäärä olisi kasvanut liian suureksi. Opinnäytetyö vastaa ennalta määrittelemiini tutkimuskysymyksiin mielestäni onnistuneesti, mutta lisäselvitystä tilaan toivotuista toiminnoista käyttäjien kannalta tarvitaan. Myös tilaan sovittavat käyttäjäsaannot olisi hyvä sopia tässä työpajamenettelyssä. Kohde on suuri pinta-alaltaan ja sen suunnittelun jalostamiseen tarvitaan vielä työntekijöiden haastatteluja ja ajatustyötä, jotta jokainen neliometri saadaan hyödynnettyä kestäväällä tavalla.

Tutkimuksen luotettavuus pyrittiin varmistamaan useita tutkimusmenetelmiä käyttämällä. Järjestelmäsyistä johdun alkukartoituskysely lähetettiin toimeksiantajan toimesta muillekin kuin vain tutkimusalueen kohdehenkilöille. Ylimääräiset vastaajat poimittiin tuloksista pois, koska muuten vain tutkimusalueen vastaajat eivät olisi olleet edustettuna.

Havainnointi Itä-Suomen yliopiston tiloissa kutistui kahden henkilön osallistujamääräksi. Kuitenkin havainnointi oli onnistunut, koska niin moni sai äänensä kuuluviin pienessä ryhmässä. Itä-Suomen yliopiston tilassa työskentelevä henkilö osallistui myös keskusteluun ja kertoi kokemuksiaan tilasta. Tämä tuotti hyvää aineistoa havainnoijalle ja lisäsi keskustelua ryhmässä.

Kyselyssä viimeisen kysymyksen ”*Kommentteja esim. kokemuksia työskentelystä monitilaympäristöstä tai etätyöstä*” asettelu oli ongelmallinen vastausten analysoinnin osalta, koska ei voinut aina tietää kertooko henkilö kokemuksia etätyöstä vai monitilaympäristöstä ellei tekstissä ollut sitä rajannut. Avotoimistosta ja monitilatyöympäristöstä puhuttiin usein synonyymeina, joka voi osaltaan vääristää vastauksia.

Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin hallinnossa mielikuvat monitilatoimistosta ovat vaihtelevia. Vastauksista huomataan, että monitilatoimisto herättää paljon tunteita puolesta ja vastaan. Ihmiset ovat erilaisia ja niin ovat työyhteisötkin. Onneksi monitilatoimistojakin on erilaisia. Organisaatiossa voidaan valita, nimetäänkö työpisteitä vai ei. Toimistojen kirjosta löytyy suuria monitilatyöympäristöjä, joissa on biljardipöydät ja kuntosali, sekä monitilatoimistoja, joissa on keskitytty esimerkiksi ergonomisiin työpisteisiin, tarjoamalla erilaisia tiloja sekä istuimia ja pöytä. Ei ole olemassa yhtä oikeaa monitilatoimistokonseptia, vaan konsepti rakentuu tilan ja ihmisten asettamien

tarpeiden ja tavoitteiden mukaan. Tässä kohteessa vastaajat olivat pääosin kiinnostuneita kehittämään omaa työympäristöään ja olemaan suunnittelussa mukana, jonka voidaan olettaa edistävän suunnittelua käyttäjälähtöiseen suuntaan.

Monitilatoimistossa ohjeistus ja pelisäännöt ovat tärkeä osa suunnittelua. Tilan ohjeistuksen näkyminen sisustuksessa on tärkeää. Esimerkiksi tilojen nimeäminen tilan luonnetta kuvaavaksi on esteettisesti hyvä tapa esittää tilan tarkoitus. Jälkikäteen lisättävät kyltit ja seinään teipatut ohjeet eivät välttämättä ole niin kauniita tai käytännöllisiä. Näitä pelisääntöjä ja tilojen nimiä voitaisiin pohtia esimerkiksi työpajoissa.

Monitilatoimiston suunnittelussa sain huomata, että työtä on paljon. Suunnittelu koostuu useasta vaiheesta ja suunnittelutyö on asioihin palaamista ja jatkuvaa jalostamista. Jossain vaiheessa täytyy osata myös päästää suunnittelusta irti. Aikataulussa pysymiseen auttoivat eniten ennalta määritetyt välikatsaukset ja määräpäivät, koska sovitut luonnoskatselmuksot toimeksiantajan kanssa asettavat opinnäytetyölle hyvät aikatauluraamit. Aikataulullisesti pysyin asettamassani tavoitteessa.

Vaikuttaa siltä, että monitilatoimiston teorian ja tässä opinnäytetyössä saatujen tulosten perusteella tilasuunnittelussa on hyvä edetä työpajamenetelmällä. Opinnäytetyön suunnitelma toimisi työpajassa tehtäväpohjana, johon lähdetään edelleen kehittämään henkilöstön työnkuvan mukaista tarkempaa suunnitelmaa. Tässä kohtaa on hyvä jo suunnittelijan huomioida akustisen suunnittelun edellytykset. Melun ja työkaverien häiritsemisen huolenaiheet korostuivat sekä teoriaosiossa että tässä opinnäytetyössä esitellyissä tuloksissa.

Kyselyn avoimien kysymysten vastauksissa huomattiin, että potilastyötä tekeville monitilatyöympäristön suunnittelu vaatii erityistä huolellisuutta. Työn luonteen vuoksi on erityisen tärkeää varmistaa potilasturvan säilyminen. Monitilatyöympäristön suunnittelulle tulisi asettaa erilaiset tavoitteet, jos tilassa tehdään työtä potilaiden kanssa. Ainakin tilasuunnittelun kannalta se tarkoittaisi paljon yksityisen tilan vyöhykkeitä ja akustiikan huomioimista potilastyön ehtojen mukaisesti. Potilastyön erityisvaatimukset on hyvä huomioida monitilasuunnittelussa ja sairaalan puolella toimiville tulisi tehdä oma tutkimuksensa, koska potilastyötä tekevillä on erilainen työnkuva kuin hallinnon työntekijöillä. Opinnäytetyössä tutkimustulokset eivät ole yleistettävissä, koska tutkimuskohteena oli yhden organisaation ajatuksia etätyöstä ja monitilatoimistosta. Tutkimustulokset voivat kuitenkin antaa suuntaa ja informaatiota muillekin organisaatioille, jotka harkitsevat monitilatoimistoon siirtymistä.

Monitilatoimisto olisi hyvä suunnitella muunneltavaksi, jotta se kestää aikaa. Mielestäni muunneltavuudessa tässä konseptissa onnistuttiin hyvin. Muutamat kevyet lasiseinärakenteet mahdollistavat kalusteiden uudelleensijoittelun. Monitilatyöympäristöstä ei tule kerralla valmista, vaan sen muunneltavuus antaa vaihtoehtoja tulevaisuuden muutoksia varten. Muunneltava monitilatyöympäristö varmistetaan siihen sopivilla kalusteratkaisuilla ja liikuteltavilla elementeillä. Tämä vaatii suunnittelijalta perehtymistä kalusteisiin ja kalustetoimittajiin.

Koronapandemia tuo omat uudet haasteet tilasuunnitteluun. Tulevaisuudessa suunnittelijan tulee myös pohtia, miten varmistetaan työntekijöiden turvallisuuden säilyminen ja samalla huolehditaan tehokkaasta tilojen käytöstä sekä pinta-alassa että taloudellisesti. Todennäköisesti turvavälien säilyttämiseksi tiloille tullaan asettamaan uudenlaisia mittasuosituksia tulevaisuudessa.

LÄHTEET

Airaskorpi, Aurora 2016. Tulevaisuuden työkuulttuuri on jo arkipäivää Elisalla. Elisa Oyj blogi. 29.11.2016. <https://elisa.fi/ideat/kuinka-tyo-muuttuu/>. Viitattu 12.11.2020.

Anttila, Pirkko 1996. Tutkimisen taito ja tiedonhankinta. Taito-, taide ja muotoilualojen tutkimuksen työvälineet. Helsinki: Akatiimi Oy.

Arundell, Lauren, Sudholz, Bronwyn, Teychenne, Megan, Salmon, Jo, Hayward, Brooke, Healy, Genevieve & Timperio, Anna 2018. The Impact of Activity Based Working (ABW) on Workplace Activity, Eating Behaviours, Productivity, and Satisfaction. *Int J Environ Res Public Health*. 15 (5), 1005. Julkaistu 17.5.2018. doi:10.3390/ijerph15051005 The Impact of Activity Based Working (ABW) on Workplace Activity, Eating Behaviours, Productivity, and Satisfaction. Viitattu 20.12.2020.

Danielsson, C. B. & Bodin, L. 2009. Differences in satisfaction with office environment among employees in different office types. *Journal of Architecture and Planning Research* 26 (3), 241–257. Viitattu 24.2.2021.

Engelen, Lina, Chau, Josephine, Young, Sarah, Mackey, Martin, Jeyapalan, Dheepa & Bauman Aadrian 2019. Is activitybased working impacting health, work performance and perceptions? A systematic review. *Building Research & Information* 47(4): 468–479. <https://doi.org/10.1080/09613218.2018.1440958>. Viitattu 15.3.2021.

Haapakangas, Annu, Hongisto, Valtteri, Varjo, Johanna, Lahtinen, Marjaana 2018. Benefits of quiet workspaces in open-plan offices – Evidence from two office relocations, *Journal of Environmental Psychology* 56, 63-75. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2018.03.003>. Viitattu 28.2.2021.

Haapakangas, Annu & Hongisto, Valtteri 2017. Monitilatoimistossa huomioitava myös hiljaiset työtilat. Verkköjulkaisu. <https://www.turkuamk.fi/fi/ajankohtaista/1338/monitilatoimistossa-huomioitava-myo-hiljaiset-tyotilat/>. Viitattu 4.3.2021.

Haapakangas, Annu 2020. Työpoliittinen aikakauskirja *Finnish Labour Review* 4/2020 63. Verkköjulkaisu. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162591/Ty%C3%B6poliittinen%20aikakauskirja%204_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Viitattu 15.02.2021.

Haapamäki, J., Hietanen, P., Mikkonen V., Nenonen, S., Niemi, O., Nissinen, S., Rantanen, A., Ruoppila, S., Staffans, A., Teräväinen, H., Tyvimaa, T., Vartiainen, M. & Vuorela, M. 2011. Uudet työnteon tavat haastavat kehittämään työympäristöjä. Käyttäjälähtöiset tilat. Uutta ajattelua tilojen suunnitteluun. Helsinki: Tekesin julkaisu 12/2011, 13–18.

Häkkinen Päivi & Viteli Jarmo 2014. Pilvilinnoja ja palomureja: Tulevaisuuden oppimisen ja työnteon tilat. https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/43356/978-951-39-5602-8_D109.pdf?sequence=1. Viitattu 15.01.2021.

Itkonen, Leila 2019. Habitaren vinkit yrityksille: värejä, kestäviä materiaaleja, kodinomaisuutta. 13.9.2019 <https://www.yrittajat.fi/uutiset/611958-habitare#5edde327>. Viitattu 9.2.2021.

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina 2021. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/palvelut/menetelmaopetus>. Viitattu 21.3.2021.

Kananen, Jorma 2011. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kotler, Philip, Kevin Lane Keller, Mairead Brady, Malcolm Goodman, ja Torben Hansen. *Marketing Management*. 4th European edition. Harlow, England: Pearson, 2019.

Käpykangas, Sari, Ansio Heli, Houni Pia, Lusa Sirpa, Toivio Pauliina & Uitti Jukka 2019. Muutosten lähteillä – siltoja uuteen työhön. Tutkimus- ja kehittämishankkeen tuloksia. Työterveyslaitos Helsinki.

Lahtinen, Marjaana, Ruohomäki, Virpi & Reijula, Kari 2015. Uudet toimistoympäristöt ja tilamuutosprosessit. Työelämän tutkimus 13 (1), 72–78.

Lahtinen, Marjaana, Lappalainen, Sanna, Leikas, Matti, Ruohomäki, Virpi, Sainio Markku, Salmi, Kari, Sirola, Pia, Stengård, Jari, Tähtinen, Katja, Laitinen, Sirpa, Remes, Jouko, Vendelin, Johanna, Tillander, Sari & Pääkkönen, Taina 2016. Monitilatoimistojen sisäympäristö, käytettävyys ja tilan käyttäjien hyvinvointi (MOSI) - Tutkimushankkeen loppuraportti. Verkkojulkaisu. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/131769/Monitilatoimistojen%20sis%C3%A4ymp%C3%A4rist%C3%B6%20k%C3%A4ytt%C3%A4vyys%20ja%20tilan%20k%C3%A4ytt%C3%A4jien%20hyvinvointi%20%28MOSI%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Helsinki: Työterveyslaitos.

Lahti, Hannu 2020. Kiinteistönpitopäällikkö. Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri. Haastattelu 20.11.2020.

Mara, Andrew 2020. UX on the go: a flexible guide to user experience design. Taylor & Francis Group. ProQuest Ebook Central, <http://ebookcentral.proquest.com/lib/savoniafi/detail.action?docID=6247179>. Luotu savoniafista 2021-01-06 22:23:45.

Meuronen, Päivi 2021. Mistä palasista tulevaisuuden toimisto rakentuu? OP-ryhmän blogi. 10.3.2021. https://www.op-media.fi/tyohyvinvointi/mista-palasista-tulevaisuuden-toimisto-rakentuu/?fbclid=IwAR0nL-J65eCGeMXCspiP9WizAg6Ygd_UuJmmOUjvQl2ToXGL-rudF6xAs8Ts_aem_ATUWO8Msr64FhYqI9DxVD_U_NvxxBOv51UpFaqSg282BpSPN1waK5LLg-xcGD3cEnYNq7yvC_Q27rMNuhv6zN1Up0tkQAMPoSYDTPFnFgICAjNQ. Viitattu 24.3.2021.

Myerson Jeremy, Bichard Jo-Anne, Erlich, Alma 2010. *New Demographics New Workspace - Office design for the changing workforce*. Taylor & Francis Group.

Nenonen, Suvi, Hyrkkänen, Ursula, Rasila, Heidi, Hongisto, Valtteri, Keränen, Jukka, Koskela, Hannu, Sandberg, Esa 2012. Monitilatoimisto - ohjeita käyttöön ja suunnitteluun. Verkkojulkaisu. https://www.ttl.fi/wp-content/uploads/2016/11/monitilatoimiston_suunnitteluohje.pdf. Viitattu 3.3.2021.

Nenonen, Suvi, Niemi, Olli 2013. Tilat ja työympäristö – näkökulmia monitilatoimistoon. Verkkojulkaisu. Rakentajan kalenteri 2013. file:///C:/Users/essio/OneDrive/Ty%C3%B6p%C3%B6yt%C3%A4/nenonen%20niemi.pdf. Viitattu 10.12.2020.

Peteri, Virve Konttorista monitoimitiloiksi, Työn tilojen etnografinen analyysi, *Sosiologia* 2/

Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri 2020. KYS Uusi Sydän 2025. PSSHP verkkosivut. <https://www.psshp.fi/sairaanhoitopiiri/kys-uudistuu/uusi-sydan>. Viitattu 6.11.2020.

Ripatti-Jokela, Reetta 2018. 10 eroa: Vertailussa avokonttori ja monitilaympäristö. Senaattikiinteistöt blogi. 10.04.2018. <https://www.senaatti.fi/tyoymparistot/inspiraatio/artikkeli/10-eroa-vertailussa-avokonttori-ja-monitilaymparisto/>. Viitattu 11.3.2021.

Robert K. Yin, 1990. *Case Study Research Design and Methods*. Revised Edition. Sage, Newbury Park. https://edisciplinas.usp.br/pluginfile.php/1742025/mod_resource/content/1/How%20to%20know%20whether%20and%20when%20to%20use%20the%20case%20study%20as%20a%20reserach%20method.pdf. Viitattu 30.11.2020.

- RT-kortti 18-11217 Sisäilmasto-ongelman selvittäminen. Tilaajan ohje 2016. Helsinki: Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö RTS. <https://rt.rakennustieto.fi/etusivu>. Viitattu 6.2.2020.
- RT-kortti RakMK-21429D2 Rakennusten sisäilmasto ja ilmanvaihto. Määräykset ja ohjeet 2010. Helsinki: Rakennustieto Oy, Suomen rakentamismääräyskokoelma 2009. <https://rt.rakennustieto.fi/etusivu>. Viitattu 6.2.2020.
- RT-kortti 95-11153 Toimistotilat, työpistesuunnittelu. Ohjeet 2014. Helsinki: Rakennustieto Oy, Rakennustietosäätiö RTS. <https://rt.rakennustieto.fi/etusivu>. Viitattu 7.2.2020.
- Ruohomäki, Virpi 2016. Näin johdat henkilöstösi monitilatoimistoon – viisi vinkkiä. Työterveyslaitoksen blogi. 4.10.2016. <https://www.ttl.fi/blogi/nain-johdat-henkilostosi-monitilatoimistoon-viisi-vinkkia/> Viitattu 15.1.2021.
- Ruohomäki, Virpi Julkaisuaika tuntematon. Työtilojen suunnittelu. Työterveyslaitoksen sivut. Julkaisuaika tuntematon. <https://www.ttl.fi/tyoymparisto/tyotilojen-suunnittelu/monitilatoimisto-tyoymparistona/>. Viitattu 20.11.2020.
- Ruohomäki, Virpi 2016. Näin johdat henkilöstösi monitilatoimistoon, viisi vinkkiä. Työterveyslaitoksen blogi. 4.10.2016. <https://www.ttl.fi/blogi/nain-johdat-henkilostosi-monitilatoimistoon-viisi-vinkkia/>. Viitattu 15.2.2021.
- Ruohomäki, Virpi, Lahtinen, Marjaana ja Sirola, Pia. Työympäristömuutos, monitilatoimiston toimivuus ja henkilöstön hyvinvointi. <https://journal.fi/tyoelamantutkimus/article/view/85286/44282>. Viitattu 12.1.2021.
- Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus>. Viitattu 20.02.2021.
- Salin, Marianna 2021. Mistä palasista tulevaisuuden toimisto rakentuu? OP Media verkkojulkaisu. <https://www.op-media.fi/tyohyvinvointi/mista-palasista-tulevaisuuden-toimisto-rakentuu/>. Viitattu 12.3.2021.
- Senaatti-kiinteistöt 2018. 10 eroa: Vertailussa avokonttori ja monitilaympäristö. Blogi. 10.04.2018. <https://www.senaatti.fi/tyoymparistot/inspiraatio/artikkeli/10-eroa-vertailussa-avokonttori-ja-monitilaymparisto/>. Viitattu 9.2.2021.
- Suomen virallinen tilasto (SVT). Julkaisuaika tuntematon. Käsitteet. Verkkojulkaisu. <https://www.stat.fi/meta/kas/kerrosala.html>. Viitattu 25.2.2021.
- Tukiainen, Maaretta 2010. Luova tila: Tulevaisuuden työpaikka. Helsinki: Rakennustieto Oy.
- Työsuojelurahasto 2017. Tutkimus tutuksi: Monitilatoimisto ja käyttäjien hyvinvointi. Video. Youtube-videopalvelu, julkaistu 27.1.2017. <https://www.youtube.com/watch?v=smQvPjaLmLw>. Viitattu 15.11.2020.
- Vilkkä, Hanna 2014. Tutki ja havainnoi. Verkkokirja. <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-havainnoi.pdf>. Viitattu 16.12.2020.

KUVALÄHTEET

KANSIKUVA. OIKARI, ESSI 2021. Muokattu visualisointikuva. Digikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 1. PSSHP, 2017. Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin teettämän alkukartoituskyselytutkimuksen tutkimusalueen rakennukset. Digikuva. Saatavissa: <https://www.psshp.fi/potilaat-ja-vierailijat/synnyttajat>.

KUVA 2. QVIM ARKKITEHDIT OY, 2010. Nykyinen pohjapiirros suunnittelukohteesta rakennus 10, kerros 5. PDF. Ei saatavilla verkosta.

KUVA 3. INTERIOR BUSINESS ASSOCIATION, julkaisuaika tuntematon. Esimerkki monitilatoimistosta. Digikuva. Saatavissa: <https://iba.online/en/raeume-planen/bueroformen/>.

KUVA 4. KOHINA, 2016. Elisa Oyj:n co-creation-tila. Digikuva. Saatavissa: <https://kohina.eu/projektit/elisa-monipuolinen-paakonttori-pasila/>.

KUVA 5. KOHINA, 2016. Elisa Oyj:n co-creation-tila. Digikuva. Saatavissa: <https://kohina.eu/projektit/elisa-monipuolinen-paakonttori-pasila/>.

KUVA 6. SENAATTI, 2020. Senaatin Sesam-monitilatoimiston työtila. Digikuva. Saatavissa: <https://www.senaatti.fi/tyoymparistot/>.

KUVA 7. RT-KORTTI 95-11153 Toimistotilat, työpistesuunnittelu 2014, 3. Puheäänien kantautuminen toimistotiloissa erilaisilla tilankäyttö- ja ääneneristysratkaisuilla. RT-kortista näyttökuva. Vaatii kirjautumisen: <https://rt.rakennustieto.fi/verkkopalvelut/rt-kortisto>.

KUVA 8. SUOMEN YLIOPISTOKIINTEISTÖT OY, 2016. Itä-Suomen yliopiston hallintopalveluiden monitilatyöympäristön selittävä pohjapiirros. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 9. SUOMEN YLIOPISTOKIINTEISTÖT OY, julkaisuaika tuntematon. Näkymä sisääntuloaulasta Itä-Suomen yliopiston hallintopalveluiden monitilatyöympäristössä. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 10. OIKARI, ESSI 2020. Poimintoja referenssikohteesta. Digikuva. 15.12.2020. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 11. OIKARI, ESSI 2020. Poimintoja referenssikohteesta. Digikuva. 15.12.2020. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 12. OIKARI, ESSI 2020. Alkukartoituskyselyn vastausten graafinen kuvaaja. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 13. OIKARI, ESSI 2020. Alkukartoituskyselyn vastausten graafinen kuvaaja. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 14. OIKARI, ESSI 2020. Alkukartoituskyselyn vastausten graafinen kuvaaja. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 15. OIKARI, ESSI 2020. Alkukartoituskyselyn vastausten graafinen kuvaaja. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

KUVA 16. OIKARI, ESSI 2020. Alkukartoituskyselyn vastausten graafinen kuvaaja. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

- KUVA 17. OIKARI, ESSI 2020. Alkukartoituskyselyn vastausten graafinen kuvaaja. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 18. OIKARI, ESSI 2020. Alkukartoituskyselyn vastausten graafinen kuvaaja. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 19. OIKARI, ESSI 2020. Alkukartoituskyselyn vastausten graafinen kuvaaja. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 20. OIKARI, ESSI 2020. Teemat, jotka nousivat esiin analyysistä. Digikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 21. OIKARI, ESSI 2021. Opinnäytetyön konseptisuunnitteluprosessin kuvaus. Digikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 22. OIKARI, ESSI 2020. Referenssikohteen Itä-Suomen yliopiston hiljainen työtila. Digikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 23. OIKARI, ESSI 2021. Ensimmäisiä luonnoksia pohjapiirroksista 1.1. Pohjapiirros. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 24. OIKARI, ESSI 2021. Ensimmäisiä luonnoksia pohjapiirroksista 1.2. Pohjapiirros. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 25. OIKARI, ESSI 2021. Ensimmäisiä luonnoksia pohjapiirroksista 1.3. Pohjapiirros. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 26. OIKARI, ESSI 2021. Luonnos pohjapiirroksista. Pohjapiirros piirretty käsin. Digikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 27. OIKARI, ESSI 2021. Luonnos pohjapiirroksen eri vyöhykkeistä, skissauskuva. Digikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 28. OIKARI, ESSI 2021. Toinen luonnos pohjapiirroksista. Pohjapiirros. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 29. OIKARI, ESSI 2021. Valmis luonnos pohjapiirroksista. Pohjapiirros. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 30. OIKARI, ESSI 2021. Väritetyt vyöhykkeet monitilatointiossa. Pohjapiirros. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 31. OIKARI, ESSI 2021. Värillinen kalustepohjapiirros 1:100. Pohjapiirros. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 32. OIKARI, ESSI 2021. Visualisointikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 33. OIKARI, ESSI 2021. Visualisointikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 34. OIKARI, ESSI 2021. Visualisointikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 35. OIKARI, ESSI 2021. Visualisointikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.
- KUVA 36. OIKARI, ESSI 2021. Visualisointikuva. Sijainti: Tekijän sähköiset arkistot.

LIITTEET

LIITE 1: ALKUKARTOITUSKYSELYLOMAKE - TULEVAISUUDEN TILARATKAISUT

26.2.2021

Kysely - Tulevaisuuden tilaratkaisut

Kysely - Tulevaisuuden tilaratkaisut

Kyselyn tarkoituksena on kartoittaa henkilökunnan näkemyksiä uusiin mahdollisiin tilaratkaisuihin ja etä-/lähityön tekemiseen.

Tässä yhteydessä monitilatyöympäristö tarkoittaa:

- Työskentely-ympäristöä, jossa on erilaisia tiloja eri tehtäviä ja työn vaiheita varten.
- Työntekijällä on mahdollisuus valita paikka kulloisenkin tarpeen mukaan.
- Avotilassa olevien työpisteiden lisäksi monitilaympäristöstä löytyy puhelinkoppeja, hiljaisia tiloja, kokoustiloja ja kohtaamispaikkoja.
- Monitilatyöympäristö ei ole perinteiseksi mielletty avokonttori.
- Henkilöt työskentelevät monitilatyöympäristössä nimeämättömissä työpisteissä ja vaihtavat työpistettä tehtävän mukaan.

Vastausaikaa 16.10.2020 saakka.

* Pakollinen

1. Missä rakennuksessa nykyinen työtilasi sijaitsee? *

- 3
- 4
- 5
- 6
- 10

2. Merkitse rakennuksen kerros, jossa nykyinen työpisteesi sijaitsee *

Kirjoita vastaus

3. Voiko työtäsi tehdä etänä *

26.2.2021

Kysely - Tulevaisuuden tilaratkaisut

 kyllä ei

4. Teetkö nykyisin etätöitä *

 kyllä ei

5. Mikäli vastasit kyllä, niin arvioi kuinka paljon työskentelet nykyisellä työpisteelläsi

 100 % 75 % 50 % 25 %

6. Haluaisitko tulevaisuudessa työskennellä etänä? *

 kyllä ei

7. Mikäli vastasit kyllä, niin arvioi kuinka suuren osan työstäsi voisit tehdä etänä

 100 % 75 % 50 % 25 %

8. Voisitko ajatella työskenteleväsi tulevaisuudessa monitilatöympäristössä *

26.2.2021

Kysely - Tulevaisuuden tilaratkaisut

 kyllä ei

9. Mikäli vastasit ei, niin perustele vastauksesi

Kirjoita vastaus

10. Mikäli työskentelisit jatkossa monitilatyöympäristöstä, niin millaisia tukitiloja ja toimintoja tulisi löytyä ko tilasta?

 puhelinkoppi hiljaisen työn tila neuvotteluhuone minineuvottelutila (2-4 hlö) WC taukotila pukuhuone laukkukaappi tulostin, skanneri Muu

11. Onko sinulla käytössäsi autopaikka *

 kyllä ei

26.2.2021

Kysely - Tulevaisuuden tilaratkaisut

12. Mikäli vastasit kyllä, niin olisitko valmis luopumaan tai jakamaan autopaikan kun työskentelet etänä.

kyllä

ei

13. Kommentteja esim. kokemuksia työskentelystä monitilaympäristöstä tai etätyöstä

Kirjoita vastaus

Lähetä

LIITE 2: TARVEKARTOITUS-HAASTATTELURUNKO

Haastattelurunko, muutettavan tilan havainnointi

20.11.2020

Haastateltava: Hannu Lahti, Kiinteistönpitopäällikkö, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri

Mitä suunnitelmaan sisällytetään?

Miksi tiloja täytyisi päivittää?

Miksi monitilatoimisto on herättänyt kiinnostuksenne toimitilojen kehittämiseksi?

Mitä näillä uusilla tilamuutoksilla halutaan saavuttaa?

Mitä toivotte tiloissa muutettavan? Mitä säilytetään? Mitä ei saa muuttaa?

Mitä odotatte tältä tilan muutokselta ja mahdolliselta monitoimitilalta? Mitkä seikat ovat tärkeitä, mitkä taas vähemmän tärkeitä?

Millaista työtä tilassa tehdään? Kuka tilassa työskentelee?

Tehdäänkö työtä tiimeissä vai yksin?

Muuta erityistä huomioitavaa?

LIITE 3: NARRATIIVI-HAVAINNOINTI ITÄ-SUOMEN YLIOPISTON MONITILATOIMISTO

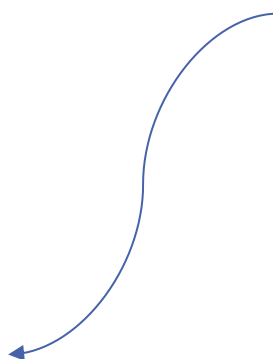
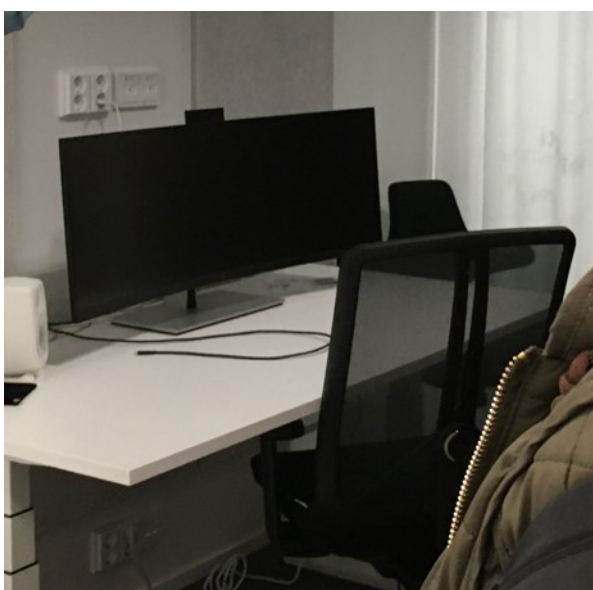
Lähdimme tutustumaan tilaan esittelijän johdolla, joka on ollut mukana tilan kehittämisessä. Paikalla on kaksi suunnittelukohteen työntekijää (viisi henkilöä ei saapunut paikalle). Kirjoitin ylös viikooni esille nousseita asioita ja ryhdyin videokuvaamaan ja valokuvaamaan tilaa. Ensimmäisenä keskusteluun nousi muutama huoli, jotka liittyivät työntekijöiden kuuntelemiseen toimitilojen muutoksen aikana.

Yksi työntekijä koki, että monitilatoimiston ideaa jyrätään, hän toivoisi kuuntelulle ja keskustelulle enemmän tilaa. Keskustelussa nousee esiin, että tietosuoja vaativien papereiden säilyttäminen on yksi huolenaihe. (Havainnoijan huomio: tämä vahvistaa kyselyssä esille nousseen huolen tietoturvasta). Käydään läpi työn vaatimuksia ja työtehtävien suorittamista monitilatoimistossa.

Tiloihin siirtymisen aikana käydään läpi yleisesti yliopiston tiloissa tehtyjä muutoksia. Eri palveluiden sijainnista käydään keskustelua. Tiedon kulun varmistaminen ja työn kannalta tärkeäksi koettujen työkaverien lähellä oleminen nousee keskustelusta esiin. (Havainnoijan huomio: tämä sama huoli työkavereiden etäännyttämisestä voidaan huomata kyselyn tuloksista.)

Puhe siirtyy teknisiin laitteisiin ja työvälineisiin. Yksi työntekijä kertoo, että hänellä puhelin soi paljon. (Havainnoijan huomio: teema melun haitoista löytyy myös kyselyn tuloksista).

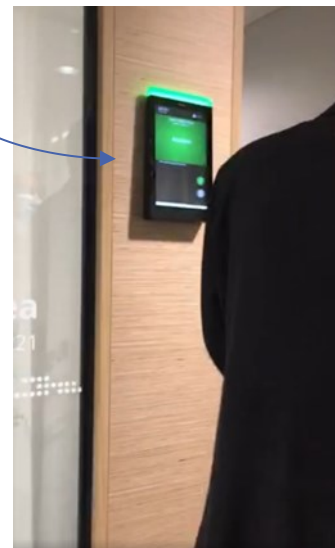
Keskustelu jatkuu teknisten laitteiden kysymyksillä. Joukkoomme liittyy tässä kohtaa yksi yliopiston työntekijä, joka on juuri lopettanut palaverin vetäytymishuoneessa. Paikalla on havainnoija ja neljä henkilöä. (Havainnoijan huomio: teema 4: työvälineet ja ergonomia nousee esille). Kysymyksiin aletaan saamaan yhden henkilön näkökulmasta vastauksia. Keskustelu jatkuu näytöistä ja tietokoneen telakoista. Käy selväksi, että monitilatoimiston mahdollistaa se, että laitteet on päivitetty vastaamaan liikkuvan työn tarpeita. Työpöydillä kaksi näyttöä on korvattu kaarevalla näytöllä.

”Tilamuutos on enemmän toimintatapamuutos.”

Havainnointiryhmässä keskustelu siirtyi asenteisiin ja muutoksen käsittelyyn työyhteisössä. Puhetta syntyy myös etätyöstä, jonka ei kuitenkaan koeta olevan pelkästään yliopiston tilamuutoksen taustalla. Se käynnisti tarpeen tilojen päivittämiselle, mutta nyt on jo uusi vaihe, jossa työn tekemisen muutos on tullut jäädäkseen.

Tilan tutustuminen etenee tilojen varausjärjestelmään tutustumiseen, jossa varattavien tilojen edessä sijaitseviin tablettitietokoneilla voi tehdä tilavarauksen. Tilavaraus onnistuu myös sähköpostin sovelluksen kautta.

Siirrymme neuvottelutilaan, jota yksi ryhmän jäsenistä kuvaa todella viihtyisäksi. Keskustelu jatkuu tarkemmalla esittelyllä monitilatoimiston toteutuksesta edustajan johdolla. Projektin etenemisessä edustaja kuvaa käyttäjäkoordinaattorin tärkeyttä.

”Kaikkien ääni saadaan kuuluviin, kun käyttäjäkoordinaattori tuo tiedon hankkeen tietoon.”

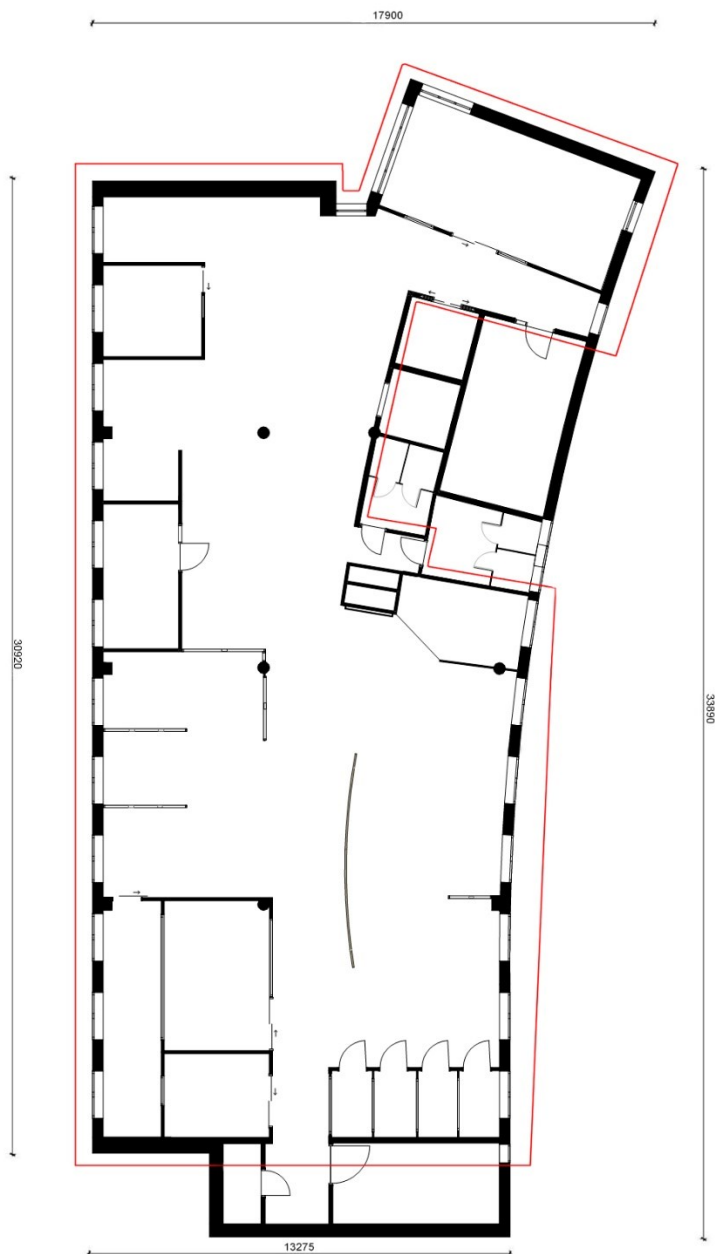
Yliopiston esittelijä toteaa, että tilasuunnittelulle luodaan lähtökohtia käyttäjäprofiilien kartoituksesta. Silloin huomioidaan erilaisia tarpeita keskittymiseen ja vuorovaikutukseen. Hän esittelee myös uusinta tutkimustietoa monitilatoimistosta, jossa on positiivisia tuloksia.

”Tilasta huomaa, että tilan on suunnitellut osaava suunnittelija, sillä on iso merkitys lopputuloksen kannalta.”

Yksi ryhmäläisistä kuvaa tilaa onnistuneeksi, koska huomaa että arkkitehtitoimisto on osaava ja tilat sekä värit ovat onnistuneita. Esittely päättyy kahden tunnin jälkeen. Tunnelma on tyytyväinen ja ryhmäläiset vaikuttavat innostuneilta oman monitilatoimiston kehittämisestä.

LIITE 4: SUUNNITELMAN POHJAPIIRROS 1:100

KERROSALA
487,0 m²
HUONEISTOALA
439,0 m²
BRUTTOALA
487,0 m²

Yhteisöorganisaatio	Tha	Jäseniä en
Käyttö	TSHP, Hallintokeskus, rak. 10.	
Suostussummitelmä		
Rakennustyyppi	Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	Määräys nro
	Hallintokeskus	1:100
	rakennus 10, kerros 5,	
	Osoite: PL 100, 70029 KYS	
Suunnittelijan yhteystiedot: yritys, osoite ja puhelinnumero		
Essi Oksanen, Savonia ammattikorkeakoulu, p. 0439988423		
Yksityisten suunnitelmien tallennus, arkistointi ja palautus	Suunnitelma	
Essi Oksanen, Suustusarkkitehtitoimisto	SI	

LIITE 6: VÄRITETYT VYÖHYKKEET MONITILATOIMISTOSSA

Essi Oikari
 Värityt pohjapiirros, monitilatoiniston tilat
 Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, Hallintokeskus rakennus 10, kerros 5.
 Mittakaava 1:100
 20.3.2021

LIITE 7: VÄRILLINEN KALUSTEPOHJAPIIRROS 1:100

